

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

Ekler a szőlőhegyen

Ekler Dezső új borászata zavarba ejtően erőteljes megjelenésű alkotás, titkok, talányok hordozója

---

www.octogon.hu
2015/3. SZÁM 1450 Ft
Előfizetőknek: 1250 Ft

A LEGENDA ÚJJÁSZÜLETETT: NYÍREGYHÁZI MŰVELŐDÉSI HÁZ | GYÓGYKÖZPONT SOPRONBAN
CORVIN CORNER IRODAHÁZ | MEGAVÁROSOK DÉLEN | TERVFÁZISOK: TURÁNYI BENCE
DESIGN AFRIKÁBAN | HOTELEK: PRESTIGE, ARIA | ÉMILE GERBEAUD A RÓZSADOMBON
MŰVÉSZHÁZ PORTÓBAN | HELYEK: BAD GIRLZ, FASZALÁDÉ

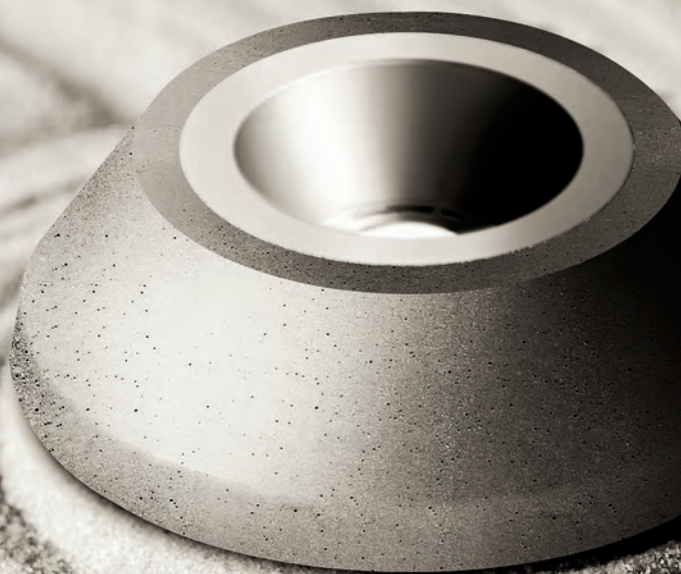
LAPUNK TÁMOGATÓJA AZ:

na
Nemzeti Kulturális Alap

SIMES

luce per l'architettura

b@light!

Be light Kft.
H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146
www.belight.hu

www.simes.com/concrete-uplight

Concrete material expressions

The contrasting aspects between the untouchable lighting effects and the pure strength of the solid concrete structures, designed in simple forms, create a very strong emotional impact in this new range of lamps. CONCRETE is available in applique, wall recessed, bollard and up-light version.

office & retail

Eddig elkészült 235 000 m² iroda és üzlethelyiség
az utolsó csavarig

NOKIA SOLUTION NETWORK ■ GETRONICS ■ HELLMANN ■ IGATE ■ DIAGEO
LOGMEIN ■ GALAX ■ BLOOMBERG ■ ITELLIGENCE ■ ERICSSON ■ NESPRESSO
JOHNSON & JOHNSON ■ KOTRA ■ BMW ■ NORMARK ■ BERLIN CHEMIE
KÜHNE+NAGEL ■ KLM ■ CASATI HOTEL ■ UPS ■ LUFTHANSA ■ AGCO
HEINEKEN ■ TRANSCOM ■ BRITISH TELECOM ■ INVITEL ■ DM ■ HP ■ IBM
MERCK ■ EXPEDITORS ■ OMV ■ SUPERSHOP ■ FIRST CLIENTS ■ ESTÉE LAUDER
ECHO ■ VAN GRAAF ■ PEEK & CLOPPENBURG ■ RECKITT BENCKISER ■ H&M
NOTEBOOK.HU ■ COLLIERS ■ EXTREME DIGITAL ■ GSK ■ DECOR FLOOR
GSK ■ MEDIA MARKT ■ AXA ■ GURU ■ FIBERNET ■ SAP ■ PWC ■ NUMBER ONE
VERTIS ■ PANASONIC ■ SUZUKI ■ NORTHLAND ■ CETELEM ■ SHELL ■ MAX CITY

FITOUT®
KOMPLEX BEFEJEZŐ SZAKIPAR

FIT-OUT International Kft. | 1138 Budapest, Révész utca 25.
+36 1 705 8773 info@fitout.hu www.fitout.hu

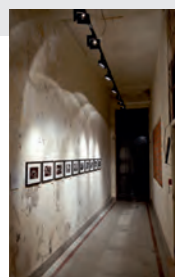
 DELTALIGHT®

Intensify
architectural and
artistic presentation

We are Delta Light®. Since 1989 we develop lighting solutions that enhance people's life, and therefore people's quality of life. We bring our experience in light to the service of architects, interior and lighting designers, realizing what is in their mind, creating a lighting scenography integrated in the architecture. Using the right light in the right way to make architectural concepts stand out. We make light that makes you look, light that makes you see, light that animates the world around you.

Over the years, guidelines for public buildings and exhibition lighting have evolved from a limited number of rules to a continuously growing set of extreme lighting conditions. Illuminating a work of art or public venue requires top quality equipment, expert consultancy, design sensitive solutions and an artistic eye, to maximize both the artistic expression as well as the aesthetic outcome.

Where the highest architectural and artistic requirements are standard, high level demands are set for lighting design. Track lighting, the latest led technology, flexible motion mounting solutions and custom profile systems are some of the options in the Delta Light® range that have proven their value in these environments. Monumental buildings, private art collections, museums, art galleries and exhibitions around the world have been completed using Delta Light® fixtures.

b@light!

H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

deltalight.com

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN

TETSIK,
AMIT CSINALUNK?
LEGYEN
AZ ELŐFIZETŐNK!

előfizetés

Rendelését leadhatja weben: www.octogon.hu/elofizetes

e-mailen: megrendelem@octogon.hu

telefonon: +36 30 510 8888

digitális előfizetés: www.dimag.hu

www.digitalstand.hu

10 lapszám

15% kedvezmény 12 325 Ft

10 lapszám diákoknak, Facebook, Instagram lájkolóinknak

25% kedvezmény 10 875 Ft

10 lapszamos digitális előfizetés

8 500 Ft

Régi lapszámaink

1450 Ft helyett 1 000 Ft

Zöldek vagyunk! Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.
Csomagküldés, külföldi postázás esetén a postaköltséget felszámítjuk.

A **TERC** ÉS AZ **OCTOGON** KÖZÖS
NYEREMÉNYJÁTÉKA!

Előfizetőink között egy
EMIEL LAMERS - KORTÁRS ÉPÍTÉSZEZET MAGYARORSZÁGON
című könyvet sorsolunk ki
a TERC Kft. felajánlásával.
A 2015/3. lapszám előfizetői
nyereményjátékának nyertese:

Kiss László
Budapest

GRATULÁLUNK!

www.octogon.hu

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

a forgalmasabb hírlapárusoknál, az inmedio és a RELAY üzletekben valamint az alternatív árusítóhelyeken!

V. kerület
[FUGA – BUDAPESTI ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT](#)

1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

VI. kerület
[ÍRÓK BOLTJA](#)

1061 Budapest,
Andrássy út 45.

IX. kerület
[MŰVÉSZETEK PALOTÁJA](#)

1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

XIV. kerület
[TERC SZAKKÖNYVESBOLT](#)

1149 Budapest,
Pillangó park 9.

Digitális változatban is elérhető:
dimag.hu
digitalstand.hu

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

KIADJA / Publisher

© **VERTIGO PUBLISHING Kft.**
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-30) 510-8888
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Bojár Iván András
(ivan.bojar@octogon.hu)

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Top Editor
Martinkó József
(josef.martinko@octogon.hu)

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
(szilvia.molnar@octogon.hu)

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
(sador.katona@octogon.hu)

ROVATSZERKESZTŐ / Editor
Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
Kaplár F. Krisztina
(info@octogon.hu)

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
Correspondents
Csikos Gábor, Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
LAPTERV / Layout Design
Sólymos Ágnes Eszter
grafikus@octogon.hu

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ / Head of Sales
Tópercz Attila
attila.topercz@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvtérjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmaért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

Borító: Ekler Dezső: Borászat, Győrújbarát
Fotó: Bujnovszky Tamás

NA PÁ!

Noha az elmúlt hetekben annyi publicisztikáért kiáltó dolog történt a magyar kortárs építészetben, mint máskor egy év alatt, mégsem írunk most ezekről. Nem mintha nem szárnyalna a gondolat azzal az Albert Speer-parafrazissal kapcsolatban, amit a Várba építene fel galéria gyanánt egyik jeles építészünk, és amivel nagy valószínűség szerint sikerült is meghekkelnie a Liget Budapest nemzeti építészeti pályázatának egészét. Visszafogjuk magunkat a Milánói Expó magyar pavilonja körül kialakult anomália kapcsán is, pedig napok óta disznót és korpát egyaránt emlegetünk az ügy kapcsán. Túlságosan magas labdák, ugyanakkor túlságosan kézenfekvő események ezek, amik a dolgok belső logikájából fakadó módon egyetlen forgatókönyv szerint történhetek meg. Az építészet őszinte egy jószág. Beszéljünk tehát valami másról, ami távlatosabb gondolatokat szül. „Nyílt levél (...)! Elolvastam a nyavalyás gondolataidat, (...) és betelt a pohár, elegendem van belőled. Nagyon ügyelj arra, hogy soha többé ne te vedj semmilyen (...), ahol (...), mert úgy kibaszlak a (...) mint a taknyot, te senkiházi szarjankó, te kitarított hímringyó. Nem értesz semmihez – régóta tudjuk – ócska frusztrált seggnyaló vagy, egy labdaszedő, aki csak a partvonalig jut el, onnét óbégat. Mégis hogy képzeled, hogy ezzel a törpe identitással a legnagyobb művészeket sározd be? Mit gondolsz meddig teheted ezt büntetlenül? Ébredj fel kispofám, amíg nem késő! Na pá!” A fentebbi sorokat egy Kossuth-díjas művész írta és tette közzé nyílt levél formájában a közösségi hálón egy napilapban nemrégiben megjelent kritika kapcsán. Mivel gondolatmenetünk szempontjából lényegtelen, hogy kik a konkrét szereplők, illetve az elmúlt napokban tucatnyi fórumon jelent meg az afférral kapcsolatban vélemény, kommentár, ezért engedje meg a nyájas olvasó, hogy itt most jótékony homály-

a Szerk.

ban hagyjuk a személyek kilétét. Az Octogon magazin mindenkor szerzőinek túlnyomó része írt, vagy jelenleg is ír építészeti alkotásokról kritikát. Fontos dolognak gondoltuk másfél évtizede is, és gondoljuk ma is ezt a műfajt. Ráadásul az Új Forrás Kiadó gondozásában a hetekben megjelent egy interjúkötet (*Építészet-kritika-írás*), amiben a nyilatkozó tíz gyakorló építészetkritikus közül ketten a magazin munkatársai. Csóka Attila Róbert és Smiló Dávid, valamint az Építész Szakkollégium egyéb tagjai 2011-12 során rögzítették a beszélgetéseket, amelyek így, évek távlatából sem avultak el. Noha a kritikai műfaj értékelő, értékszemésítő alapállása okán adódhatnak súrlódások, sértődések, ám az alapelv nem sérülhet: a kritika a nyilvánosság, a párbeszéd, a szabad véleményalkotás egyik intézménye, ami soha nem „törzscsont”. A rossz, rosszul megírt, tendenciózus kritikát az olvasó nem olvassa, a kiadó megjelenését nem támogatja. Alkotónak a kritikát kritizálnia értelmetlen, de semmi nem zárja el attól, hogy ő maga is gyakorló kritikusként vegyen részt a szakmai párbeszédben, annak gazdagításában. Tizenév tapasztalata mondatja velünk, hogy nincs unalmasabb dolog az állandó acsargásnál, erre épeszű szerkesztő nem törekedhet. Másfelől a kultúra közös jószág, ami minden ízében áthatja a civilizációnkat. Ennek a közösségnek, egyenlőségnek a megbontásában részt vevő, magát az elit, sérthetetlen, mindenek felett álló alkotónak kijelölő művészek biztosan nincs igaza. Mert a kultúra fogyasztásában és termelésében mindannyian egyaránt részt veszünk. A közönség éppen úgy, mint a művész. Sőt, megkockáztatjuk, hogy a magas kultúrából kivonuló, azzal látszólag egyáltalán nem érintkezők is hatással vannak a művészet legmagasabb szféráiba jutott kevesekkel. Így mindenkinek lehet véleménye, mert ezek összessége teszi végül az igent igenné, a nemet nemmé.

8 ÉPÍTÉSZ RANDOM

10 KÜLFÖLD

10 MOLNÁR SZILVIA:
GÖRÖGÖS CSELEKMÉNY
Új diákszálló és hallgatói központ
a Spliti Egyetemen
Neno Kezić, Emil Šverko
(Arhopolis / Atelier Šverko i Šverko)

16 MOLNÁR SZILVIA:
ÁLLÓVÍZBE DOBOTT KŐ
C lakóház Temesváron
Wenczel Attila, Ianko Norbert
(Parasite Studio)

22 ITTHON

22 HALÁCSI KATALIN:
ÉPÍTÉSZET, MINT ORVOSSÁG
A Soproni Gyógyközpont
új diagnosztikai épülete
Tima Zoltán (KÖZTI Zrt.)

28 ÁRVAI ANDRÁS:
PALIMPSZESZT
Az újjászületett nyíregyházi művelődési ház
(„A” Stúdió'90 Kft.)

40 KOVÁCS PÉTER:
FOLYAMAT-JELLEG
Családi ház Budán
Reisz Ádám, Fernezelgyi Gergely DLA
(FBI studio építészműterem)

46 GARAI PÉTER:
KÖZÖSSÉGI TÉR-TEREMTÉS
Újpesti Főplébánia kialakítása
a zeneiskola régi épületében
Berzsák Zoltán (4 plusz Építész Stúdió Kft.)

52 MARTINKÓ JÓZSEF:
PEREMVIDÉK
A Győrújbaráton felépült
Pécsinger borászat épületéről
Ekler Dezső, Kiss Dalma (Ekler Építész Kft.)

60 BÁN DÁVID:
TÖRDELT FRANCIACKOCKÁK
Elkészült a Corvin Corner irodaház
Szász László, Hajnád Erzsébet,
Vannay Miklós, Móroc Balázs,
Dombóvári János (Stúdió'100)

68 KOVÁCS PÉTER:
A VISSZAFOGOTTSAG RETORIKÁJA
Ilka Corner
Szerdahelyi László, Hőnich Henrik,
Paládi-Kovács Ádám

72 PETRIK RITA:
DINO KID A KACSA UTCÁBAN
Iroda imázsfrissítéssel
Bander Péter, Töröcsik Ferenc
(Platinum Group/Laboratory Group)

76 MARTINKÓ JÓZSEF:
HÖEMELKEDÉS
A Hello Wood legújabbja
Ollé Gellért, Végh Gyula, Szabó Áron,
Kőműves Márton

78 MIN DOLGOZIK?

FARSANG BARBARA ROVATA
EGYENSÚLYRA TÖREKVŐ LÁTÁSMÓD
Interjú Turányi Bence építésszel
a T2.a Építész Iroda vezetőjével

82 KKK

82 MEZŐ VIOLA:
A DÉLI FÉLTEKE MEGAVÁROSAI
az Urban Think Tank válasza
a nyomorregyedek kérdéseire

85 „A FILM A TEÓRIÁHOZ KÉPEST
MÁSİK NÉZŐPONTOT AD”
Jana Pavlova, Martin Hrubý,
Eric Bednarski filmrendezőikkel
Mező Viola beszélgetett

87 NOVÁK PIROSKA:
RÉSZLETEK TÜKRÉBEN:
Házgyári konyhaprogram 1972–1975

89 DESIGN RANDOM

89 MOLNÁR SZILVIA:
JANUS-ARC
Design és Afrika

95 MARTINKÓ JÓZSEF:
SALONE DEL MOBILE
MILANO 2015

102 DECO

102 MOLNÁR SZILVIA:
KIMENT A HÁZ AZ ABLAKON
Portói művészház
Nuno Alves de Carvalho (URBastudios)
106 RÉZ LOLA:
ALICE A RÓZSADOMBON
Émile
Varró Zoltán (VARRODESIGN)
116 PETRIK RITA:
EGY JÓ HOTEL A BELSŐVEL INDUL
Aria hotel, Budapest
Szécsi Zsolt, Varró Zoltán (VARRODESIGN)
124 TORMA TAMÁS:
A POMPA BECSÜLETE
Prestige Hotel Budapest
a Vagyázó Ferenc utcában
Hegedűs Péter, Sáfrány Csilla, Vörös Virág

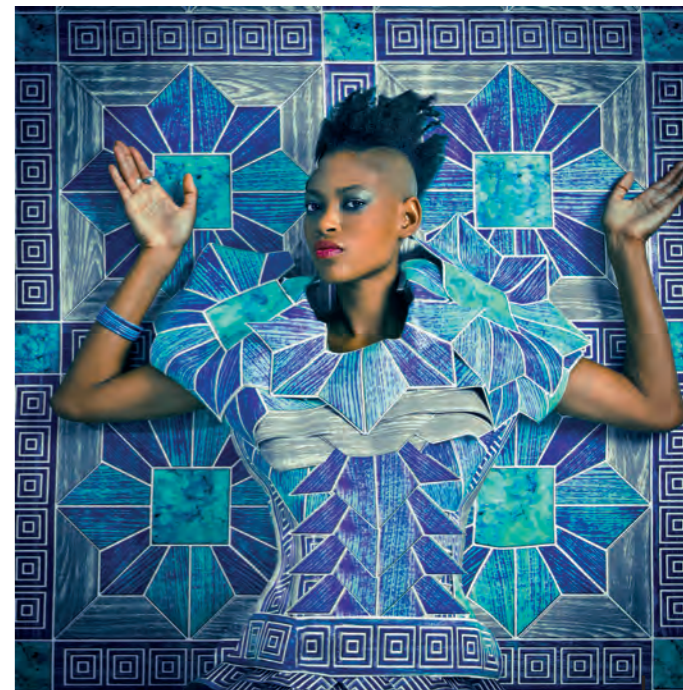
132 DESIGNLOKÁTOR

132 MARTINKÓ JÓZSEF:
SAKÁLTANYA
Bad Girlz, Budapest
Bara Ákos, Kiss Miklós
138 CHILEMBU KRISZTINA:
NAPSÚTÓTTE TOSZKÁNA
Pura Vida Dine, Tapolca
Árkosi Erika, Árkosi Attila
140 CHILEMBU KRISZTINA:
HÚS.VÉR.KOLBÁSZ.
Faszaládé
Szendrő Péter DLA, Bajor Ádám

142 TRAFIK

143 INDEX

144 ELŐJÁTÉK

01

Gyász

Nyolcvan éves korában elhunyt Michael Graves amerikai építész, az építészeti posztmodern legfontosabb alkotójának egyike. Irodájának, a Michael Graves Architecture & Design (MG&AD) közleménye szerint hirtelen és békésen érte a természetes halál. Graves a késő hatvanas években annak a New York Five-nek nevezett csoportnak a tagja volt, melyben Peter Eisenman, Charles

Gwathmey, John Hejduk és Richard Meier társaként új elméleti bázisú építészeti nyelvet voltak képesek formába önteni. Végeredményben a ma posztmodern építésztként emlegetett irányzat hosszú évtizedekig fogalmazta meg kritikáját a klasszikus modernizmus dogmarendszerével szemben. Graves 1980-tól tagja lett a legendás Memphis csoportnak is. Ebből az időszakból származik egyik legismertebb alkotása, amit az Alessi jelenleg is gyárt, ez a 9093 nevű vízforraló, ami a mai napig a cég legkeresettebb tíz tárgya közé tartozik.

02

Innisfree

“Indulok én s megyek most, Innisfreebe megyek,
S kunyhót rakok, fala sár lesz, s nád és sás a tető:
Lesz méhkasom, s kilenc sor babot is ültetek,
S csak nekem zümmög a mező. (...)”

→ Szabó Lőrinc fordításában így hangzik magyarul Yeats egyik legismertebb korai versének első strófája. Az eredetiben The Lake Isle of Innisfree című vers (1892) egy apró erdős szigetről szól Írországban, a Gill-tavon, mintegy három kilométerre délkeletre Sligo megye székhelyétől, Sligo várostól. Ennek a versnek állít emléket egy apró úszó pavilon, amit június 13-án a Yeats Day-en, a költő születésének 150. évfordulóján fognak átadni. A Square Moon fantáziánévre hallgató, fénylő alumínium síkobjektum szerkesztett épületet a tervezői pályázat győztesei, a koreai Yong ho Shin és John Randle (shindesignworks) jegyzik.

Déjà vu-revű

03

← „Az architektúra mártírhalált halt. A (z épület - szerk.) részleteit elszabotálták.” Ezt a mondatot nem Ertsey Attila építész és munkatársai nyilatkozták akkor, amikor elhatárolódtak az általuk tervezett Milánói Expó 2015 magyar pavilonjának, a „sámándobnak” a megvalósítása kapcsán, hanem Jean Nouvel egy elvesztett per kapcsán a Le Monde-ban. Ezt a pert azért indította a neves francia építész, mert szerette volna elérni, hogy a nemrégiben átadott, kb. 110 milliárd forintnyi euróból finanszírozott Philharmonie de Paris épületével kapcsolatban a nevét, mint tervezőjét ne lehessen használni. Úgy vélelmezte, hogy az építés során annyira torzult a terv, hogy az már nem tekinthető az ő szellemi termékének, ráadásul az átadásakor az épület szerinte még kész sem volt. Ezért ő a projektmenedzsereket tette felelőssé, ráadásul azt mondta, hogy a hibák kijavítása újabb közpénz-milliárdokba fog kerülni. (Fotó: Wikipedia)

A világ legjobb építésze

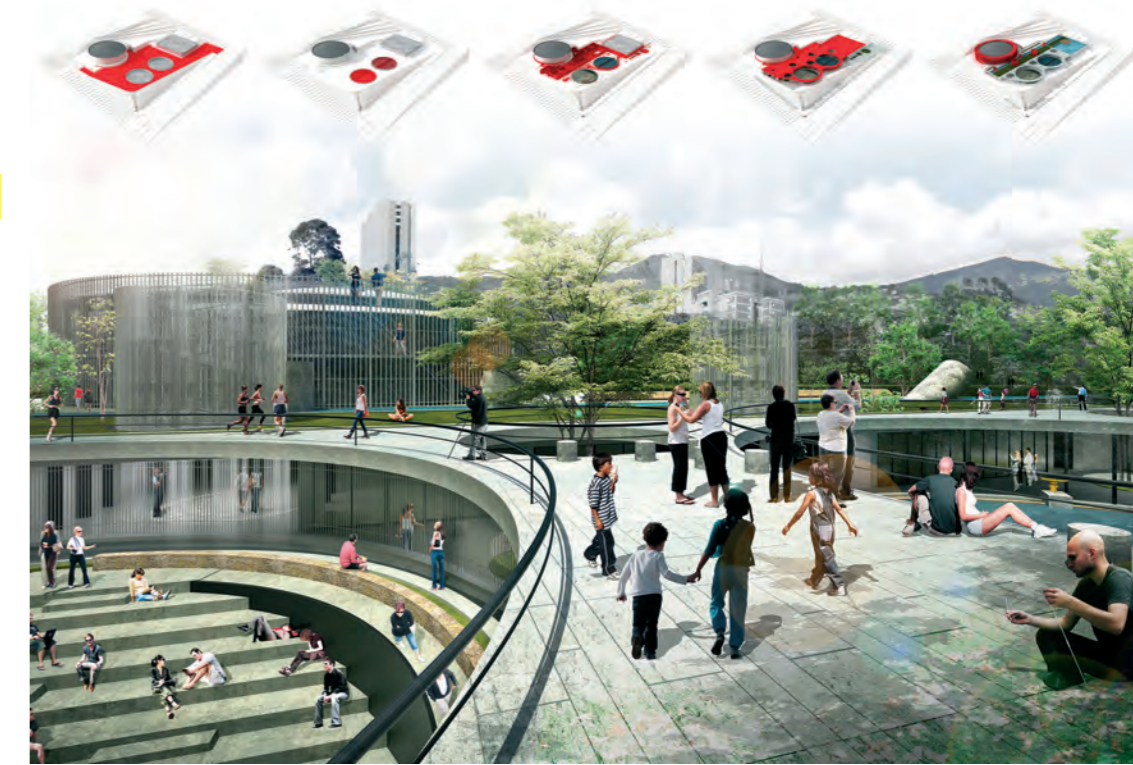
04

← Előző lapszámunk nyomdába küldése után érkezett az örömteli hír, amit csak félve merünk leírni: Bachman Gábor építész Kossuth-díjat kapott. Félelmünk háttérben az áll, hogy a magazinunk mindenkori munkatársai által egyöntetűen rajongott alkotó a múltban gyakran sérelmezte azokat a szöveghelyeket, ahol műveiről, életművéről említést tettünk. Valószínűleg ezúttal sem lesz másként. (a szerk.) Fotó: Bruzák Noémi/MTI

Holcim Awards

→ 05

Több mint hatezer pályázat kiértékelése után lezárult a világ legtekintélyesebb építészeti fenntarthatósággal foglalkozó pályázata, a Global Holcim Awards for Sustainable Construction negyedik kiírása. A ciklusonként három évig tartó versengés utolsó körébe az öt világrégió legjobbjai kerültek, vagyis végül 15 terv közül választotta ki a győztest Moshen Mostafavi vezette zsűri. A 2 millió dollár összdíjazású pályázat első helyezettje, így a 200 ezer dolláros fődíj győztese a kolumbiai Medellín városba tervezett vizes-köztér lett, amit Mario Camargo, Luis Tombé (Colectivo720) és Juan Calle, valamint Horacio Valencia (EPM Group – Empresas Públicas de Medellín) tervezte. A második helyezett egy Sri Lanka-i közösségi könyvtár lett (Milinda Pathiraja, Ganga Ratnayake – Robust Architecture Workshop),

míg a harmadik helyen egy New York-i megaprojekt végzett, amit a dán Bjarke Ingels és Kai-Uwe Bergmann (BIG – Bjarke Ingels Group), a holland One Architecture iroda és New York városvezetése közösen alkotott meg. (További információ: holcimfoundation.org)

Asplan Viak

Alap

06 →

Miközben a 2007-ben lezajlott kormányzati negyed pályázat „bukása” óta a hazai szakmai közbeszédben teljességgel átalakult az új, modernizált közigazgatási központ megvalósításáról szóló közbeszéd, Norvégiában más a helyzet. Történik ugyanis, hogy a 2011. júliusi terrortámadásban megsérült kormányzati negyedben nem pusztán felújítási munkálatok zajlottak, hanem egy új koncepció kidolgozásán kezdtek el dolgozni a szakemberek. Száz urbanista, építész és designer dolgozott együtt a kormánnyal az alapkoncepción, majd 24 építészeti vázlat született meg, melyek alapján aztán hat irodát kértek fel, hogy dolgozzanak tovább a terveiken. A most publikált hat koncepcióból derült ki, hogy két irány vált kézzelfoghatóvá: egyfelől a pontszerű magasépületek, „épületszilánkok” megvalósítása, másfelől a köztereket keretező beépítési modell. Bjarke Ingels Group (BIG), Snøhetta, Asplan Viak az előbbi, míg az MVRDV, az LPO, a White az utóbbi modell mellett tört pácát. A folytatásban a legszelebb közvélemény, kormányzati szervek és a Statsbygg szakmai asszisztenciája mellett értékelő, konzultációs időszak kezdődik el, ami már a konkrét megvalósítási irányokról szól.

Snøhetta

GÖRÖGÖS CSELEKMÉNY

*Új diákszálló és hallgatói központ
a Spliti Egyetemen*

Negyven év óta szünetekkel, de folyamatos a Spliti Egyetem campusának bővítése.

Legutóbb a két helyi építész tervezte 600 férőhelyes diákszállót adták át.

Belakása után az öröm mellett némi kritikai hangot is hallani lehetett.

Szöveg MOLNÁR SZILVIA
Építész EMIL ŠVERKO, NENO KEZIĆ
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

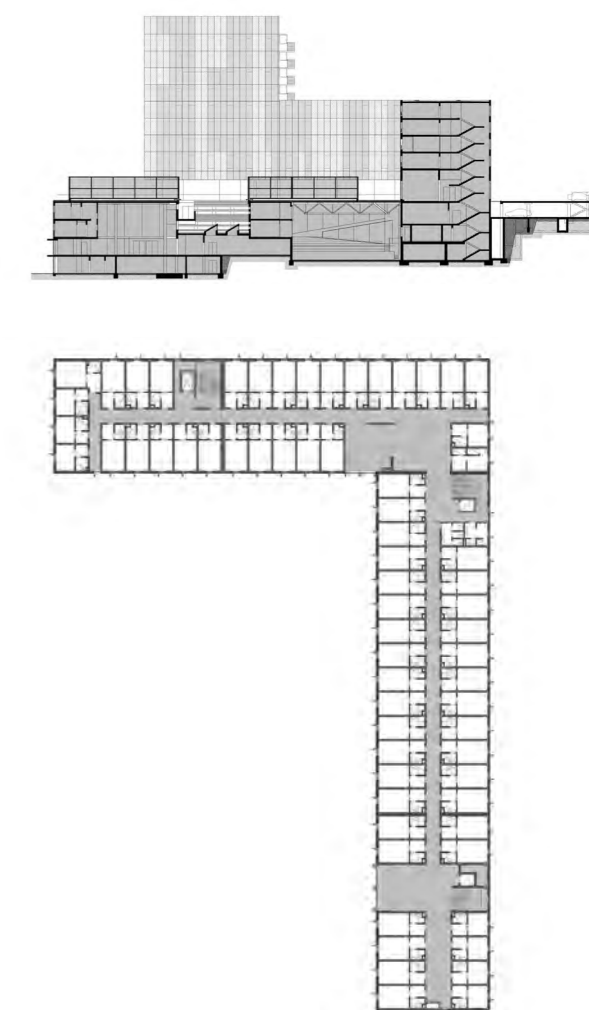
A campus, de az egész városrész jelképe lehet

Split az építészet szerető és a szakmabeliek jó része számára egyaránt a késő római hagyatékával jól-rosszul sáfárgató, egyúttal a '60-70-es évek panelépítéseinél szükséges, de kellemetlen örökségét nyögő mediterrán város. Azonban ha a számok felől közelítünk, világossá válik, hogy van egy másik Split is, az egyetemi város: cirka 200 ezres lakosságának 15 százalékát ugyanis a Spliti Egyetem (Sveučilište u Splitu) diákjai – elsősorban hazaiak – teszik ki. Ekként az alapvetően deindusztriált Splitben érdemes és fontos investálni az oktatásba. Az egyetem története az 1960-as évek végén az úgynevezett Split III. urbanisztikai projekttel vette kezdetét, amikor a Diocletianus-palotától

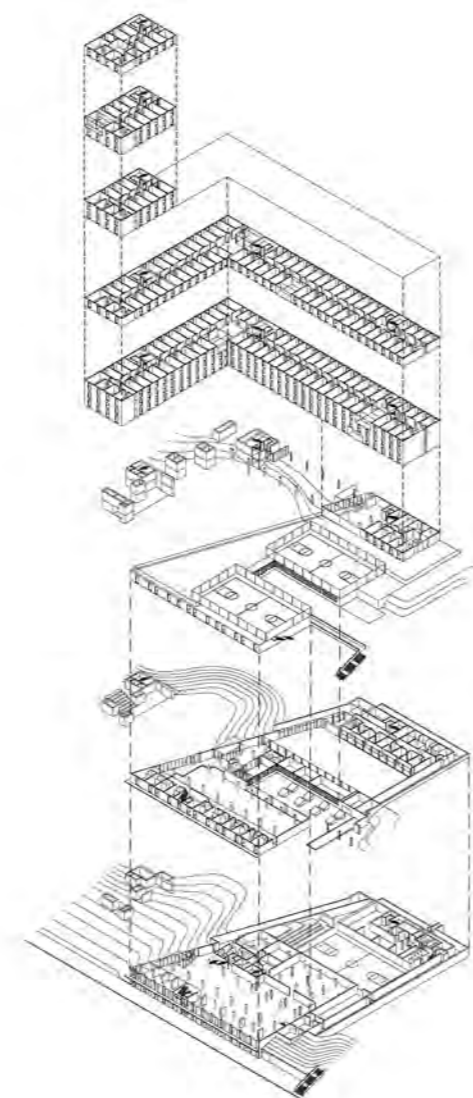
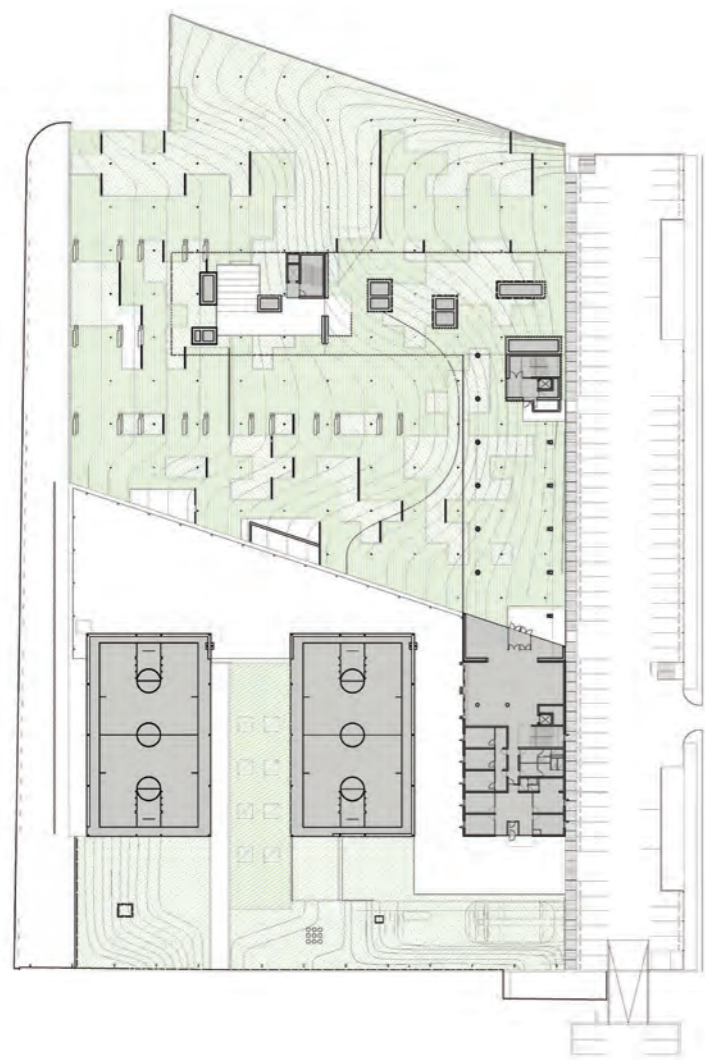
néhány kilométerre fekvő, pár lakótelepi ház kivételével beépítetlen területen, a terület főútjának tekinthető Ruder Bošković két oldalán megindult az egyetem felépítése. A főépület 1974-re lett készen, azt számos oktatási, irodai, kulturális egység követte, és a '80-as évek közepén-végén, az építészeti fakultáson oktató professzor, Darovan Tušek úgy ítélte meg, hogy az addig kialakult egyetemi campus a város fejlődésének új irányait határozza meg.

Az azóta is hosszabb-rövidebb szünetekkel, de mind újabb épületekkel bővülő, így egyre nagyobb diáklétszámmal büszkélkedő egyetem a kétezres évek elejére jutott el oda, hogy szükség lett egy új diákszállóra és hallgatói központra.

Vakolatlan felületek, fémhálók, oszlopok és pillérek a sportpályákkal, előadótermekkel kialakított épütrészben

A 2002-ben kiírt építészeti pályázatot Emil Šverko és Neno Kezić nyerte meg, a meglévő, különféle időszakokban épített, mégis homogén épületcsoportba egy merően eltérő tömbkialakítású, homlokzatrendszerű épületet terveztek. Nehéz tereppel kellett számolniuk, az épület helyéül a megbízó egy 25 százalékos lejtős területet jelölt ki. Már a szomszédos, 2009-ben átadott könyvtárépület tervezésekor ezzel a situációval kellett megküzdeniük az építészeknek (Lovre Petrović, Jure Jelavić, Dina Ožić-Bašić, Eugen Širola, Damir Perišić i Jasmin Šenović), ők feltöltött alapon helyezték el épületüket. Šverko és Kezić a terepszint-változás mértékéhez „igazítva”, változó magasságú és keresztmetszetű pillérekre „ültették” az épület domboldali részeit. Vagyis az L alakú főépület részben a domb tetején, részben a domboldalba állított hasábokon áll, a hasáboktól szabdaltságot bejárható, az épületszárnyak által közrefogott térrészen rézsűs, nyitott közteret találunk, illetve szintügy félig a domboldalba tolt, többszintes épülettömböt, benne sportpályákat (ebből a tetőre is jutott), auditoriumot, előadótereket alakítottak ki. A terepszituáció kényszerében megfogant terv ókori reminiscenciát rejt: legálábbis a tervezők szándéka az volt, hogy az antik görög építészet sztoájának (teraszos oszlopcarnokának) alaposan átírt, 21. századi sajtá-

tos változatát adják a diákoknak. Így városi közteret is az egyetemi városnak, némi zölddel. Utóbbi lett egyébként az egyik (diák)kritikai pont, értsd kevés volt, de az ígéretek ellenére lett is a szabad zöld terület. A hiányok mellett, az átadás után (2013) hónapokkal kelt felmérésben végül is pozitív értékelést kapott a 600 férőhelyes épület belső tereinek kialakítása, felszereltsége. De a homlokzatkialakítás is, ami által végképpen kiemelkedik a diákszálló/hallgatói központ a környező házak közül. Távolból pillantva meg, dobozszerű, fémborítású, itt-ott részablakkal megnyitott hasábok látványa tárul elénk. Közlebről azonban már láthatóvá válik, hogy az ablakok a homlokzat síkjában, azzal azonos anyagú spalettákat kaptak, vagyis bezárt állapotban random vonaljátékként hatnak a lakótömbök felmagasodó homlokzatain.

Vezető építész tervezők:

Emil Šverko (Atelier Šverko i Šverko),

Neno Kezić (Arhipolis)

Építész munkatárs:

Gorana Banic

Teljes beépített terület:

20 ezer m²

A lakótömb a domb tetejéről
Random vonalháló, résablakok

A különféle épületrészek együttállása, a tetőkön teraszok, sportpályák

ÁLLÓVÍZBE DOBOTT KŐ

C lakóház Temesváron

Szöveg **MOLNÁR SZILVIA**
 Építész **WENZEL ATTILA**
 Fotó **WENZEL ATTILA**

Szakmai mustránk állandó szereplői a kelet-közép európai kortárs családi házak, Ausztria, Csehország, Lengyelország, Horvátország privát beruházásaiból rendszeresen mutatunk be nívós munkákat, de romániai projektekről (ez a mi hibánk is) ritkábban szólnak. Az alábbi ház bemutatása tehát több szempontból hiánypótló.

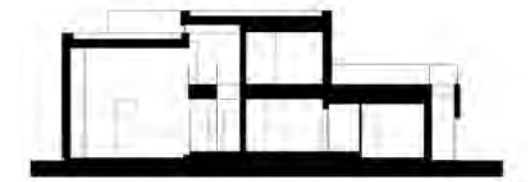
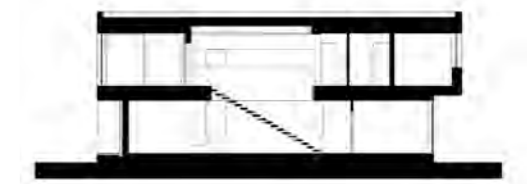
A bevezetőnkben vázolt helyzet jellemző a magyarországi szakmai sajtó összeállításaira: a romániai kortárs építészetről, s különösen a családi házak tekintetében csend honol. Leggyakrabban hamis „tündérvilla” romantika hatja át a róla való beszédet, a terület építészeti fogalomtárának szinonimái közül szokásos az „erdélyi építészet” vagy éppen a „Kós hagyatéka”.

A Wenzel Attila és Ianko Norbert (Parasite Studio) tervezte ház nem a helyi hagyományokkal való szembenézést jelenti, még csak szembehelyezkedést sem, vagyis nem ebben az építészeti koordináta-rendszerben kell meghatározni. Ez a ház a mai internacionális trendet

A C ház homlokzati megnyitásai által a legoptimálisabb a belső terek benapozása

hozza Temesvár egyik külső területén, olyan építészeti nyelvet és nívót, ami példát mutathat az óvatoskodóknak és mindazoknak, akik Temesvár építészetét a 19. századi formanyelven hajlandóak csak elképzelni vagy éppen az utazások, magazinélmények nyomán kaotikus, rendszertelen, „eklektikus” összképi házakat építenek/ építtetnek.

A modernizmus hagyományain felnőtt kortárs nemzetközi villaépítészet hatását tükrözi a „C ház”-ra keresztelt épület, mely szakmai kvalitásait jelzi, hogy Temesvár éves építészeti seregszemléjén, az a_2014-en (Anuala Timișoreană de Arhitectură 2014) a legjobb ház kategóriájának fődíjasa, de épületszerkezeti (nyílászárói) révén az Internorm referenciáépülete is lett.

Fehér és fekete színek karakterizálják a homlokzatokat

Földszinti nappali az emeletre vezető lépcsősorral

Fallal övezett telken épült föl a kétszintes ház, mely mellett, azzal megegyező stílusú melléképület áll. Minden homlokzata a lakóépületnek más karakterű, körbejárva, mintha alkalmanként új épületet szemlélnének. Úgyes megnyitásokkal, visszaléptetésekkel és kiugratásokkal dinamizált a tömb, mégis kiegyensúlyozott. Ezt a látszólagos ellentmondást építészeinek úgy sikerült feloldaniuk, hogy a vertikális és horizontális egyensúlyt megteremtő hófehér falszakaszokat fekete kőburkolatos részekkel párosították, utóbbiak fontos szerepet kapnak a nyílászárók határolásánál, vagy épületszerkezet-váltásnál, például az emeleti teraszra vezető külső lépcsőfal is ezt a burkolatot kapta.

Nyilvánvalóan kényelmi, rekreációs szempontok miatt épült nyitott, kerti úszómedence a házhoz, ugyanakkor ennek kialakításával – mint „ötödik homlokzat”, vízarchitektúra –, valamint a szemben pozicionált téglány alakú melléképülettel két legyet ütöttek egy csapásra: a ház viszonylag keskeny telekre épült, ezek elhelyezésével, valamint a nagy fűfelületek közbeiktatásával nem érezzük szükségnek „a helyzetet”.

Az enteriőrök – földszinten a közösségi terek, emeleten a privát szféra – belsőépítészetiükkel lekövetik az építészeti szándékot: a fehérre, fekete-re, szürkére és natúr színekre redukált színkezelés, a nemes és minőségi anyagok használata, napfényes, fluid terek és merész élekkel, ferde síkokkal „megrajzolt” beépített bútorok mind a rész-egész már-már patikamérlegben kimért pontosságú viszonyait tükrözik. Ehhez kapcsolódón: a ház térszervezésének abszolút erénye, hogy a földszinti homlokzati megnyitásaival harmonikus kapcsolat jött létre a belső terek és a kert között.

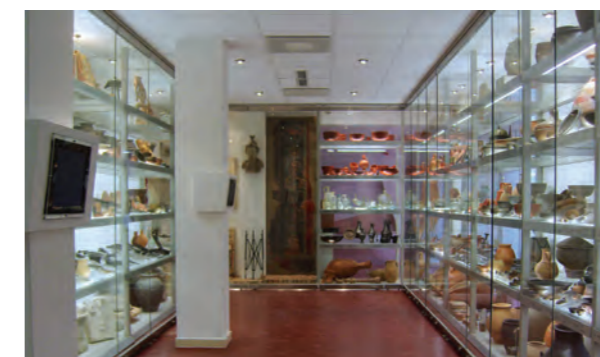
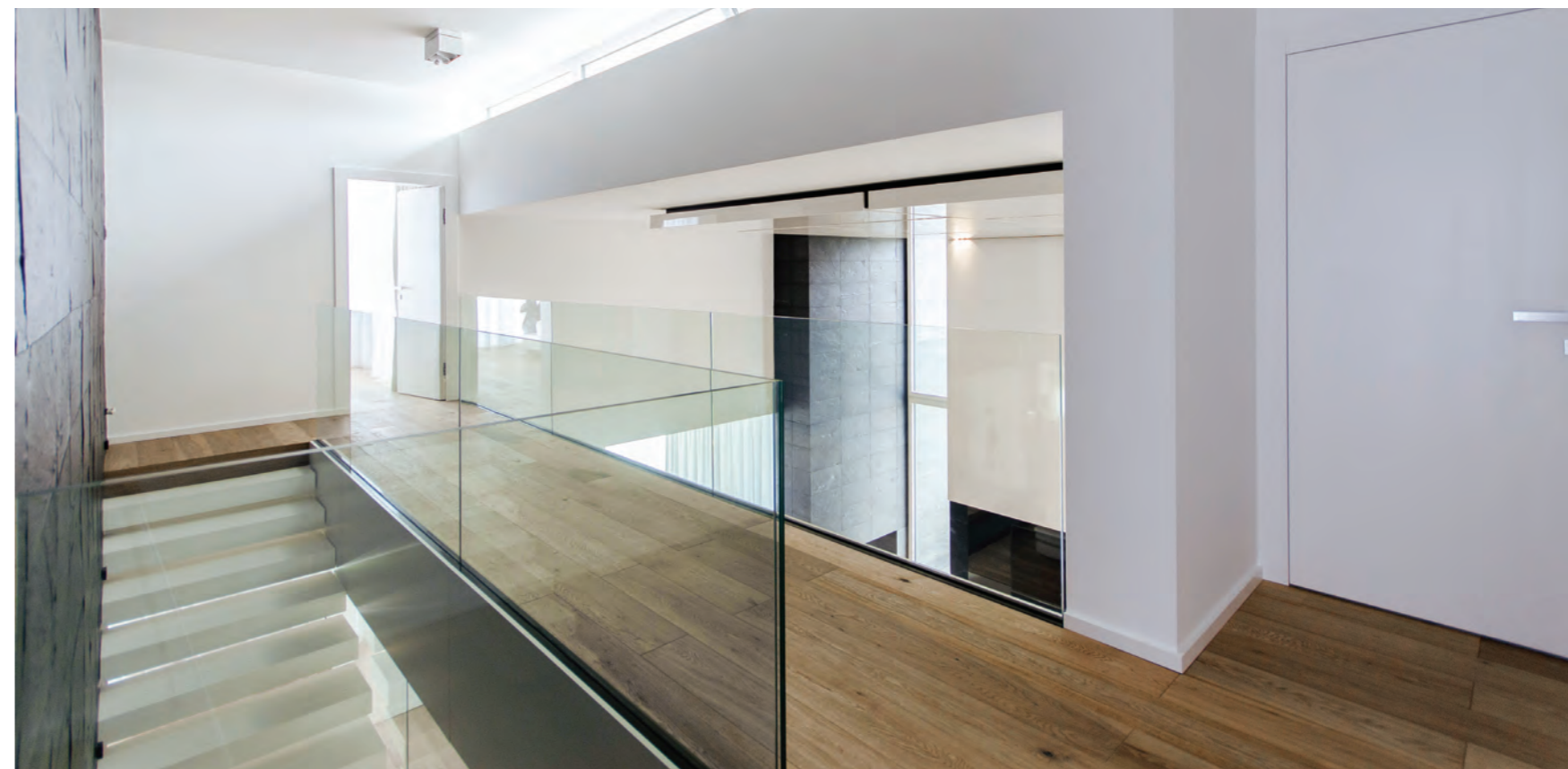
Építész tervező:
Wenczel Attila (Parasite Studio)
Építész munkatárs:
Ianko Norbert
Átadás éve:
2014
Összterület (bruttó):
530 m²

Kert, tömb, belvilág tökéletes harmóniában

Internorm®

Edzett üvegfalok,
keret nélküli nyíló
és tolóajtók,
egyedi méretű
zuhanykabinok,
üvegtörő és járható
üvegfelületek

DUALGLASS

Egyedi zuhanykabinok:
Mala Garden, Regency, Atlantisz,
Aurora, La Riva, Liskay Pincészet

Tárolók, vitrinek:
Jurisics vár, Aquincum Múzeum,
Szántó Kovács János Múzeum

Üvegportálok:
Vodafone, Dockyard, Játék-Vár

HA FONTOS AZ ELSŐ BENYOMÁS

Be sem kell lépni a házba, a bejárati ajtó rögtön elárulja, kik vagyunk. Az Internorm bejárati ajtók egyedi kialakításukkal teret adnak egyéniségünk kifejezésére, a házunkról, életstílusunkról vallott elképzeléseink megmutatására.

Látogasson el Európa 2. legnagyobb nyílászáró bemutatótermébe, és váltsa valóra álmait!

Internorm központi bemutatóterem:

2040 Budaörs (Budapark), Nyugati u. 10300/13.
E-mail: internorm@internorm.hu
www.internorm.hu

Dual Glass Kft.

2243 Kóka, Nagykátai út 133.

info@dualglass.hu

www.dualglass.hu

70/398-4845

Szöveg **HALÁCSI KATALIN**
Építész **TIMA ZOLTÁN**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Sopronban és környékén a mostanában zajló és jelentősnek tekinthető építészeti projektek sorában az egyik legaktuálisabb a 2014 őszén átadott Soproni Erzsébet Oktató Kórház és Rehabilitációs Intézet – más néven Soproni Gyógyközpont – új diagnosztikai épülete. Ám az aktualitásnál talán sokkal fontosabb, hogy az új épület által adott építészeti válaszok megnyugtatóan és hosszútávon orvosolták a helyi kórház két alapvető problémáját: a meglévő infrastruktúra centralizációját, valamint a járó- és fekvőbeteg-ellátás szeparációját.

Sopront és vonzáskörzetét tekintve a kórház mára közel 120 ezer lakosnak végzi egészségügyi ellátását, három telephelyen. A központi épületegyüttes különböző profilú tömbjei a rendelkezésre álló több mint 7 hektáros területen szórطان helyezkednek el – mely épületek természetesen nem rendelkezhetnek azonos felszereltséggel. Egy adott kezelés során eltérő vizsgálatokat különböző épületekben végezhetnek, melyek között a fedett és zárt közlekedés mostanáig megoldatlan volt.

További problémát jelentett, hogy – bár a fejlesztések folyamatosnak tekinthetők – még a húszéves „új” épületek meglétével is számos osztály kinttette az eredeti helyét. Ezek az osztályok egyébként is felújításra szorultak, ráadásul az aktív és a kóros betegek ellátásának területi különválasztása szintén megoldást követelt.

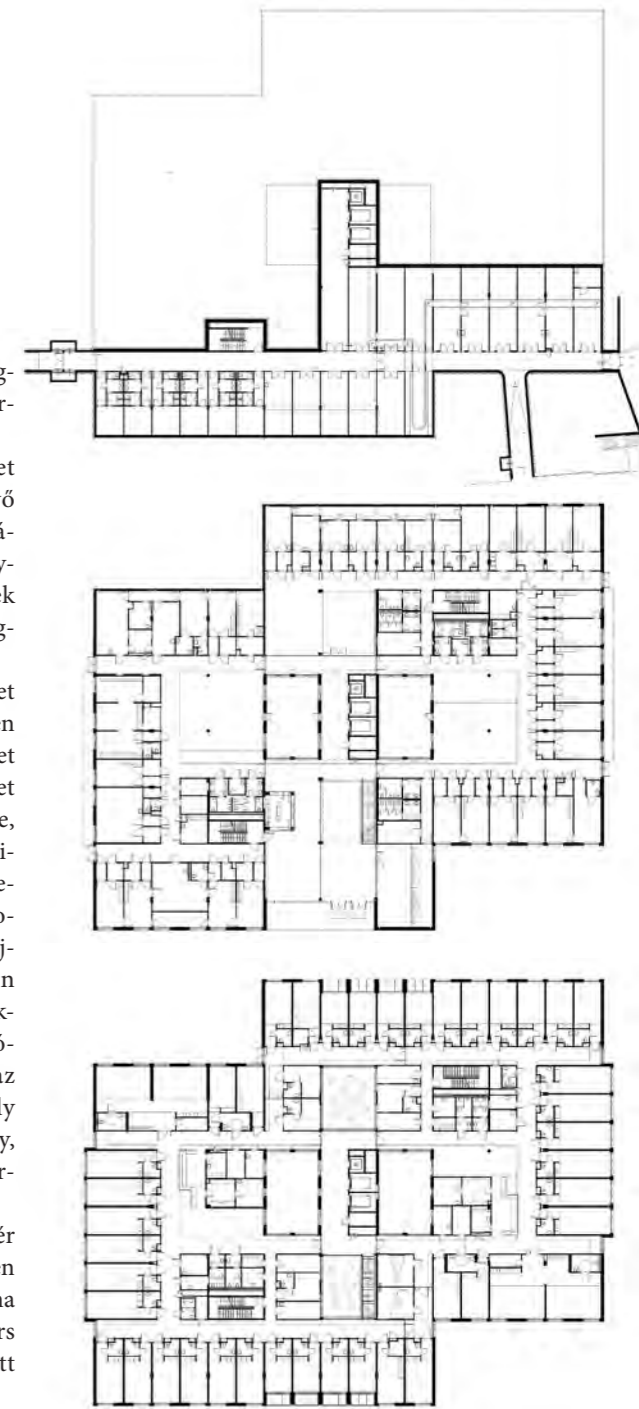
A fenti problémák orvoslása további fejlesztéseknek adott esélyt: például a neurológia új

épületbe költöztetésével lehetőség nyílt a meglévő pszichiátriai blokk átalakítására és korszerűsítésére is.

A telepítéshez – a zöldterületi fedettséget is figyelembe véve – szükség volt meglévő pavilonok bontására, viszont az új 5-ös számúnak is nevezett tömb így olyan ideális helyre fészkelődhetett be, ahol a legfőbb épületek összekapcsolására szépen szerkeszthető megoldások mutatkoztak.

A három szinten működő új épület a terület centralizációját lényegében az alagsori szinten kialakított fedett és zárt rendszerű, épületeket összekötő közlekedőkkel oldja meg. Az épület terepszinten történő megközelítését tekintve, bár a főbejárati út tengelye nem a diagnosztikai központra vezet, az új épület jól észrevehető, bejárati helyzete egyértelmű, elérése gépkocsival és gyalogosan is megoldott. A kórház fejlesztési terveivel összhangban, a földszinten a legintenzívebb forgalmat számláló 28 szakrendelővel és személyzeti helyiségekkel a járóbeteg-rendelés és a diagnosztika zajlik, míg az emeleten két közel azonos méretű osztály kapott helyet: a neurológia és stroke osztály, illetve a gasztroenterológia, mindkettő 16 normál és 1 akadálymentesített kórteremmel.

A visszafogottan, mégis ünnepélyesen fehér fémlemezburkolatba öltöztetett épület üdítően világos aulájában először a betegirányító zóna és a büfé fogadja az érkezőket. A további gyors tájékozódást a szakrendelők és osztályok között a belső terek könnyű átláthatósága segíti.

A soproni kórház már meglévő épületei között található a barátságos léptékű új diagnosztikai tömb

ÉPÍTÉSZET, MINT ORVOSSÁG

A Soproni Gyógyközpont új diagnosztikai épülete

A humánus léptékű új létesítmény a legkorszerűbb diagnosztikai berendezésekkel felszerelt rendelőivel,

valamint a tágas és világos belső tereivel biztonságot áraszt – itt jó eséllyel

derül fény a látogatókra és a kórságokra is.

A világos és átlátható aula a kórház látogatói középpontjának tekinthető

A logikus alaprajzi szerkesztéssel centrális és szimmetrikus struktúrába rendeződnek a rendelő-sejtek, a közösségi zónák a felülvilágító és belső átriumok által becsempészett természetes megvilágításba kapaszkodnak. Így a várók is közvetlen kapcsolatban vannak az atriumokkal, melyek ugyan a látogatók számára elzárt területek, mégis látványukkal egy nyugodt és barátságos környezetet teremtenek. A természettel való közvetlen kapcsolat

megelepte egészségügyi létesítmények esetében jelentős adottság lehet a betegek, a látogatók és a dolgozók számára egyaránt – külön értéke az épületnek, hogy erre is megoldást kínál.

Az 5 milliárd forintos beruházás 89,55%-ban a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program „Struktúraváltást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg szakellátásban” tárgyú felhívás keretében valósulhatott meg – csökkentett eszköztartalmú beruházásként – a fennmaradó 10,45%-os önkormányzati önrésszel együtt.

A kivitelezésre kiírt közbeszerzési eljárás nyertese, a West Hungária Bau Kft és a Fertődi Építő és Szolgáltató Zrt. által alkotott konzorcium 2013 szeptemberében írta alá a KÖZ-TI Zrt. és a Mestervonal Kft. által készített tervek megvalósításáról szóló szerződését, majd 2014 decemberében már az új épület ünnepélyes átadójára is sor került. A működés és beköltözés azóta folyamatos, április közepére várható, hogy az összes osztály és szakrendelő birtokba veszi a saját területét.

A háromszintes, összesen 6800 m² alapterületű, akadálymentesített Diagnosztikai Tömb végeredményben egy megnyugtatóan és okosan komponált, naponta minimum 800 látogatót fogadó egészségügyi épület, mely kiválóan orvosolta a soproni kórház központi telephelyének legfőbb infrastrukturális problémáit – ezzel ígéretes jövőképet festve a 2013-ban és 2014-ben egyaránt *Az év városi kórháza* címet nyert intézmény további fejlesztéseiről is.

A gazdaságos terület-felhasználás ellenére tágas belső terek fogadják a látogatókat ▶

◀ A legkorszerűbb szakrendelők és diagnosztikai laborok jelentik az épület egyik fő rendeltetését

Vezető tervező:

Tima Zoltán (KÖZTI Zrt.)

Építész tervező:

Németh Tamás

Építész munkatársak:

Tölgyesi Kaplony, Stein Zoltán, Molnár J. Tibor, Ráti Orsolya, Mélykúti-Papp Dóra, Szabó Máté

Belsőépítész:

Kerecsényi Zsuzsanna

Tájépítész:

Havassy Gabriella

Orvostechnológiai tervező:

Mediplan Kft., Altero Kft.

Akadálymentesítés:

Igali Zsófia

Tervezés ideje:

2010-2012

Kivitelezés ideje:

2013-2014

Alapterület (bruttó):

6800 m²

A közösségi terekbe a felülvilágítókon és az átriumokon keresztül jut természetes fény
A diagnosztikai tömb környezeti rendezése és külső megvilágítása a kórház egész parkjának szívélyes miliót kölcsönöz

bohn
mélyépítő kft

SZÁMUNKRA NINCS LEHETETLEN

- Munkatér-határolás
- Alapozás
- Alapmegerősítés
/alapsík-mélyítés
- Környezetvédelem
- Víztelenítés
- Tervezés/talajmechanika

Több mint 2000 eredményesen
lezárt munka...

Bohn Mélyépítő Kft.
H-1126 Budapest
Kiss János altábornagy utca 11. I./5.
Tel.: (1) 224-0011 • Fax: (1) 224-0012
bohn@bohn.hu • www.bohn.hu

be light!
Karrier

ÉPÍTÉS KONZULENS

MUNKATÁRSAT KERESÜNK

ÉPÍTŐIPARI ANYAGOK - VILÁGÍTÁSTECHNIKA,
BÚTOR, BURKOLAT, SZANITER... STB. - ÉRTÉKESÍTÉSÉBEN
SZERZETT TAPASZTALATTAL.

ÚJ KOLLÉGÁNK FELADATA LESZ AZ ÉPÍTÉS
TERVEZŐKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS,
MUNKÁJUK SEGÍTÉSE A TERVEZÉS FOLYAMÁN.

JELENTKEZÉS: HR@BELIGHT.HU

WWW.BELIGHT.HU

PALIMPSZESZT

*Az újjászületett
nyíregyházi
művelődési ház*

Szöveg **ÁRVAI ANDRÁS**
Építész **BÁN FERENC, TENKELY SZABOLCS**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Szinonimaszótárral a kézben érdemes elindulni a ház felé,

nem fukarkodva a jelzőkkel

a „nagy” körülírására.

Hogy ez a nagyság a minőség meghatározása is egyben,

nem a köbméterektől,

a beépített beton

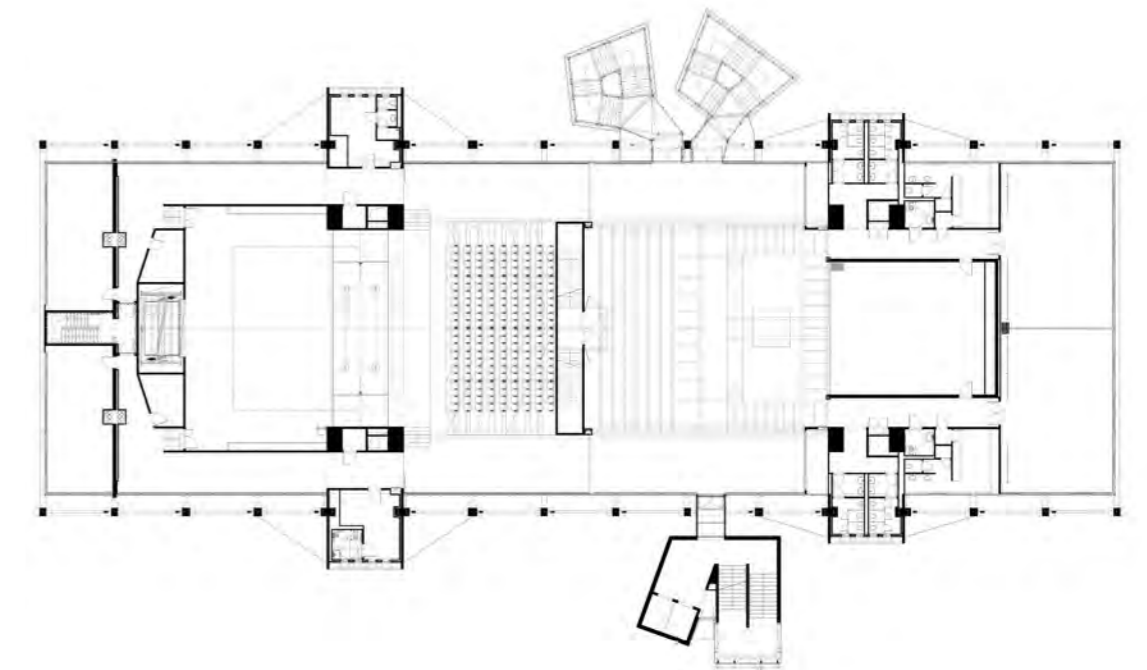
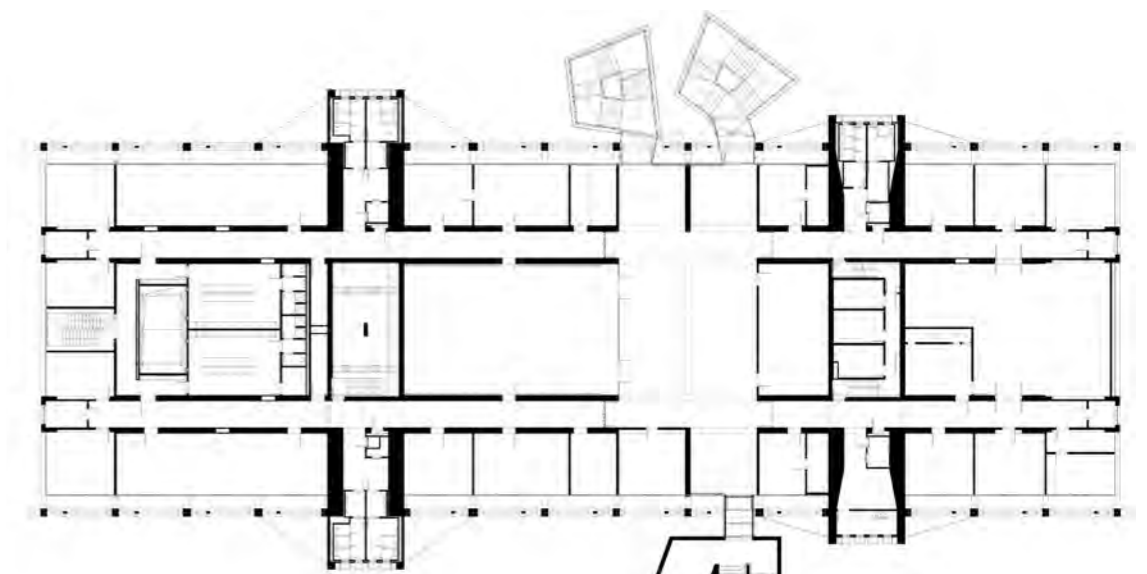
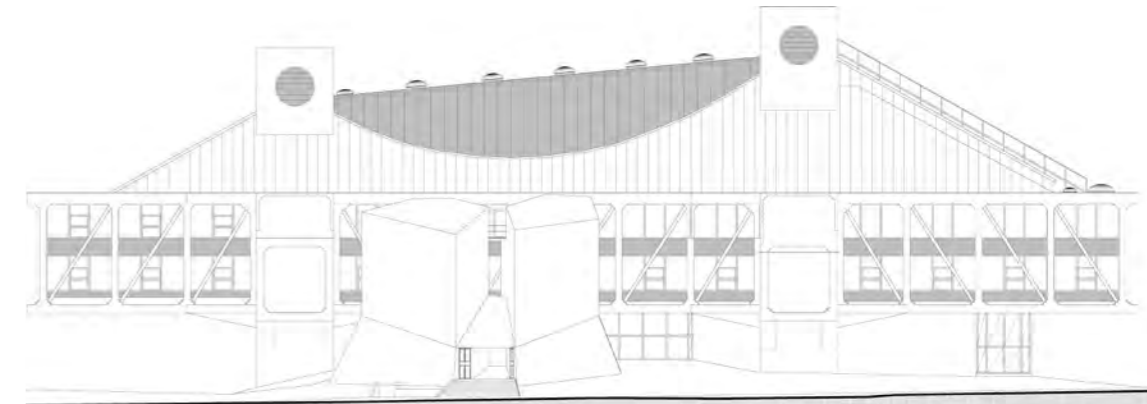
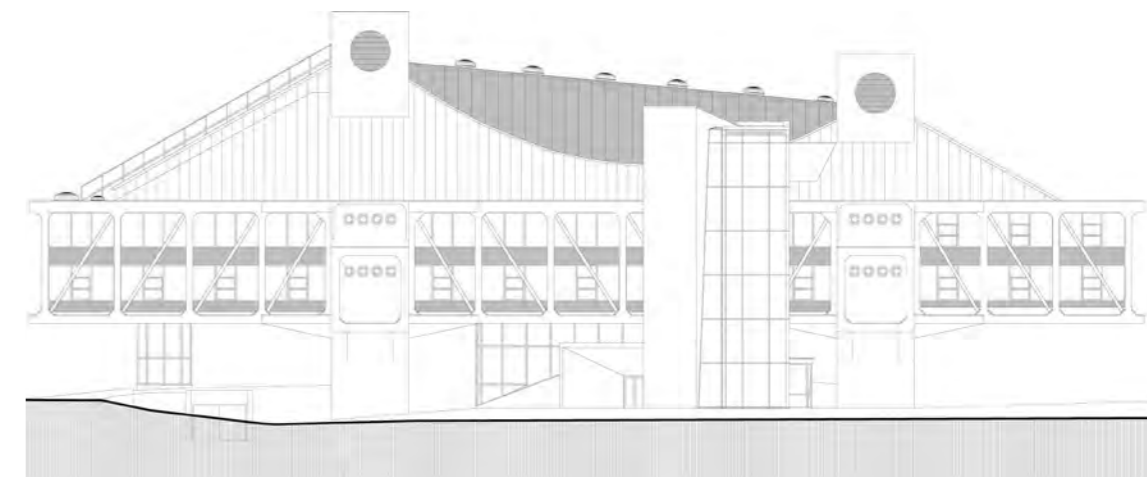
és acél mennyiségétől függ.

Bán Ferenc bevallása szerint képzőművésznek készült, véletlenül lett építész. A képzőművész habitusa, a képzőművész közelítése folyamatosan jelen van az építészetében, legyen szó akár a szóban forgó művelődési házról (*ma nevén Váci Mihály Kulturális Művészeti és Gyermekcentrum – szerk.*), tokaji nyaralójáról, megvalósult vagy tervszinten megrekedt munkáiról. Tegye a szívére a kezét bárki és mondja őszintén, hogy a csodálva ikonizált nyíregyházi művelődési ház egy funkcionálisan indokolt, klasszikus építészeti alkotás. Nem megy? Kér-

dések merülnek fel? Egyrésztől minden eleme az épületszerkezettani nagy könyvben megtalálható – igaz, különböző fejezetcímek alatt, de ott van –, végiggondolt terek, végiggondolt városi elhelyezkedés, tudatos szerkezeti felépítés, az erők hierarchiája, ablakok, ajtók, szobák, mindene megvan ahhoz, hogy házról, építészetéről beszéljünk vele kapcsolatban. Másrésztől irracionális szerkezeti megoldása, meghökkentő formája, utcányi konzoljai a korabeli, keleti kisváros cserépfedésű földszintes muskátlis házacskái, szél-fúttá udvarai felett egy képzőművészi aktusnak fogható fel. És felmerül a kérdés: a város, a házak, a szocializmus deklarációján pislákoló ország elmaradott megyéje kelléke-e a megastruktúra mindent behálózó víziójának vagy vajdó szülőanyja? Magától értetődő mérnöki gondolat az, ami meghatározta akár a formát, akár a használt technológiát? A háttérként szolgáló építészetelmélet, az akkor élő metabolizmus, keretezi-e az épületet vagy Bán mindig ellentmondó, csendesen kérdező, provokáló művészi attitűddel felrajzolt felkiáltójele jelöli-e ki a határait?

A forma megkerülhetetlen, gigantikus szerkezete, masszív, felfoghatatlan pilonjai, nagyszabású konzoljai, a már-már komikusan monumentális struktúra minden körülötte lévő tárgyat relativizált, a házak, az utcák, a kultúrára éhes emberek tömegei mint terepasztal kis elemei sorakoztak a művelődési ház árnyékában. Ugyanakkor a jelenléte mégis emberi léptékű, titokzatos maradt, elindítva a képzeletet, miként lehet mozogni a pilonok és hatalmas gerendák és tartók között, milyen az élet odabent és mi folyik ott kultúra címszóval? A titokzatossága miatt idegen maradt. Az épület eddigi története alatt nem illeszkedett be a városi tudatba, egyetlen kiadványba nem került bele, üdvözlőlapra nem került rá. A város identitásában szünetjelként szerepelt. Ha nem szégyelljük a naiv használati pozícióját felvenni és antropomorfizáljuk az előttünk álló épületmonstrumot, azt érezhetjük, hogy a gigászi szerkezetek, a súlyos betongerendák és vaskos pilonok mögött egy olyan épület sejlik fel, ami megszületése óta a szeretetre vágyik, méretei és szokatlan formái miatt a beilleszkedési vágy születte kisebbségi komplexus hatja át, mindezt az egyediség jelentette idegenség és ebben rejlő tökéletesség teljes tudatával.

Az épület eredettörténetében az idea, a metabolizmus mint világot látott, nyugati kiküldetésből hazatért nagybácsi szerepel, aki kötöttségek és gátlások nélküli szabad világ eszméjéről beszél kezében piros Marlboro-val a konyhában, viaszosvászon-terítő mellett. Ez a szabadságvágyként, tóba dobott betondarabként értelmezhető építészetelméleti adaptáció olyan épület-előképeket jelöl meg, mint *Kurokawa Odakyu Drive-in* étterme (Otome, Japán, 1969) vagy *Kenzo Tange* tokiói olimpia épülete (Tokio, Japán, 1964). Ezek az épületek az akkori iparpolitikai keretek miatt idehaza nem lehetnek volna megvalósíthatók. Alapvetően az előregyártott szerkezetek primátusa, a helyszíni építés elsorvasztása gyökeresen ellentétes volt a mintaként megjelenő japán épületek, valójában

Tisztán olvasható a szerkezeti rendszer, nem minden eleme helyszínen zsaluzott és öntött

kényszer szülte – Japánban a földrengésveszély miatt használták elsősorban ezeket a szerkezeteket – monolit szerkezetek dominanciájával.

A nyíregyházi művelődési ház mégis megvalósult. Létrejött gyakorlatilag rendszerhibaként

is értelmezhető. Bán képzőművész énjének művészi aktusa ezzel le is zárulhatott volna. Az épület felépítése, későbbi viszontagságai, története immáron másról szól: a jelentékeny tömeg mozgása során, mint lavina sodort maga alá, és

vitt magával mindent, amit egy megyei pártterkezetlen vagy egy tűzép hátsó udvarán össze lehetett szedni.

Ugyanakkor a rendszer meghekkelése mellett az épület megmutatta az esélyét annak, hogy az

országban több pólus alakulhat ki, akár szellemi, egyetemi központ vagy az akkori aduász-ként működő ipari bázis által adott előnyök nélkül is. Mégis, az elmúlt harmincöt év története azt bizonyította be, hogy sem a pólusok lehető-

sége, sem az építőipar apoteózisa, sem az utópiák nem valósultak meg, mind madárürülék lepte, leginkább bontásra, korabeli kifejezéssel élve, szanálásra ítélt rekvizitumként maradtak ránk. Ezen még az sem segített, hogy az épület szelle-

miségében érezhető volt, illetve máig érezhető a kereteinken túlmutató vágy, az izgatottan várt nyugati folyóiratok nyomdászaga, velük a lezárt határokon átszűrődő nemzetközi, progresszív hatások elérhetősége, azok lehetősége.

A menekülőlépcső állványzata. Tervek szerint tömörszerű megjelenése lett volna

Az épület, a szakmai részről ikonizált státusza és a helyi közeg egyértelműen elutasító hozzáállása miatt a közöttük elterülő levegőtlen, ingoványos senki földjére került, ahol a teljes elmerülést megérezve, az EU Agóra pályázata nyújtotta anyagi szalmaszálba kapaszkodva végül megmenekülhetett és az

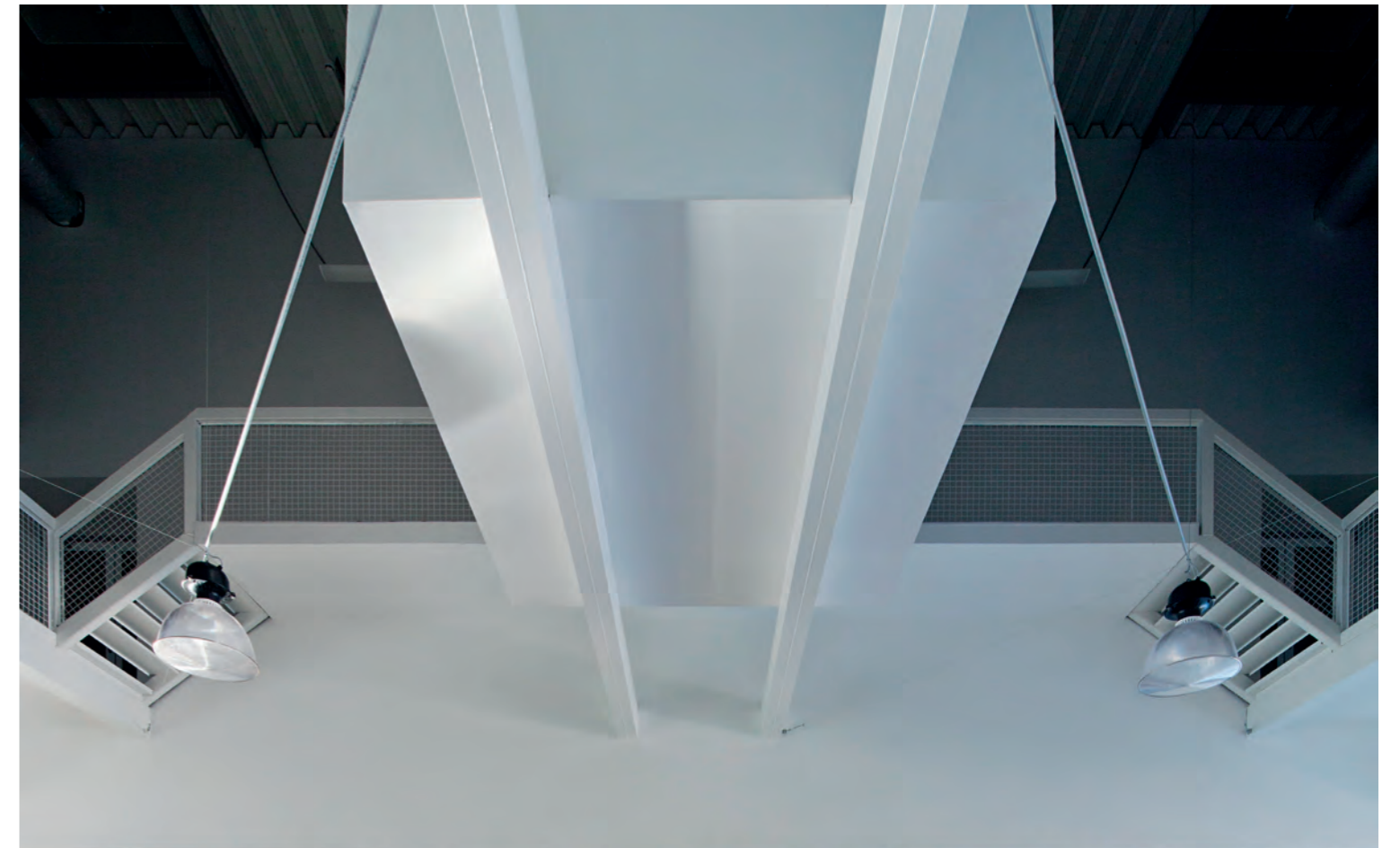
eredeti tervezője, Bán Ferenc („A” Stúdió’90 Kft.) segítségével megújult.

A ház gyakorlatilag egy revízió esett át, ami esélyt adhatott a tervező számára a korabeli tervei szemben megvalósult, kompromisszumokkal terhelt terek újbóli kibontására, az eredeti definíció szerinti újrajrészolására. De az eredeti tervek lepo-

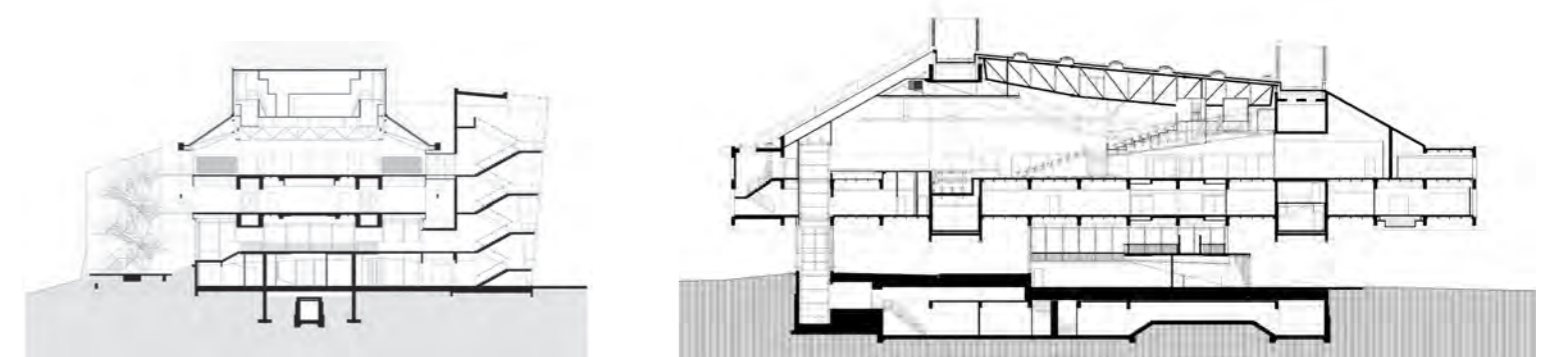
rolásán túl más is történt, egy újabb művészeti aktus, ugyanazon a vásznon.

A házat fehérre festés által megfosztotta anyagiságától. A felszabadított tömeg zárójelbe teszi a múltját, a ráakódott rétegeket, a szituációt, amelyben a ház, az idea eddig élt: kelet és nyugat között, vidék és a nagyváros között, képzőművészet

Az átépítés után az előcsarnok is a nyertesek között van

A tolmácsfülke alulnézete. Itt is csorbult a tervezői elképzelés: Bán függesztett kubust akart

és építészet között, funkció és forma között, és a helyzetet, amiben nem igaz rá egyik oldal törvénye sem. Ebbe a zárójelbe belekerül minden, ami az évek során ráakódott a házra, minden konfliktus, minden kudarc és siker. Az épület előéletét tulajdonképpen a legegyszerűbb módon szünteti meg, minden állítást, érzelmet és oda nem való külső elemet a szín eltünteté-

sével eliminál. Ezzel az aktuálissal az eredeti épület idézőjelbe vételét éri el, ugyanakkor kritikai élt is érzékelhetünk benne, ami egyúttal egy rituális megsemmisítésnek is felfogható, az elidegenítés eszközeként is értelmezhető. Anyagától megfosztott épületet kapunk, amiből szándék szerint csak a lényeg marad meg. A felejtés vagy újírás szükségességének determinisztikus

árnyalata nem a korunkra jellemző, összeesküvés-elméleteket sem nélkülöző elhasználódás és mindig újat akarás szelleme miatt történt meg, hanem az eredettörténetnél jelen lévő idea, a vegytiszta építészetbe került idegen test eltávolítása a cél. A szükségessé vált épület-bővítmenyt felhasználva látszólag eruptív módon, a házat lekötözi, lehorganyozza a főtérre, a helyét pontosan kijelöli, ami által a történetet, az eddig eltelt időszakot lezártan tekint.

Természetesen szintén házról, építésze-ről beszélünk: a bővítmeny a harminc-negyven éves építészetelméleti sűrítmeny, építészettörténeti mementó mai magyarázatával szemben és láb-jegyzetelés helyett, merőben más karakterű, a megvalósult hozzáépítés valójában bemutató,

prezentáló és gyakorlatilag moderáló helyzetbe helyezkedik bele. Moderáló abból a szempontból, hogy az időközben intenzív városi, főtéri helyzetbe került, nem minden esetben értékelhető építészeti minőséget felvonultató teresedésen idegenül álló épület póre és gátlástalanul megmutatott szerkezetét, gyalulatlan deszkaszalu mintázatú hatalmas betonfelületeit huma-

nizálja, tompítja, valóságosan is takarja, kitakarja. A moderálás része a toronymotívum, ami archaikus főtérelmékeket ébreszt: főtéri óratorony, tűztorony, városháza-torony allúziók. A megformálás finomsága, ami különösen igaz a kapuzatot körítő síkok rajzolatára, az eredeti épület tudatos formálását idézi, immáron nem japán, hanem portugál előképekkel.

Fellelegezhet mindenki, a legfelső szint immáron flexibilis!

A felújítás után a nagyvonalú, magával ragadó, már meglévő terek a szorításukból kibomlottak, eddig rejtett perspektívákat mutatnak meg az épületből. A megjelenésében uralkodó konzolok és gerendák átlátható rendszere az előcsarnokból nézve átélhetővé válik, a bent tartózkodók a részeseivé válnak a tartószerkezetek fizikájának. A súlyos tömegek anyagtalansága akkor válik egyértelművé, amikor az épületben járva az erőrendszerek és színominaszótár segítségével nélkül is leírható művészet részeseivé válunk. Hát nem üdvözlőlapra való egy ilyen ház?

Felelős építész tervező:

Bán Ferenc, Tenkely Szabolcs
(„A” Stúdió’90 Kft.)

Építész munkatársak:

**Eichinger Gyöngyi, Kótai Norbert,
Nyitrai Norbert,
Tomku Gergely**

Környezetrendezés:

Márton Péter – (Fő-Kert-Ész Bt.)

Eredeti terv (tervezés: 1969–74):

Bán Ferenc

(építész munkatárs: László Zoltán)

Átadás:

2014

Ha csak egy mondatunk van leírni a házat, inkább ne szóljunk, csak nézzünk bölcsen

TÚL A KONVENCIÓKON

„Idén 25 éves az „A” Stúdió ’90 építésziroda”

A nyíregyházi cég eredeti tervezőgárdája kicserélődött ugyan,

de az alapító, Bán Ferenc örökségét a mai, többnyire fiatal építészek is őrzik – árulta el

Tenkely Szabolcs ügyvezető az Octogonnak adott interjújában.

Az „A” stúdió ’90 újította fel a közelmúltban a nyíregyházi Váci Mihály Művelődési Központot, Bán Ferenc fiatalkori munkáját. Hogyan fogadták a nyíregyháziak a megújult művelődési házat?

Akik az eredeti épületet már elfogadták, megszerették, a város látképének szerves részeként tekintettek rá, azok értékelték az új, nagyvonalú előcsarnokot, az atraktív lépcsőházi tömeget, az épület előtti tér felújítását, és az új, mobil nézőtérrel ellátott multifunkciós teret. Aki eddig sem tudta befogadni az épületet, gondolom nem szerette meg ezután sem, hisz a karaktere, szellemisége nem változott. De éles bírálatokat nem kaptunk a nyíregyháziaktól, a visszajelzések többsége pozitív.

Mennyire tartották szem előtt a felújításkor a manapság alapkérdések számító energetikai korszerűsítést? Milyen kompromisszumokat kellett kötni?

Felelőtlenség és gondatlanság, ha egy építész ezeket a szempontokat nem veszi figyelembe. Azonban a helyi védelem alatt álló épület megjelenése, gondolatisága csorbult volna, ha teljes felületen hőszigeteljük, így ezt az ötletet hamar elvetettük, ugyanakkor törekedtünk az energetikai igények maximális kielégítésére. A meglévő szerkezeteket – ahol a technológia engedte – ellenoldali hőszigeteléssel láttuk el, az új épületrészekben hatékony szigetelőrendszereket alkalmaztunk, valamint a lehetőségekhez képest korszerű, jó hatásfokú gépészeti és elektromos rendszereket terveztünk. A hátunk mögött hagyott tél energiafelhasználási adatai alapján a jelentősen megnövekedett befoglaló méret ellenére sem változott számottevően az üzemeltetési költség.

Nem csak az épület, a körülötte lévő világ is alaposan megváltozott az első, 1969-es terv óta. El tudja képzelni, milyen lesz újabb 25 év múlva?

Bán Ferenc több épülete is megújult az elmúlt években, és egytől egyig mindegyikről kijelenthető, hogy a munkálatok befejeztével napjainkban is újszerűen hatnak. Egy újabb átépítés során majd az akkori igények ismeretének tükrében kell az épülethez hozzányúlni úgy, hogy az eredeti szellemisége ne sérüljön, hiszen már létrejötték sem konvenciókat, divatirányzatokat követett, így kortalan tudott maradni.

Bármilyen emblemikus is a művelődési ház, a stúdió nevéhez számos egyéb épület is fűződik. Van-e köztük valamilyen építészeti kapcsolat, utalnak-e egymásra, létezik-e valamiféle összekacsintás?

Szándékolt összekacsintás biztosan nincs, hiszen egy-egy tervezési feladat mindig más és más. Ami közös vezérlő elv az irodánk épületeiben, az a Feritől tanult hozzáállás, amellyel egy-egy tervezési feladathoz nekilát. A jelenlegi csapatunk minden tagja sokat tanult tőle, és tanul a mai napig is a közösen végzett feladatoknál. Minden épületnél igyekszünk eltérni a bejáratott protokolltól egy jobb megoldás reményében, valamint még egy szigorúan funkcionális épületen is rajta hagyhatjuk kéznymunkát, anélkül, hogy az öncélúvá válna. Egy cég patináját a sok éves szakmai múltja adja, ez az „A” stúdió újkori történetét tekintve, inkább a megszerzett szakmai tudás alkalmazásában, és továbbfejlesztésében érhető tetten, hiszen a 10 éve ebben az összetételben dolgozó fiatal szakmai stábunk feladatait önállóan végzi.

Kőrösi bevásárlóközpont, Nyíregyháza, 2008; Bán Ferenc, László Zoltán, Tisza András, Tenkely Szabolcs (fotó: „A” Stúdió ’90)

Uszodán, ravatalozón, napenergia-házon, tehát teljesen eltérő funkciójú épületeken dolgoztak. Melyik jelentette a legnagyobb kihívást? Terveztünk Nyíregyházán 50 ezer m²-es bevásárlóközpontot, tele kötöttségekkel, betartandó előírásokkal. A gyárak tervezésénél a technológia minél jobb befogadására alkalmas épület létrehozása az elsődleges kihívás, a társasházaknál különösen fontos olyan tervezőeszközöket használni, amelyekről az épület szerethetővé válik, és sikeres lesz a piacon is. A maga nemében egyik sem egyszerű. Ha valamit mégis ki kell emelni, a művelődési ház épülete nagyon komoly kihívás volt tartószerkezeti szempontból. Eredeti tervek hiányában rengeteg feltárással, felméréssel. Teljesen fel kellett építeni terven az épület tartószerkezetét, modellezni a teherbírását, és csak ennek ismeretében lehetett a tervezett átalakításokat elvégezni, sok részletet csak a bontási munkálatok elvégzése után, a kivitelezés előtt pár nappal megismerve.

Elsősorban Szabolcsban aktív a stúdió. Építészeti szempontból más volna Nyugat-Magyarországon tervezni?

Munkáink nagy része valóban a megyében valósul meg, de folyamatosan dolgozunk az ország minden területén. Nyíregyházán talán konvencionálisabb az átlagemberek gondolkodása és vizuális kultúrája. A kortárs, a megszokottól eltérő dolgoktól idegenkedő, azokra inkább gyanakvással tekintő látásmód a jellemző, egy-egy újszerű épület elfogadásához több idő, vagy erősebb érvelés szükséges. Ám Magyarország szerintem nem bontható keletre és

Irodaház és Konferenciaközpont 2014 Banu Roland, Tenkely Szabolcs (fotó: „A” Stúdió ’90)

Aktual-Bau Irodaház, Nyíregyháza, 2007 (fotó: „A” Stúdió ’90)

nyugatra: most épp egy szállodát tervezünk Badacsonytördemicen, és állíthatom, ott sem egyszerűbb a település építészeti léptékét meghaladó épület elfogadtatása.

Minden stúdió életében szükségszerűen eljön a pillanat, amikor egy nyertes terv végül mégsem valósul meg. Milyen érzések fogalmazódnak meg ilyenkor egy építésben, és hogyan tud túllépni rajtuk?

Amikor egy épület terve összeáll, az örömet, meglegedettséget okoz, ám ha a tervet valamilyen okból elvetik, ürességet érez az ember. Ideális esetben párhuzamosan futó, vagy új feladatok várják a stábot, és nincs idő az önsajnálatra. Rosszabb lehet, ha nincs más feladat, de szerencsére ezt mi még nem éltük át.

„A kor anyagi, technikai, szellemi színvonalát nem lehet figyelmen kívül hagyni” – állapította meg Bán Ferenc a nyíregyházi művelődési ház kivitelezése után. Ma Magyarországon mennyire szűkek ezek a korlátok?

Talán Bán Ferenc „örökségeként” tekinthetünk arra az állandósulni látszó, és talán sohasem változó körülményre, hogy a régióban megvalósuló beruházások sokszor erőforráshiánnyal küzdenek. Ez a hiány napjainkban elsősorban anyagi természetű, régebben még a szűkös technikai, technológiai lehetőségekkel is kiegészült. A világban járva, látva a megvalósult épületek nagyvonalúságát, anyaghasználatát, egy-egy épületre fordított összeget, azt gondolom, jó lenne egyszer úgy kipróbálni magunkat, ha csak a mi fantáziánk és műszaki felkészültségünk szabná a határt. (x)

Üzlet-irodaház-apartmanház, Budapest, 2009; Bán Ferenc, Banu Roland, Barcza Gergely, Tenkely Szabolcs, Tisza András (fotó: „A” Stúdió ’90)

Flabeg Automotive Gyártócsarnok, Mátészalka, 2012; Tenkely Szabolcs, Tisza András (fotó: „A” Stúdió ’90)

Sürgősségi Betegellátó Centrum, Fehérgyarmat, 2013; Tisza András, Tenkely Szabolcs (fotó: „A” Stúdió ’90)

FOLYAMAT-JELLEG

Családi ház Budán

A jelenkori építészet gondos, körültekintő szemmel veszi észre és hívja fel a figyelmet az épület környezeti hatásaira, egyre jobban növekszik a passzív- és aktívházak jelenléte, a mind újabb gépészeti megoldások felfedezése.

Egy dolgot mindig érdemes azonban szem előtt tartani: a házak megrendelőinek épülnek, akiknek van személyiségük, vannak gondolataik, elképzeléseik.

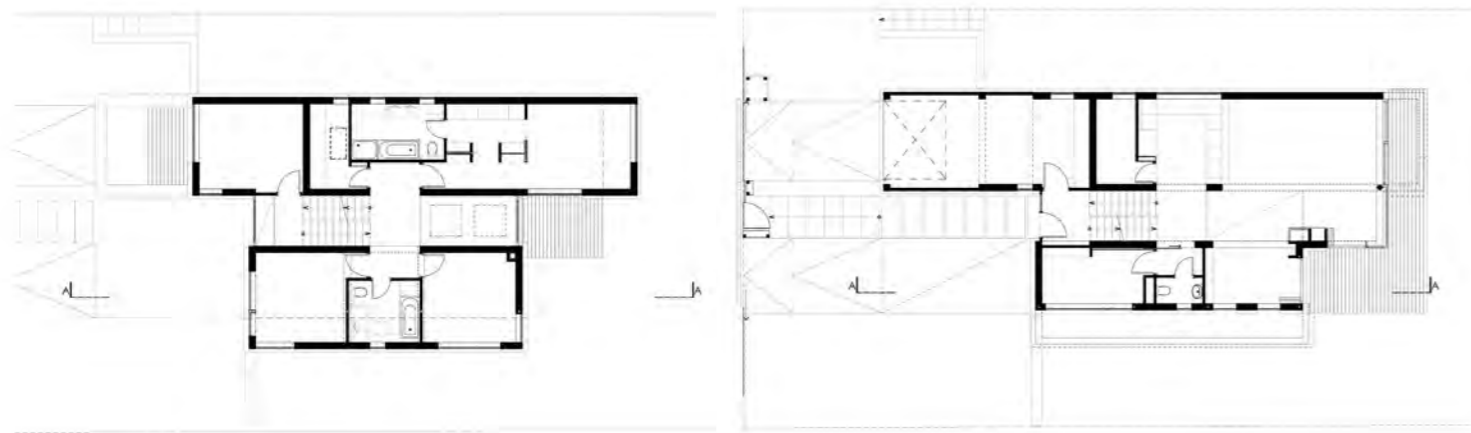
Üdvözlendő gesztus, ha egy projekt ezt a szempontot tartja a legfontosabbnak.

Szöveg **KOVÁCS PÉTER**
Építész **REISZ ÁDÁM, FERNEZELYI GERGELY DLA**
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

A szó minden értelmében „lakozás”. Otthon, védelem, tér, ahol az ember teljes mivoltában megélheti saját jelen-létét. Ily módon megélni ezen tapasztalatokat viszont csak akkor lehetséges, ha létezik, kialakul valamiféle érzékeny, odafigyelő kapcsolat a térrel, a hellyel. Nem véletlen, hogy – főként egy családi ház esetében – létszük-

A kubus letisztult formavilága jó kiindulópontnak bizonyult

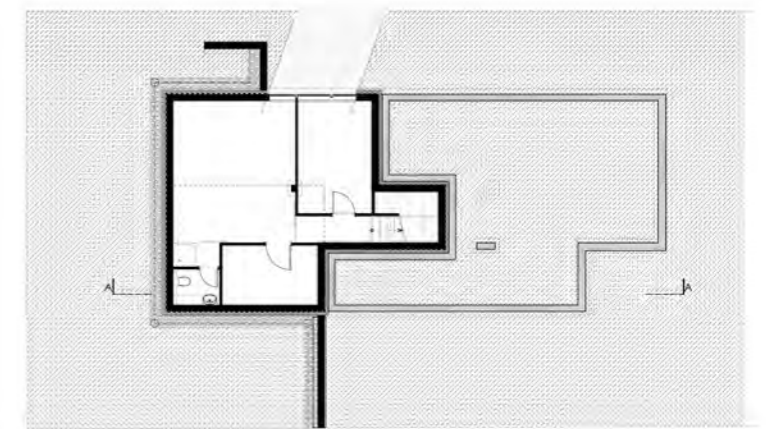
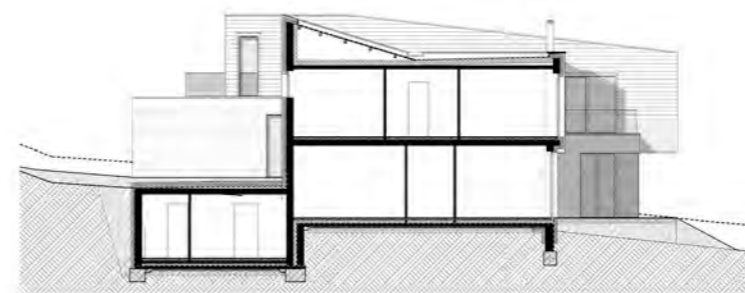
A fa, mint hangsúlyos homlokzati elem

Finom és árnyalt játék fedezhető fel a szintek elrendezésében is

Természetes tónusok, puha anyagváltások. És Axor Starck Organic csapterelek és Hansgrohe Raindance Select showerpipe

séglet a megrendelő és a tervező közötti kölcsönös megértés, odafigyelés, egymás kompetenciáinak megismerése és elfogadása.

A budai domboldalon felépült családi ház pontosan ezt az irányvonalat kívánja megvalósítani. Teszi mindezt egy olyan megrendelő-építész retorikán belül, amely közös és kreatív gondolkodói keretet teremt mindkét oldal számára. Ahogyan az egymásra nyitott és értő kapcsolat megkönnyíti és az alkotás irányába mozdítja a tervezést, úgy válhat hátráltató tényezővé annak hiánya. Az FBI studio építészterem által tervezett ház szerencsés összefonódása a megrendelői és építészeti elképzeléseknek, amelyek következtében gördülékeny, konstruktív folyamat során jöhetett létre az architektúra.

Két alapvető paradigmát kellett harmóniába hozni a tervezéskor. Részint egy olyan formavilágot, esztétikumot megteremteni, amely bizonyos fokig eltér az épített környezetétől, ugyanakkor a természetközelség igénye is fontos kritériumként szerepelt. A kubus letisztult formavilága jó kiindulópontnak bizonyult, hiszen lehetőséget teremtett arra is, hogy a telek szintjéhez igazodjon. Tömegkezelésében tehát egy blokkokból összeálló architektúra megvalósítása lebegett célként, amely tömörségében azonban a belső térben szintetizáló harmóniában oldódik fel. A fa, mint homlokzati elem hangsúlyos jelenléte főként a linearitásra épülő formavilág enyhe szigorát oldja fel, az archi-

tektúrát ezáltal a természetes anyaghasználat irányába mozdítva. Mind a kerítés, mind pedig a homlokzati burkolat a sötétebb tónusú fa, illetve az azt ellensúlyozó natúr kőlapok kettős színvilágára épül.

A telek sajátosságai bizonyos fokig meghatározták azt az alapvető közelítésmódot, amelynek mentén 2013-ban elkezdődhetett a tervezés. A telket határoló utcától lefelé közepesen eső szintmagasság olyan adottság volt, amely a többszintes struktúra szükségességét vetette fel.

A túlzott tagolás viszont megtörte volna a belső lendületet és zárttá tette volna a terek elrendezését. Kisgyermekes szülőkként maximálisan érthető volt a megrendelők azon igénye,

hogy átláthatóságot kértek a – főként nappali – térrészek között. Ez több térszervezési megoldás párhuzamos működtetésével jött létre. Elsőként a középső közlekedőréssz funkcionális átértelmezésével egy olyan transzparens hely jött létre, amely összekötő-mediális jellege révén a nappali és a hálótereket kapcsolja össze. Noha a szeparációs adottság nem veszik el, szükség esetén

a belső terek összemosása, fluiddá tétele képes arra, hogy auditív és vizuális „átjárhatóságot” biztosítson a benne élők számára. Finom és árnyalt játék fedezhető fel a szintek elrendezésében is. Az eltolások révén félemeletnyi különbségek jönnek létre, amelyek által az erős horizontális tagoltság háttérbe szorul és hangsúlyosabbá válik a térszervezés folyamat-jellege.

Noha nem lebegett deklarált célként a környezettudatos megoldások uralkodó jelenléte, az épület rendelkezik szellőztetőrendszerrel, valamint hőszondával, amelyek erősítik az épület zöld szemléletre nyitott karakterét. A végeredmény pedig egy olyan családi ház, amely a szó legteljesebb értelmében az élhető környezet teljességét képes megkonstruálni.

Építész:

Reisz Ádám, Fernezelyi Gergely DLA (FBI studio építészműterem)

Építész munkatársak:

Varga Koritár Krisztián, Kiss Dávid, Juhász Janka

Kertész:

Geiger Nóra

Épületszerkezeti részlettervek:

Handa Péter

Tervezés éve:

2013

Átadás éve:

2014

Összes beépített terület (bruttó):

294 m²

KÖZÖSSÉGI TÉR-TEREMTÉS

Újpesti Főplébánia kialakítása a zeneiskola régi épületében

Szöveg **GARAI PÉTER**
Építész **BERZSÁK ZOLTÁN**
Fotó **ALBERTSZKI TAMÁS**

Új helyre, a híres újpesti zeneiskola Szent István téri épületébe költözött

az Egek Királynéja Főplébánia.

A jövőbe mutató módon felújított ház tavalyi átadása óta várja

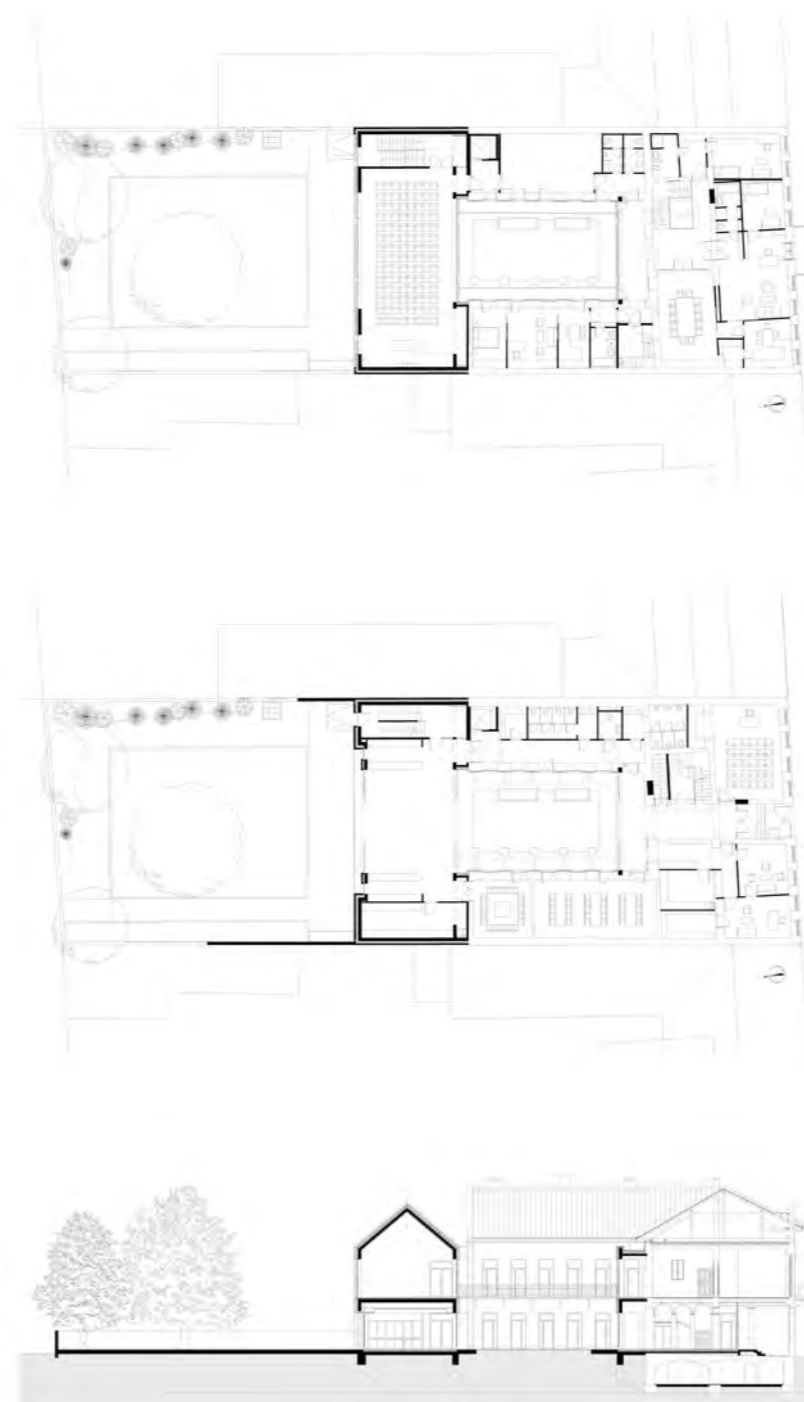
a lelki otthon és közösséget keresőket.

Újpest megújuló főterét meghatározza az 1875-1881 között Bachmann Károly helyi építész tervei alapján épült, az Egek Királynéja tiszteletére szentelt neogótikus templom. A tér nyugati oldalán, a Károlyi István és a Liszt Ferenc utcák közötti területen állt eredetileg a plébánia földszintes, hosszan elnyúló, 1873-ból származó épülete (a tervező kilétéről nincs adat – szerk.). A kerület vezetésének régóta célja a tér jelentős

helyre, az Újpesti Ifjúsági Sport- és Szabadidőközpontba költöztetett, a plébánia egy korszerű, jól használható, teljes körűen felújított épületet kapott a régi házért és telekért cserébe, ahol az önkormányzat a jövőben a vásárcsarnok végleges elhelyezését tervezi.

A városközpont-megújítás programjába illeszkedő fejlesztés több meglepetést tartogat. Az eredeti tagozatait és nyílásrendjét visszakapott, szolid eklektikus főhomlokzat fehér tónu-

ládi esemény, szertartás megbeszélése céljából érkezik ide, akkor az előtérből nyíló földszinti irodáig, vagy a fölépcsőházon keresztül az emeleti plébánosi fogadóterig kell mennie. A rendszeres alkalmakra járók a földszinti hittanterembe, a könyvtárként is működő kápolnába, a pincei ifjúsági terembe, esetleg hátrébb, az emeleti baba-mama szobába, vagy az ovisok ermébe igyekeznek. A legnagyobb befogadóképességű terek a ház súlypontjában, az új kereszt-

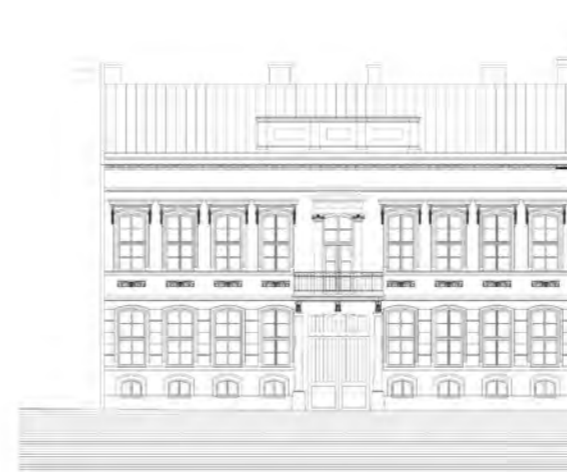

A megújult utcai homlokzat részlete

részét elfoglaló vásárcsarnok és bódésor áttelepítése, a terület felszabadítása; ez a szándék most szerencsésen találkozott és összehangolhatóvá vált több intézmény bővítési igényével. Sikerült minden érintett számára a korábbinál kedvezőbb feltételeket teremteni: az 1922-től kilencven éven át itt működött Erkel Gyula Újpesti Zeneiskola megfelelő méretű próbateremmel rendelkező

sa üdítő látvány az északi térfal ütött-kopott történeti házsorában. Az előtérbe lépve szinte azonnal feltárul a ház alapképlete, a középtengely mentén haladva fokozatosan láthatóvá válnak a beépítés rétegei. A funkcionális elrendezés az építészet nyelvén az ide látogatók egyházhoz fűződő kapcsolatát képezi le: ha valaki hivatalos ügyben, vagy valamilyen jeles csa-

szárnyban található, az emelet elérését külön lépcsőház és lift biztosítja. A közlekedők kisebb-nagyobb teresedéseire építő elrendezés kellő szeparáltságot nyújt az eltérő használatú helyiségek számára. A rendeltetésből adódóan a házban jelentős a közösségi terek aránya, emellett az emeleti plébánosi és gondnoki lakás képviseli a másik fő funkcionális egységet.

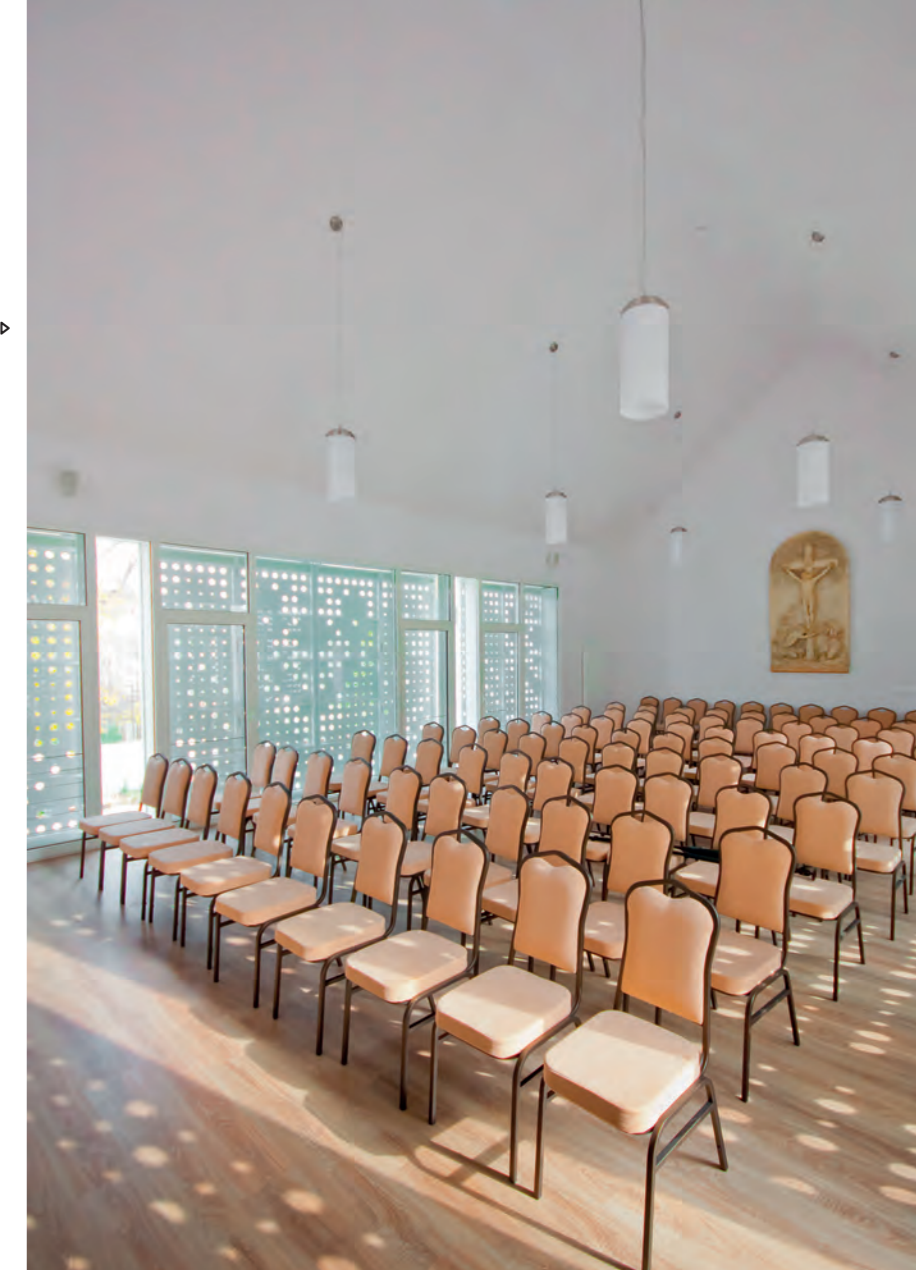

A fehér felületek a tisztaság és a fény ősi egyházi szimbólumán túl, a régi plébániáról származó, műtárgyak és berendezési tárgyak háttéréül is szolgálnak ▶

Az elnyújtott téglalap alakú telken elhelyezkedő, 1870 tájáról származó, U alakú épület udvari traktusainak kismértékű visszabontásával a tervezők egy új, a meglévőtől markánsan különböző keresztmetszettel alakítottak ki. Ez a nyeregterővel fedett bővítvény rejti két szinten a plébánia sokoldalúan használható közösségi tereit. Az emeleti „nagyterem” metszetében a hagyományos házfórmát idézi, a letisz-

Régi és új kapcsolata az előtérben ▼

tult, világos enteriőr kortárs szakrális tér hangulatát sugallja – bár az „igazi” kápolna a földszinti oldalszárnyban található. A homlokzatok méretes megnyitárai révén az új tömeg megjelenése átláthatóvá, rendkívül könnyedé, szinte hídszerűvé válik – ez a földszinten, az előtérben, vagy az udvaron állva érezhető igazán. Az eltolható üvegfelületek révén könnyen létrejöhét a fizikai kapcsolat az udvarterekkel, kiváló terepet nyújtva szabadtéri rendezvényekhez is.

A bővítmény anyaghasználatában és a tető szerkesztésmódjában egyaránt határozottan elkülönül a történeti épülettől, a halványszürke eternitpala és a fehér szálcement burkolat tónusában viszont kapcsolódik a vakolt felületek árnyalatához. A rendezett, hátsó pihenőudvar felé néző homlokzat peremait az oldalszárnyak szélességében nyerstégla burkolatú felületek keretezik, finoman utalva a visszabontott traktusokra. Az emeleti nagyterem játékosnak tűnő, valójában magyaros hímzésmintha szerint perforált, kihajtható árnyékoló táblái oldják a szimmetrikus elrendezés szigorúságát, időben folyton változó arculatot adva a homlokzatoknak. Ezek a terek esti használatkor „felizzó” minták jelennek meg az új szárny belső átrium-udvar felé néző oldalán, sőt a meglévő épület középső traktusán is, erősítve a régi és új kapcsolatát.

Megmaradtak az oldalszárnyak konzolos, kovacsoltvas korlátos függőfolyosói, eredeti közlekedő funkciójuk mellett az újonnan létrejött, intim han-

gulatú belső udvar pihenő-levegőző erkélyeként is szolgálnak. Az egymással szemben lévő homlokzatok azonos kezelése, a régi és új felületek találkozása sajátos légkört teremt, amelyben az új elemek át- és átszövök a történeti épület megmaradt részéit. Az U alakú ház belső térsztása teljesen átalakult, a múltra csupán az előtér arkádjai és a megörzött, mives kiképzésű főlépcsőház emlékeztet. Az udvar felé néző nyílások mellvédjeit egységesen elbontották, így a helyiségek bőséges fényhez juthatnak. Ez a szokatlan világosság jellemző a csuklópontokban található, felülről (is) megvilágított, meglévő és új lépcsőházakra egyaránt. A fehér felületek – a tisztaság és a fény ősi egyházi szimbólumán túl – a régi plébániáról származó, értékes szobrok és berendezési tárgyak háttérül is szolgálnak. Ezek sűrűsége és elhelyezése gondosan megtervezett, így nem válik az épület múzeumává, mégis jelzik a gyökereket, a történeti folytonosságot.

Újabb meglepetés a történeti épületszárny utcai traktusa alatt húzódó pince, amely közösségi és tároló funkciót kapott. A vakolattól megszabadított boltozatok és falak letisztított téglakő felületei marandóságát sugallnak, évszázadok építőmesterei tudásába engednek visszatekintést. A csekély szintküllyességgel kialakított új padlót és lábazatot az oldalszárnyak visszabontásából nyert címermonogramos téglák alkotják, erősítve az újjászülött tér homogenitását.

Az épület határozott rendje a zöldfelületek kezelésében is tükröződik: a belső átriumot kőburkolatú sávok tagolják, a hátsó udvart szé-

Építető:

**Budapest Főváros IV. kerület,
Újpest Önkormányzata**

Képviselő:

Wintermantel Zsolt

Építész tervező:

Berzsák Zoltán (4 plusz Építész Stúdió Kft.)

Építész munkatársak:

Konyha Katalin, Stanisewszki Andrea

Kertészlet:

Open Air Design Kft.

Tervezés éve:

2012-2013

Átadás éve:

2014

Összterület (bruttó):

1240m²

les „terasz” és geometrikus vonalvezetésű ösvény keretezi. A falikúton és a kocka-ülőkéken egyaránt feltűnik a kereszt szimbóluma, finoman jelezve a hely szellemiségét.

A friss és határozott tervezői szemlélettel végigvitt átalakítás nyomán egy korszerű, sokoldalúan használható közösségi ház, lelki otthon jött létre, amit szemmel láthatóan szeretnek a használók. Kis léptékű, de példamutató beavatkozás: új érték létrehozásával párosítva is meg lehet menteni az épített örökséget.

Az esti megvilágításban életre kelő árnyékolók rajzolata az udvari oldalon

KHARISZ KFT.

Építőipari szolgáltatás

Fővállalkozás

Generálkivitelezés

Beruházásbonyolítás

Házak felújítása

Tetőtér-beépítés Lakások és családi házak kivitelezése
Közintézmény kivitelezése

KHARISZ
ÉPÍTŐIPARI KIVITELEZÉS

cím: 8200 Veszprém,
Kenderike u. 4.
tel: +36/20 9368269,
+36/30 9611100
e-mail: schneiderz@kharisz.com,
schneiderm@kharisz.com
web: www.khariszkft.hu

PEREMVIDÉK

A Győrújbaráton felépült Pécsinger borászat épületéről

— —

Térrnarratíva, tértörténetek,
térpoétika, térsztori, strukturalista,
poszt-strukturalista nyelvmélet,
Chomsky, Paul Riceoeur,
Nádasdy Ádám, Derrida,
Heidegger, a hiba, térszereplők,
a terek dramatizálása,
épített szövegek, Saussure...

— —

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész EKLER DEZSÓ
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

— —

Remek lehetőség kínálkozik mindazok számára, akik rajonganak az építészelmélet mélyebb, elvontabb régiói iránt, viszont nem gondolják azt, hogy létezhet építészet vakolókánál, meg százás szög nélkül. Szinte egy időben jelent meg az *Ekler Dezső/Házak 2000-2014* (Ad Reklámstúdió, Budapest, 2014) című összefoglaló kötet és a *Strike* folyóirat második száma (BME-Építész Szakkollégium, 2015), illetve készült el a mester legújabb borászati épülete Győrújbaráton. A kötetekben egy-egy Eklerrel készült hosszabb interjú is napvilágot látott. Üdítő olvasni, hogy Ekler meghaladva az utóbbi időben kissé már nehézkesnek tűnő nagyítás-metaforát, rendkívül kreatívan, szellemesen, időnként csapongva ugyan, de a keresés, a filozófiai gondolkodás folyamatos szellemi izgalmaival kutatja korunk építészetének kulcsfogalmait. Új logikát és értelmezési keretet, a megújulás és a megértés új forrásait keresi nyughatatlan energiákkal és szikrázóan friss szellemiséggel. Nincs mindig igaza, de képtelenség kivonni magunkat asszociációi, párhuzamai, szabad elmélkedéseinek sodrából. Hiteles „a bölcsész”, „a hermeneuta” szere-

pében, miközben épített életműve, Makovecz-recepciója megkérdőjelezhetetlenné teszi mérnöki tudását is, az építészet legmélyebb tapasztalati ismeretét is.

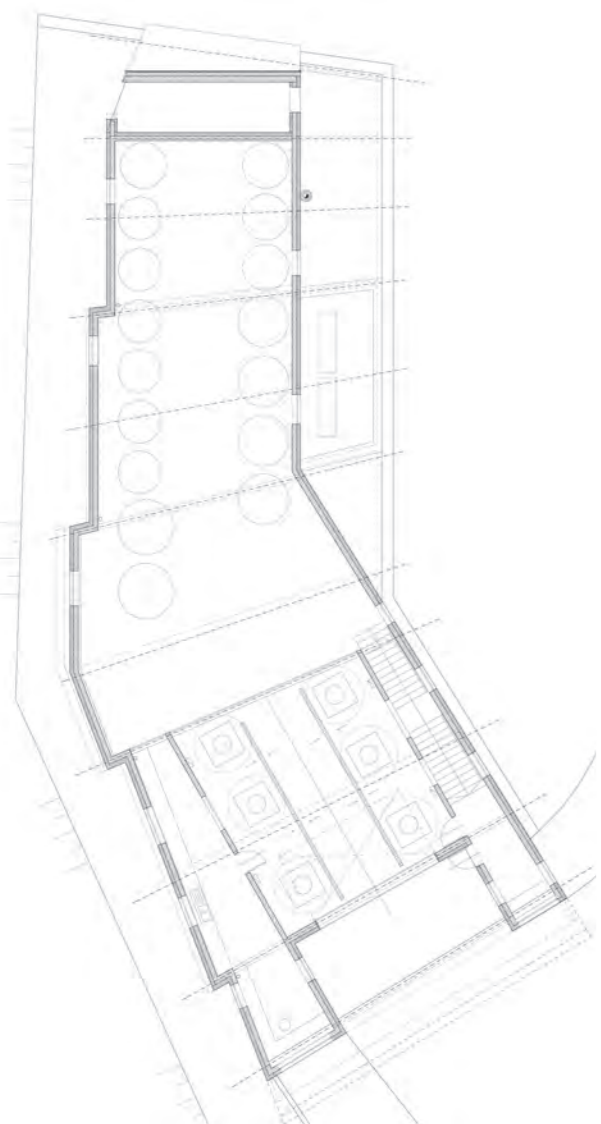
Legfrissebb, nemrégiben átadott házát, egy borászati épületet két irányból tudom elemezni. Az első irány szempontrendszere kézenfekvő, míg a másik irány némiképp szubjektív, rendkívül izgalmas, ugyanakkor mélységesen spekulatív. Ha jól olvasom napjaink Eklerét, akkor valószínűleg elvitathatatlan jogom olyan olvasatot adni, olyan narratívát rekonstruálni (konstruálni) amelyet csak akarok. Vágjunk is bele!

Kézenfekvőnek tűnik tehát a Pécsinger borászat új épületét az Ekler-életmű kiemelkedő borászati példái, pontosabban három, számomra összefüggő darabja alapján elemezni. Mindennek az origója Mezőzomboron, 1993-1995 között, a francia tulajdonos, Jean-Michel Cazes megbízásából épült *Disznókő Borászat*. A dűlőből, a domboldalból kifutó, kihúzott pincéház-szárnyak feszes, klasszicizáló homlokzatai egy hagyományos pincesor átíratként értelmezhetők. Erős törekvés érződik a tájba illesztésre, mint ahogyan a somlói *Szent Ilona*

Borászat (2006-2014) mesterséges „dombjai” esetében is. Ez utóbbinál még erősebb a törekvés a helyi vulkanikus lávafolyások irányainak, szerkezetének megértésére, átgondolására. Ráadásul itt is hangsúlyos eleme egy hosszan kifutó konzolon támaszkodó pincesz, ami később a kóstoló lett. Győrújbaráton ez a pince sor parafrázis, a jellegzetes pincekontúrok ugyancsak megjelennek. Egymásra torlódott, kissé kusza, recegő formaképletük, valamint a falak textúrájának, a színezés egyöntetűségének, az egymásra torlódó elemek peremeinek, sarkainak vetett árnyékaiból kiolvasható fény-árnyék geometria ugyanakkor absztraktabb, erősebb gesztusként hat, mint a két első példa esetében. Ki kell mondanom: a torlódó tagozatok, a ritmustalan, rejtőzködő, mégis látszó szögtörés adta bizonytalan íveltség, a „félíg sikerült” földbesimítés mégis nyugtalansággal tölti el a kritikust. A dülő aljáról, az érzékesi irányból nézve túl harsány ez az élénkzöld színezés és túl erős az a gesztus, ahogyan a lány lankát uralja az épület. Erős, autonóm építészeti tettek ezek a helyi valódi téri viszonyait felülíró, szétfeszítő új topográfia. Új tektonikus viszony alakul itt, ami szembe megy a két klasszikus példa harmonikus rejtőzködésével. Zavarba ejtően domináns meg-

jelenésű épített tárgy ez az épület, ahol magyarázatképpen nem vagyok hajlandó elfogadni az építész önértelmezését, miszerint kígyó, sárkány, vagy mifene meglepő dolognak kell értenünk azt, amit látunk. Ennél Ekler sokkal okosabb, jobb építész.

Következzék tehát a szubjektív, spekulatív elemzés, amivel zavaromat oldani vagyok képes. Különféle évszakokban és építési fázisban összesen háromszor jártam ennél az épületnél. Mindannyiszor autóval érkeztem. Kétszer a mindössze tizenegynéhány kilométer távolságban lévő Pannonhalma felől. Aki járt már az M1-es autópályán, vagy bármilyen más irányból közelíti meg a régiót, azok számára valószínűleg feltűnt, hogy az hegytetőn épült főapátság húsz-harminc kilométeres körből szinte mindenholon látható fenséges látványa uralja a tájat. Mintha valóban az isteni akarat, egyfajta szentség talált volna meg az építés helyét, ami ezer éve jeleníti meg ezen a helyen az isteni hierarchia, a teremtés térbeli rendjét, szerkezetét. Annyira nyugtalanított az új borászati épület „helytelensége” és annyira erősen égett belém Pannonhalma domináns látványa, hogy egy idő után képtelen voltam nem egyszerre gondolni a kettőre. Valami ösztönös, sugalmazott, a szó Umberto

A borászat látványa hátulról, a domboldal magasabb részéről lepillantva

A belső elrendezés a lehető legegyszerűbb: a felső szintre megérkező szőlő a darálás után, gravitációs elven, egy csapóajtón át jut az egy szinttel lejjebb lévő présbe, majd onnan a tartályokba

Határozott fény-árnyék határ hangsúlyozza a homlokzat „törését”, a szerkesztés tengelyét

Ecó-i értelmében vett nyomozást megkívánó szorongás fogott el azzal kapcsolatban, hogy Ekler Dezső tulajdonképpen „átejt” minket és elrejtett valami titkot, valami történetet, amit meg kell fejteni. Hirtelen ötlettől vezérelve nyitottam meg a Google Earth műholdas alkalmazását, ahol meg is találtam az alapozásnál tartó borászat képét. Fogtam egy vonalzót, majd az épülő ház torlódó osztaait megtörő középtengely(?) vonalára tettem egy vonalzót. Addig zoomoltam a képen, míg a monitoron fel nem tűnt az apátság képe, ahol a bazilika axisát kerestem. Nyilván a Google alkalmazás torzít, ugyanakkor megdöbbenve fedeztem fel, hogy a borászat belső szögtörésének vektora átcúsztatható, rávetíthető, vagyis párhuzamos az bazilika tengelyének vonalával. A két vonal, a két épület szerkesztési elve összefügg!

Itt a megoldás. Ekler megérti, hogy az apátság közelében nem feltétlenül a természeti formák dominanciája, a belesimulás gesztusa a megfelelő viselkedési mód. Itt az isten-ember által teremtett, épített világ, tulajdonképpen az isteni hierarchia és arányrendszer látványa arra kötelezi az építész, hogy a lanka, a táj-téri forma helyébe az épületet, mintegy kinyilatkoztatást, domináns módon helyezze el. Ekler úgy szerkeszt itt a dombhajlat peremén, úgy alakítja erős gesztussal és formálja meg betonból a borászat platóját, úgy tagol, mint ahogyan itt ezer éve kötelező szerkeszteni, építeni. Ami első ránézésre a dűlőbe tagozódni, illeszkedni képtelen tárgy, az hirtelen egy nagyobb, isteni rendszerben találja meg a helyét.

Nem biztos, hogy igazam van, de tévedni isteni dolog.

Építész tervező:

Ekler Dezső (Ekler Építész Kft.)

Projektépítész:

Kiss Dalma

Kertész:

Bojza Bt.

Kivitelezés:

Merkbau Kft.

Tervezés éve:

2013

Átadás éve:

2014

Alapterület:

648 m²

Letisztult, ipariális keménységű belső tér, amibe a „szőlőszem-ablakokon/buborékablakokon” jut be természetes fény

PÉCSINGER SZŐLŐLÉÜZEM GYŐRÚJBARÁTON

Győrújbarát határában a beruházó modern, egyedi építészetű szőlőléüzemet kívánt létrehozni, ennek szellemében a megbízott tervezői csoport az épületet egy forduló sarkánalak formájában jelenítette meg. Az üzem 2014-ben épült fel, a projektben a *CLC-Construct Kft.* a vasbetonszerkezetek kivitelezőjeként vett részt. Mivel az épület egy szőlődomb oldalában épült, a szerkezet részben a terepszint alatt helyezkedik el. A terepszint alatti vasbetonfalak törtvonalú, függőleges szerkezetek. Az út felőli hom-

lokzat falai, a sarkány fordulását szimbolizáló, poligonális vonalvezetésűek, melyek hasonlóan az „or” és „farok” terepszint feletti szerkezetéhez kifelé, eltérő szögben dőlnek.

A belső, függőleges falak szintén törtvonalúak, részben derékszögben, többségben azon ettől eltérő szöveget zárnak be egymással. A fűdém-szerkezetek is egyedi megjelenésűek, részben vízszintes síkfödémek, részben alulbordáztak, így a vasbeton bordák egymáshoz viszonyítva nem párhuzamos vonalvezetésűek. Különleges a forduló sarkány hátán lévő tarajokat megjelenítő, mind vízszintes, mind függőleges vetületében tört vonalvezetésű vasbeton-zárófödém.

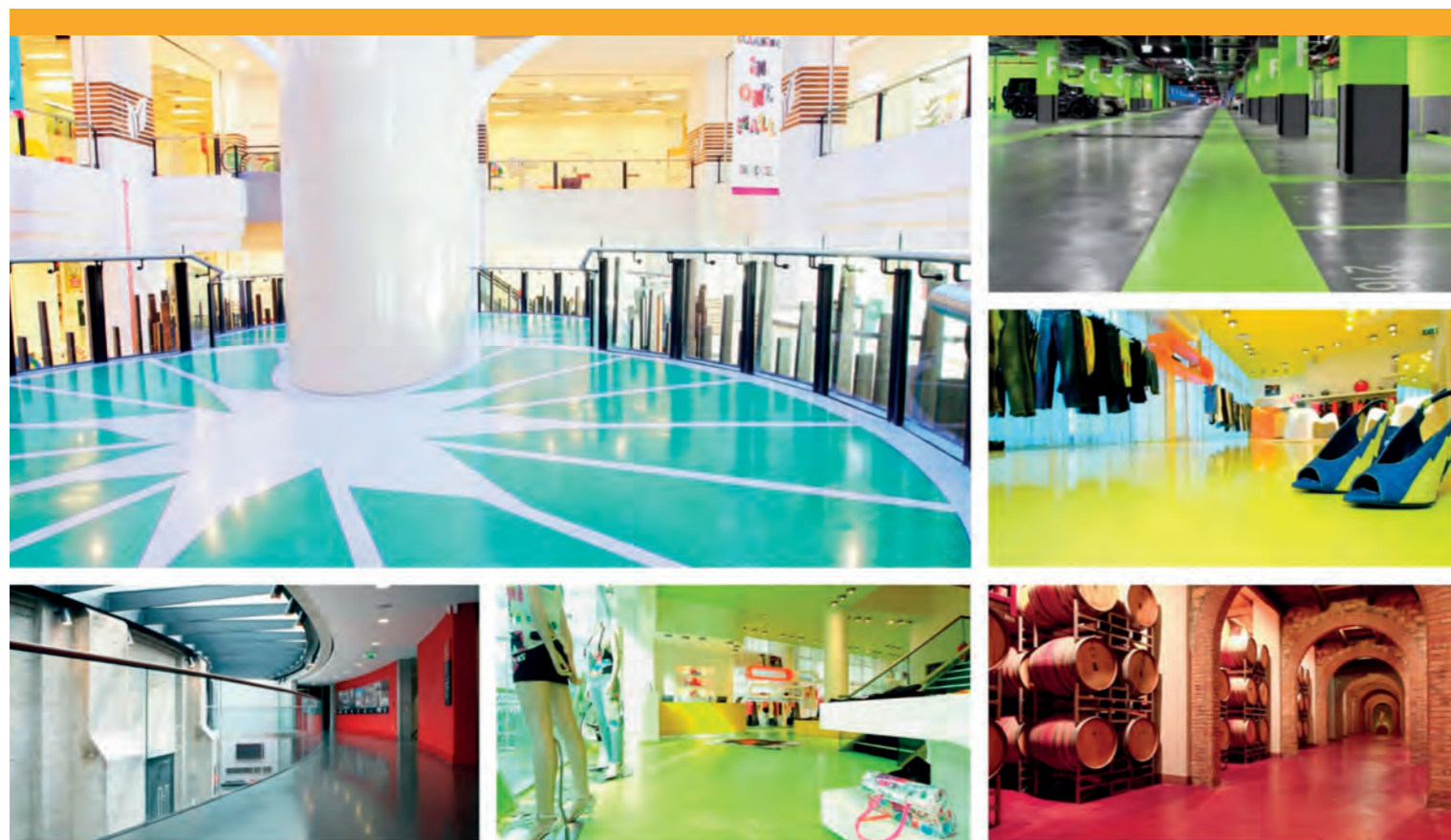
Egyedi megjelenésűek a homlokzati síkon és a belső térben elhelyezett nyílászáró-szerkezetek is, melyek részben követik a vasbeton falak síkjait: a közlekedést szolgálók négyzet alakúak, igazodnak a padló vonalához, az eltérő méretű kőablakok viszont rendszertelen elhelyezésükkel hívják fel magukra a figyelmet.

A falszerkezetek kivitelezése részben kúszósza-lus rendszerrel készült, mivel az egylégerű része-ken a falak magassága meghaladja a 10 métert, s a külső homokos parton a biztonságos, ideigle-nes megtámasztás sok esetben kivitelezhetlen

volt. Az építés során fokozottan ügyelni kellett a függőleges és vízszintes munkahézagok pontos kialakítására, a beton bedolgozásra, mivel a belső falfelületek, részben nyersen maradtak, míg más részeken lemosható, áttetsző betonfestéket kaptak, ahol követelmény volt, hogy a felületképzés a beton természetes struktúráját nem takarhatta el.

Cégünk, a CLC-Construct Kft több, a Pécsinger szőlőléüzemhez hasonló, egyedi vasbetonszerkezet megvalósításában vett már részt. Célunk a megrendelőink igényeinek és elvárásainak a hagyományos szerkezetek kivitelezése mellett, a különleges és látványos épületek, valamint műtárgyak vasbetonszerkezetekéinek mindig magas színvonalon történő kivitelezése. (x)

KÜLÖNLEGES DEKORPADLÓK :

- TERRAZZO BURKOLATOK
- DEKORCHIP-ES MEGOLDÁSOK
- HANGGÁTLÓ IRODAI PADLÓK
- BÁRMILYEN SZÍN VAGY MINTA KIVITELEZHETŐ

MUREPOX
MŰGYANTA TECHNOLOGIA

www.murepox.hu
info@murepox.hu

IPARI BEVONATOK:

- ÉLELMISZERIPARI PADLÓK
- PARKOLÓHÁZI RENDSZEREK
- ANTISZTATIKUS MEGOLDÁSOK
- GYORSKÖTŐ - 2 ÓRA ALATT KÉSZ BURKOLATOK

IMPOZÁNS TÉR GYÁRTÓI HÁTTÉRREL

Budapesten az olasz és skandináv design számos bemutatóteremben elérhető, a választék ma már szerencsére tényleg bőséges, ami teret ad a jó értelemben vett versenynek, inspiráció és motiváció találkozik.

Ahhoz azonban, hogy a kínálatból valóban kiemelkedjen egy-egy cég, valamivel több kell, mint egy szépen berendezett, jó márkákat forgalmazó üzletlér, kedves és segítőkész személyzettel.

A „the Showroom”-ot két éve éppen azért áldotta meg egy fiatal házaspár, mert olyan komplex szolgáltatást szerettek volna nyújtani, ami maximálisan kiszolgálja a legmagasabb színvonalon dolgozó belsőépítészt, az irodafeljesztő vállalatot, az otthonát szépiteni vágyó családot vagy akár egy hangulatos éttermet álmódó séfet.

Ahhoz, hogy mindez maradéktalanul megvalósulhasson elengedhetetlen a gyártói háttér, mely ez esetben tág teret ad az egyedi tervezésű bútorok gyártásának. Nem jelenthet akadályt egyetlen projektnél sem a megálmodott darab beszerzése, hiszen az egyedi gyártás szinte mindig megoldást jelent.

Mindemellett a világ 280 gyárának kínálatából is válogathatnak a „the Showroom” ügyfelei; a luxus és az elérhető divat egyszerre van jelen ebben az 1200 négyzetméteres impozáns térben.

Olyan márkák, mint a *Calligaris* és a *Leicht* ítélték exkluzív forgalmazói jogot a „the Showroom”-nak, így a hazai vásárlók itt találhatják, rendelhetik meg e két márka teljes palettájáról a legszebb és minőségben verhetetlen darabjait.

A bútorok világa, a legszebb terek létrehozása azonban számos egyéb igény után is kiált, melyek mindegyikére sajátos módon ad választ ez a cég.

Az itt dolgozók hosszú évek tapasztalatainak összegzésével alkották meg a *Home to*

Go és az *Office to Go* koncepciókat. Ezek lényege, hogy az ügyfelek onnantól, hogy a fejükben lévő gondolatot megosztják a „the Showroom” tanácsadóival egészen addig, hogy elégedetten körülbekintenek az álmaik szerint megvalósult térben egyetlen céggel tartanak kapcsolatot.

Mindez költséget, időt takarít meg és rengeteg vesződségtől kíméli meg az ügyfeleket, elé-

gedett ajánlásaik folyamatosan igazolják e koncepció hatékonyságát.

Akik szeretnének megismerkedni a „the Showroom” kínálatával, szolgáltatásaival, azokat hétfőtől péntekig 10.00-19.00 óráig, szombaton 10.00-15.00 óráig várják a magasan képzett és tapasztalt szaktanácsadók a gyönyörű, és nem utolsósorban kutyabarát bemutatóteremben! (x)

TÖRDELT FRANCIAKOCKÁK

Elkészült a Corvin Corner irodaház

Játékosan reflektál szomszédjaira,
mégis egyedi tud maradni,
franciakockás, ipari rácsos homlokzatával
merész, de mégsem kirívó
a Corvin sétány új irodaháza,
a Studio'100 építésziroda által tervezett
Corvin Corner.

Szöveg BÁN DÁVID
Építész SZÁSZ LÁSZLÓ, HAJNÁDY ERZSÉBET,
VANNAY MIKLÓS, MÓROCZ BALÁZS,
DOMBÓVÁRI JÁNOS
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

A budapesti Corvin mozi mögött, a nagyszabású ingatlanfejlesztési projekt nyomán létrejött Corvin sétány szélén épült meg a Corvin Corner irodaház, amit lassan belaknak első bérleti. A Práter és Futó utca sarkán álló épület története jó pár évre nyúlik vissza, az út sem volt éppen egyenes az átadásig.

Adott volt egy „nagyszabású keret”, maga a Corvin Sétány Program, adott volt – múltbeli különböző összevonások és telekhatár-módosításoknak köszönhetően – a nem túl szerencsés kiosztású telek, tőzsomszédsgában egyrészt

◄ A Práter és Futó utca sarkán megvalósult irodaház története jó pár évrre nyúlik vissza

belmagasság-különbséget, amely a parkolószintek elrejtéséből adódik, így a közlekedőkiszolgáló tömbbe érkeve már sokkal alacsonyabb belvilággal találkozunk, igaz, ezt ügyesen próbálják optikailag könnyíteni a falakon végigfuttatott fényes-matt fém tükröződő felületek.

Az irodaház 1-6. emelete szabad kialakítást tesz lehetővé jövőbeli bérlőinek, az üzemeltetés helyiségei és a közlekedők jól koncentráltan, az emeletek középtengelyében futnak, így innen akár többféle elosztásban, tovább alakítható a tér. Az egyelőre még lakatlan szinteken nagyon jól végigkövethető az a homlokzati játék, mellyel az egyszerű saroktelki beépítésnél több akar lenni ez a ház, avagy finom vízszintes töréseivel jól reflektál a szomszédos épületekre, az utcaképre.

Tudatosan és jól kapcsolódik a két szomszédos, eltérő jellegű épületre – egy klasszikus pesti lakóházra és a Corvin Plaza izgalmasnak nem igazán mondható oldalszárnyára – a visszafogott arculatú frontokkal kialakított irodaház. Homlokfalait két nagy egységre lehet tagolni: a földszinti üveggel végigfutott függőnyfala sűrű keretes nyílászáróival, a gépészetet és a garázsbejáratot majdnem tökéletesen elrejtő expandált lemezburkolattal (ez elem megjelenik a recepció álmennyezeteként is), valamint az

A földszinti kontúr térébővűtetekkel gazdagítja a közteret

irodaszintek franciakockás mintázatú ablakkiosztása, fekete keretes nyílászárókkal és a kitöltésekben fehér vakolati egységekkel (eredetileg finombeton-táblákat terveztek ide). Az irodaszintek ablakkiosztása ornamentalsként kapcsolódik a szomszédos épületekhez, így a Futó utcai homlokzatba „belefut” a Corvin Plaza emeleti kirakatsora, átveszi az ablaksor ritmusát, a Práter utcában pedig a szomszéd lakóház tetősíkja köszön vissza, egybefüggő ablaksorban.

Ugyanakkor az utca felől nagyjából sikerült elrejtetni a megrendelő által utólag kibővített 6. emeletet, ahol eredetileg csak a gépészeti helyiségek és egy, a mostaninál kisebb irodater kapott volna helyet. A homlokzati síkból hátrébbtolt irodaszint tömegében eltér az alsó emelektől, a dinamizálás miatt azonban az utcai front felett lényegében lehetőség adódott a végigfuttatott terasz kialakítására.

Elegáns megoldás a garázsszintek tetején létrehozott háromszög alakú belső udvar, amely látványban, funkciójában a dolgozók számára a szemlélődés, a pihenés kis szigetét kínálja. Az udvar méretének lehető legjobb kialakításához optimális mértékben dinamizálták a belső homlokzatot, így az utcafront mozgalmassága az ellentétes oldalon is megjelenik.

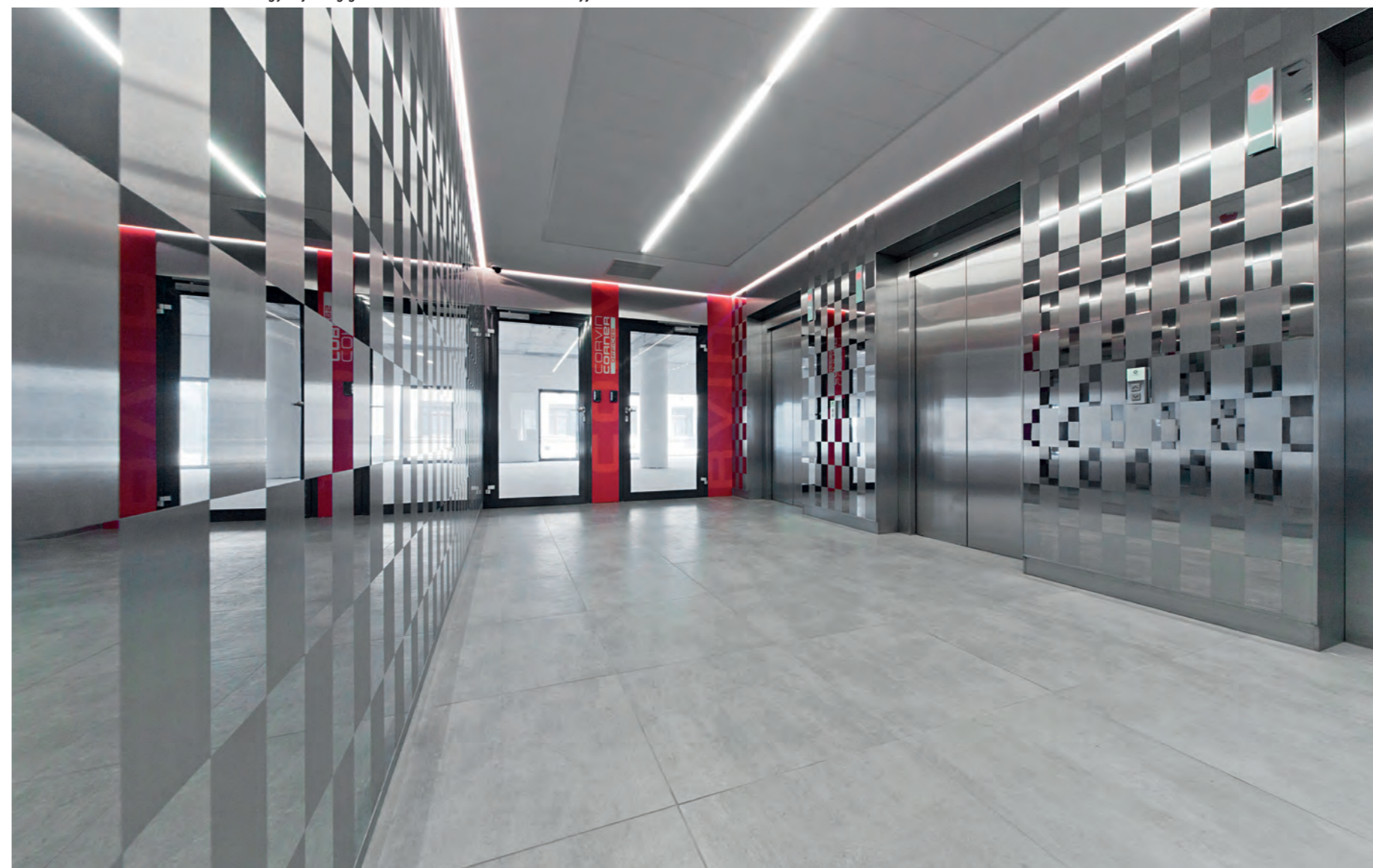
maga a Corvin Plaza, másrészt egy jó évszázados lakóház, továbbá a projektben otthonosan mozgó építésziroda. A ház tervezésével már 2007-ben elkezdett foglalkozni a Studio'100 építésziroda, de a terv többszöri radikális módosítás után érkezett csak el a megvalósított állapotba. A megrendelő Futureal hagyományos, kétlépcsős ütemezésű (shell&core és fit-out) bérirodaház tervezésével bízta meg Szász Lászlót és csapatát, a szokásosnak mondható funkciókkal: parkoló, ügyfélfogadó rész, utcára néző üzlethelyiségek a földszinten, feljebb pedig a bérlő igényei szerint rugalmasan alakítható irodaszintekkel.

Az áttervezések folyamán a megrendelő az eredeti háromszintesre tervezett mélygarázst egyszintesre csökkentette, a többi parkolóhelyet a felszín felett kellett megoldani, ami végül az épület teljes újraértelmezéséhez vezetett. A parkolóhelyek jó része így a földszintre és a felette kialakított galériaszintre került, ami erőteljesen megváltoztatta az utcai front korábban tervezett kiosztását: a kétszintes parkoló előterébe nagy belmagasságú ügyfélfogadó helyiség, két oldalára pedig egy-egy üzlet került. A recepció terében kezelni kellett a jelentős

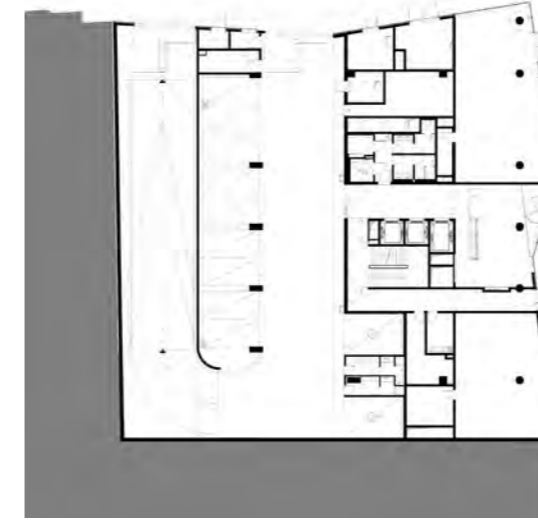

A hártyszerű külső homlokzat sajátos belső lyukarchitektúrája

A belső terekben is nagyon jól végigkövethető a homlokzat szín- és fényjátéka

A homlokzat visszafogott játékoságával tudatosan és jól kapcsolódik a két szomszédos, eltérő katekterű épületre

Megbízó:
Futureal Csoport - Corvin Észak Kft.
Kovács Gábor főépítész

Építész tervezők:
Szász László, Hajnady Erzsébet, Mórocz Balázs,
Vannay Miklós, Dombóvári János (Studio'100)

Belsőépítész:
Dombóvári János

Építész munkatársak:
Balaskó Miklós, Fodor Judit

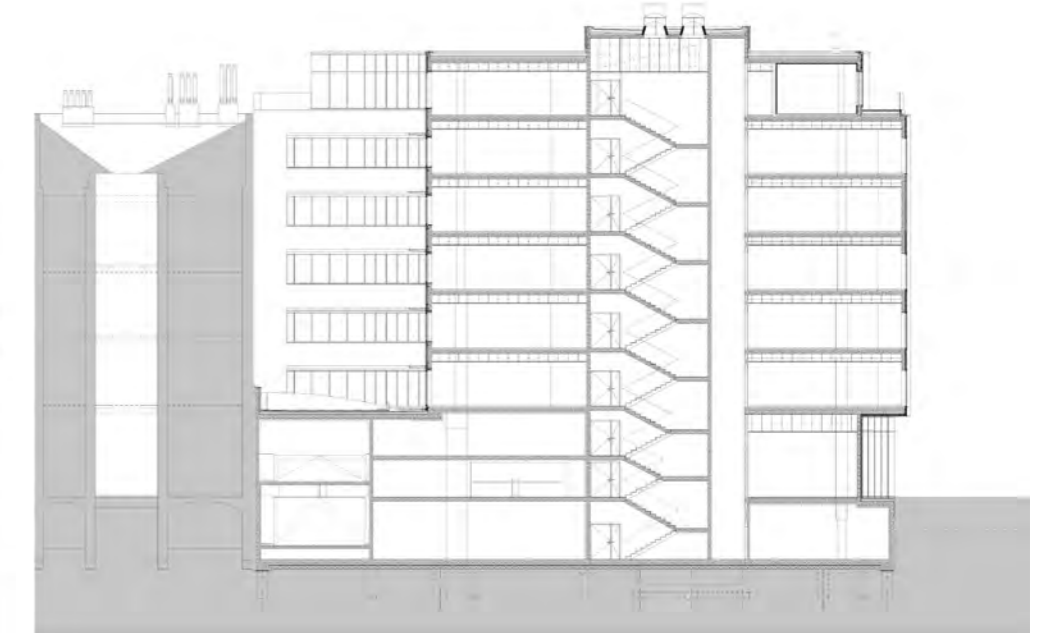
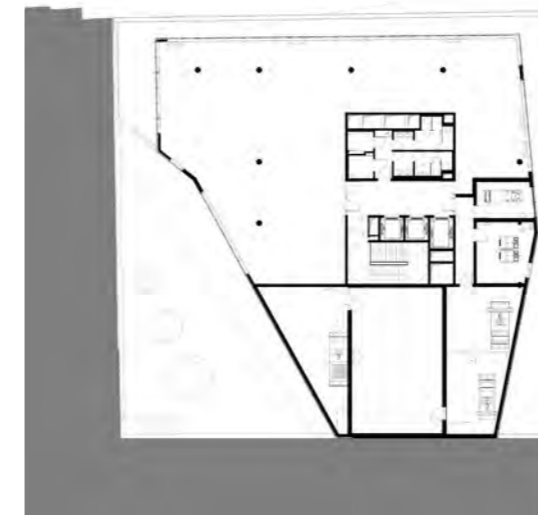
Kertépítész:
Torma Sarolta

Finombeton ülőbútorok:
Varga Péter István

Tervezés éve:
2009-2014

Átadás éve:
2015

Összterület:
9524,65 m²

Absztraktra formált belsőépítészeti a lobbiban

LENDÜLETES, ELEGÁNS, ALAPVETŐ

A Porcelaingres fiatal, modern cég. Ennek is köszönhetően 2003 óta egyike a legmodernebb, kőporcelán termékeket előállító üzemeknek Európában. Emellett az olasz GranitiFiandre SpA Group német tagjaként e vezető nemzetközi cégcsoport teljes szakértelmét magunk mögött tudhatjuk.

Egyedi kőporcelán padló- és falburkolatokat gyártunk. Lapjaink beltéri és kültéri padlóburkolatként, valamint épületek homlokzatán történő felhasználásra egyaránt alkalmasak. Örömkre sok építész rendhagyó módon használja termékeinket. Céljaink között szerepel, hogy csúcstechnológiánkat a kifinomult kortárs építészet szolgálatába állítsuk.

Filozófiánk legtisztábban termékeinken keresztül mutatkozik meg, de ugyanazt sugallja vásárlóinkkal, munkatársainkkal és szolgáltatóinkkal ápoló jó kapcsolatunk is.

A Porcelaingres széleskörű technológiai lehetőségei ellenére sem akar mindenre megoldást

kínálni. Célunk, hogy az alapok területén legyünk a legjobbak.

Hisszük, hogy nem kell mindenféle színű és mintájú lapot gyártani az éppen aktuális divat szeszélyeinek hódolva. Mi kizárólag olyan lapokat kínálunk, amelyeknek hosszú távon létjogosultsága van az építészetben és a belsőépítészetben. E célunk elérése érdekében figyelemmel kísérjük a társadalmi változásokat és nagy figyelmet fordítunk a fenntartható gazdálkodásra is. Ez a mi filozófiánk.

2003-ban a Porcelaingres alapos elemzés eredményeként települt Vetschauba. Ultramodern ipari környezetet hoztunk létre egy régi, dél-kelet brandenburgi gyártelep helyén, ezzel számos jól képzett szakembernek kínálva állást egy kecsegtető jövővel bíró iparágazatban. Az üzemet a tervezés első percétől a fenntartható gazdálkodás elve jellemzi.

Újrahasznalunk minden törött kerámiadarabot, feldolgozzuk az üzemben használt vizet, sőt az általunk használt energia nagy részét is mi

magunk állítjuk elő, Brandenburg legnagyobb napelem-rendszerének üzemeltetésével. Felelősségvállalásunk a részletekben is megmutatkozik.

Új kollekciónk a Just Cementi - az elegáns építészet és a modern loft-lakások lendületes, fiatalos megjelenése inspirálta és korunk jellegzetesen eredeti „City-Life-Style” hangulatát kelti. A gyanta-és látszóbeton hatású felületek megjelenítése manapság igen népszerű és szinte minden modern projektnek része. A Just Cementi a technikai előnyök és a design egyszerű kombinációja – a tökéletes megoldás.

A Just Cementi ötféle árnyalatában, többféle felülettel, a kombinációk végtelen lehetőségét kínálja. A lapok 1500x750 mm-től a 600x300 mm-es méretig a kiegészítővel együtt kötelező részei a modern építészet ötlettárának.

A Torre Kft. a kezdetektől a Porcelaingres magyarországi partnere. A cég elsősorban nagyobb középületek, irodaházak, kereskedelmi és műemléki beruházások beszállítójaként vált ismertté és kedvelté, de sok jól átgondolt családi ház tervezője is szívesen fordul hozzá. Szakmai háttérével építészek, belsőépítészek, beruházók és kivitelezők sikeres partnere olyan referenciákkal, mint a Pesti Vigadó, a Gödöllői Királyi Kastély, a Corvin-Szigony Projekt vagy a SPAR üzletlánc áruházai. (x)

torre

Torre Kft.
1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 87.
torretrade@gmail.com
T: +36 70 333 4501 F: +36 1 200 2158

porcelaingres®

www.porcelaingres.com
Email: mnizzoli@porcelaingres.com
Moreno Nizzoli: +36 70 311 7228

TŐLEM TUDOD
AZT IS,
HOL OLCSÓBB
A TEJFÖL.

AREKLAMHASZNOS.HU

A reklám hasznos. Tájékoztató, nélküle nem értesülnél új, jobb, előnyösebb termékekről és nem tudnál választani közülük.

A megjelenés támogatója: **OCTOGON**
ARCHITECTURE & DESIGN

A VISSZAFOGOTTSÁG RETORIKÁJA

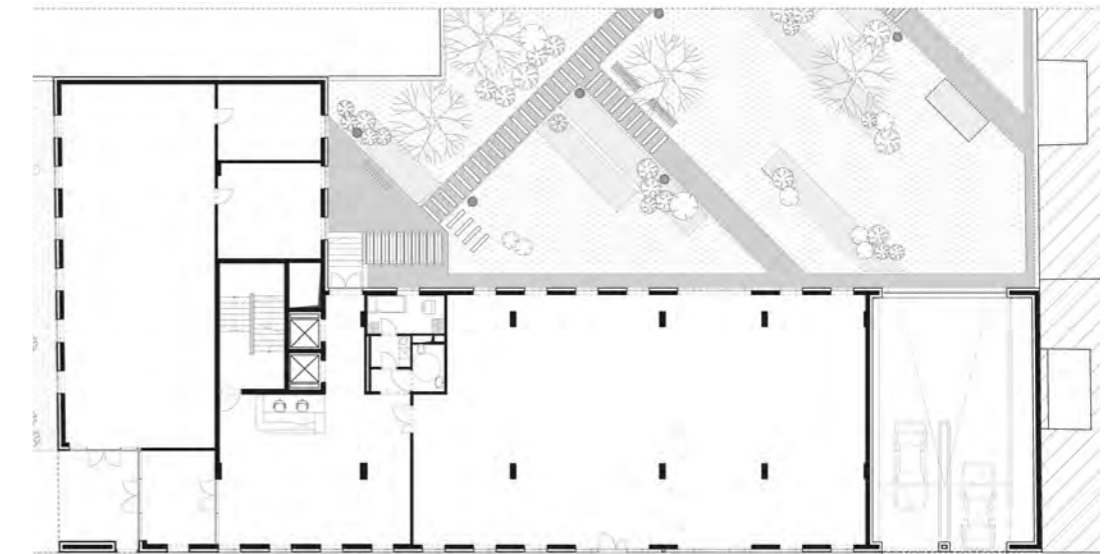
Ilka Corner

Merjünk akkorák lenni, amekkorák vagyunk! Kiváló kortárs szerzőnk, Esterházy Péter mondata világosan rávilágít arra, hogy lényeges szempont a saját értékeinkre való tudatos reflektálás, amely egyfajta realisabb önkép megalkotásában nyújt segítséget.

Igaz mindez az emberi személyiségre, a nemzeti-kulturális meghatározottságra, és az építészetre is.

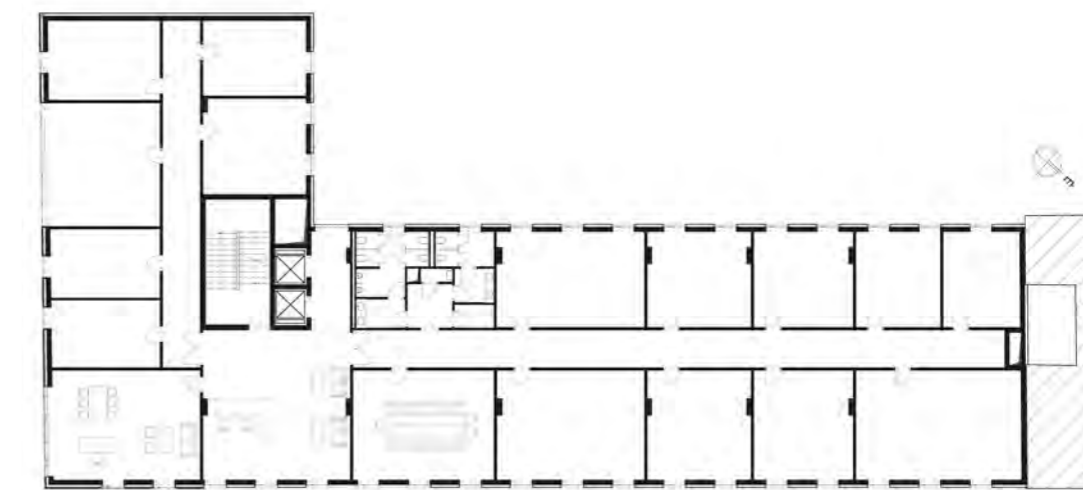

Szöveg KOVÁCS PÉTER
Építész SZERDAHELYI LÁSZLÓ,
HÖNICH HENRIK,
PALÁDI-KOVÁCS ÁDÁM
Fotó F. TÓTH GÁBOR

A világméretű gazdasági folyamatok természetesen az építészetre is kihatással voltak, ennek következménye az utóbbi néhány évben a megépült és átadott irodaépületek radikális visszaesése. A városi térszerkezetben megjelenő új irodaépületek főként a központibb, frekvenciáltabb részeket helyezték előtérbe. Űde színfoltként jelent meg, némileg a fentebbi jellegzetességek ellenében a 2014 végére használatbavételi engedéllyel rendelkező Ilka Corner. Az épület előtörténete jól példázza, hogy mennyire erőteljes és sokféle folyamatok alakítják a tervezés és megvalósulás folyamatát, hiszen az első engedélyezési terv – akkor még más funkcióval tíz évvel ezelőtt – 2004-ben készült el. Az évtized alatti változások rendkívül jól tetten érhetőek a zuglói, kissé már a kertvárosi jellegzetességeket felidéző városszövetben. A környezet által meghatározott kontextus nem kis feladatot rótt a tervezőkre. Amíg a belsőbb kerületek arcualta sokkal kevésbé hajlamos a nagyméretű változásra, addig ugyanez közel sem mondható el némely külsőbb, a városmagtól távolabb eső kerületek építészetére. A dinamikus változó közeg egyaránt hordozza magában a megújulás igényét és már megvalósult példáit, és ugyanakkor a múlt – sokszor már eltűnőben lévő – jeleit is. Ennek következménye azonban a tervezés szempontjából egy igen radikális kérdés feltevése volt. Mennyire lehet, érdemes egy (talán) túlzottan erős építészeti jelet létrehozni egy olyan közegben, amelynek sajátossága éppen a változásban, és emiatt az építészeti karakter bizonytalanságában, megfoghatatlanságában áll? Az Ilka Corner erre a kérdésre egy jól értelmezhető és korrekt választ nyújt.

Már az irodaház homlokzati színhasználatában is jól tetten érhető ez a momentum. Mind a főhomlokzat mészkő borítása, mind pedig a többi homlokzat fehér színe a visszafogottság jegyében születik, hiszen az illeszkedés egy kevésbé „semleges” felülethasználat esetén sokkal problematikusabb lett volna. A nyílászárók narancssárga kontúrjai ezt a homogenitást igyekeznek ellensúlyozni és bizonyos karaktert létrehozni, megteremtteni. Ezt a tendenciát

Meleg színekkel kialakított recepció

Kellemes
kert alakult
a szárnyak
ölelésében

erősíti a tetőszerkezet is, amely egyfajta hibrid megoldással hoz létre párbeszédet a századfordulós hagyomány, valamint a geometrikusabb, kubus-szerű építészeti gondolkodásmód között.

Az Ilka Corner erénye nem a radikális újat mondás gesztusában áll. Sokkal inkább egy olyan nyitott dialógusban, amely képes arra, hogy párbeszédet kezdeményezzen az átalakuló városrész régi és új épületeivel. És ezen mozzanat sok esetben lényegesebb és hangsúlyosabb, mint egy önmagára zártabb architektúra létrehozása.

Építész vezető tervezők:

Szerdahelyi László, Hőnich Henrik, Paládi-Kovács Ádám

Építésmunkatársak:

Gulácsi Norbert, Földesi István, Pesti József, Bali Dóra, Szakács Emese

Kerttervező:

Nagy Gyöngyi

Generál kivitelező:

MARKET Építő Zrt.

Tervezés éve:

2012-2013

Atadás éve:

2014 IV. negyedév

Alapterület (nettó):

4200 m²

A nyílászárók narancssárga kontúrjai ellensúlyozzák a homogenitást és karaktert adnak az épületnek

Bakart

Szárazépítészet

Iroda: Budapest XI. Fejér Lipót köz 7.

Tel.: +361 205 3587

Fax: +361 205 3588

Telephely: Pákozd, M7 Ipari Park

E-mail: bakartiroda@bakart.hu

Bohn Mélyépítő Kft.
H-1126 Budapest
Kiss János altábornagy utca 11. I./5.
Tel.: (1) 224-0011 • Fax: (1) 224-0012
bohn@bohn.hu • www.bohn.hu

bohn
mélyépítő kft

SZÁMUNKRA NINCS LEHETETLEN

- Munkatér-határolás
- Alapozás
- Alapmegerősítés/alapsík-mélyítés
- Környezetvédelem
- Víztelenítés
- Tervezés/talajmechanika

epiteszforum.hu
minden nap építészet

LESZ MÉDIA ÉPÍTÉSZETI DÍJA 2015-BEN IS!

DINO KID A KACSA UTCÁBAN

Iroda imázsfriessítéssel

Praktikus egyterű iroda: ipariális koncepció a mennyezeti gépészeti elemek megmutatásával

Előbb-utóbb eljön a költözés ideje. „Én a hegyre, te a völgybe”, ahogy a kúvják szól.

A Laboratory Group csapata is meghozta döntését: tavaly leköltöztek a hegyről, be a városba. Új irodájukról a tervező Platinium Group kreatív igazgatójával, Törőcsik Ferencel beszélgettünk.

Szöveg **PETRIK RITA**
Belsőépítész **BANDER PÉTER,**
TÖRŐCSIK FERENC
Fotó **BUJNOVSZKY TAMÁS**

Vajon miért mondana le bárki is a friss levegőről, madárcaicsérgésről, a mókusokról és egy elegáns vilárláról a Hűvösvölgyben, ha már ott dolgozhat? Az okok sokfélék lehetnek. A túl nagy csend, nyugalom és elszigeteltség nem minden tevékenységhez ideális. A Laboratory Group Reklámügynökség tagjai több inspirációra, életre, mozgásra, városiasabb miliőre vágytak. Hosszas keresgélés után választották ki új főhadiszállásukat a második kerületi Residence Irodaházban. A hazai reklámpiac díjesővel elismert kreatív ügynöksége eleinte mindenféle más „lakhatási” lehetőségben gondolkodott, míg

végül az iroda kedvező kialakítása, szolgáltatásai, belső udvara, a jó környék és a kiváló közlekedés meggyőzte őket.

Új irodájuk berendezésében és belső kialakításában a Platinium Group munkatársai, Törőcsik Ferenc kreatív igazgató és Bander Péter építésztervező voltak a segítségükre. Mivel mindkét csapat kreatív vonalon (bár más-más szegmensben) dolgozik, a kreativitás közös nyelvét beszélve gyorsan és hatékonyan tudtak együttműködni – amire nagy szükség volt, hiszen csak így lehetett tartani a rövid határidőt. A koncepciótól a megvalósulásig mindössze 10-12 hét telt el, a kivitelezésre alig több, mint egy hónap jutott. A Laboratory Group alapvető elvárása egy olyan egyterű iroda létrehozása volt, amely 15 fő számára biztosít kényelmes munkahelyet. Ugyanakkor azt is kérték a tervezőktől, hogy dinamikus fejlődésüket rugalmasan kezelje a tér. A mellékhelyiségeken kívül csupán három helyiséget szeparáltak: a pénzügyi vezetés irodáját, a tárgyalót és a filmvágó stúdiót.

Mivel a Laboratory Group Magyarország egyik meghatározó kreatív ügynöksége, szereték volna, hogy ez a szellemiség és az alkotóerő a designban is tükröződjön. Az iroda központi részében kaptak helyet a hangsúlyos funkciók: az egyeztetésekre, rövid megbeszélésekre használt terület, a kényelmes bútorokkal berendezett lounge, a sok-sok díjat bemutató oszloppolcok, valamint a cég totemállata, egy dinoszaurusz szobrocška. A központi teret csupán jelzésszerűen választották le a munkaállomásoktól egy levegős hálóval, ami sárga kalapgumiból készült.

Az egyszerű, letisztult tér koncepciójába bőven belefért az álmennyezet elhagyása, a mennyezeti gépészeti elemek megmutatása, ami egy kissé ipariális tette a kompozíciót. A modern helyiségben jól mutat az igényes berendezés, a Hermann Miller munkaszékek és a Minotti tárgyalóbútor. A tereválasztások, faldíszítések a Laboratory Group kreativitását dicsérik. Az ötletgazdák az iroda arculatát, grafikai elemeit egy kis *brain storming* után saját

maguk tervezték meg. Az imázsváltás központi figurája Dino Kid lett – Karácsonyi László képzőművész alkotása. A régi irodából egyedül csak „öt” hozták magukkal az új korszakba. A kicsit furcsa, de kedves kabalaállatka ihlette az új logót, valamint az ablakmatricákat és a könyvtárgy falidíszét, az összekötött számok által kirajzolt dínófejet. A korábbi arculat szürke színvilágát egy vadonatúj friss árnyalattal, a Pantone 114-es kellemes napsárgájával vidámították. Az egyszerű és hatásos ötletek szeretethetők, az itt dolgozókat és a látogatókat egyaránt jókedvre derítik.

Belsőépítész:

**Bander Péter (Platinumgroup),
Törőcsik Ferenc (Laboratory Group)**

Tervezés éve:

2014

Átadás éve:

2014

Bruttó összterület:

185 m²

Polcos térelválasztó fal mögött kapott helyet a könyvtárgy
A sárga kalapgumbiból készült háló jelképes határa a központi térben található társalgónak

Számokat összekötő
vonallal kirajzolt dínófej
díszíti a könyvtár falának
külső oldalát

HŐEMELKEDÉS

A Hello Wood legújabbja

Még a nyári tábor idején határozták el a Hello Wood mentorprogramjában részt vevő egyetemisták, hogy megnéznék a pusztát, tudniillik Csórompusztát télen is.

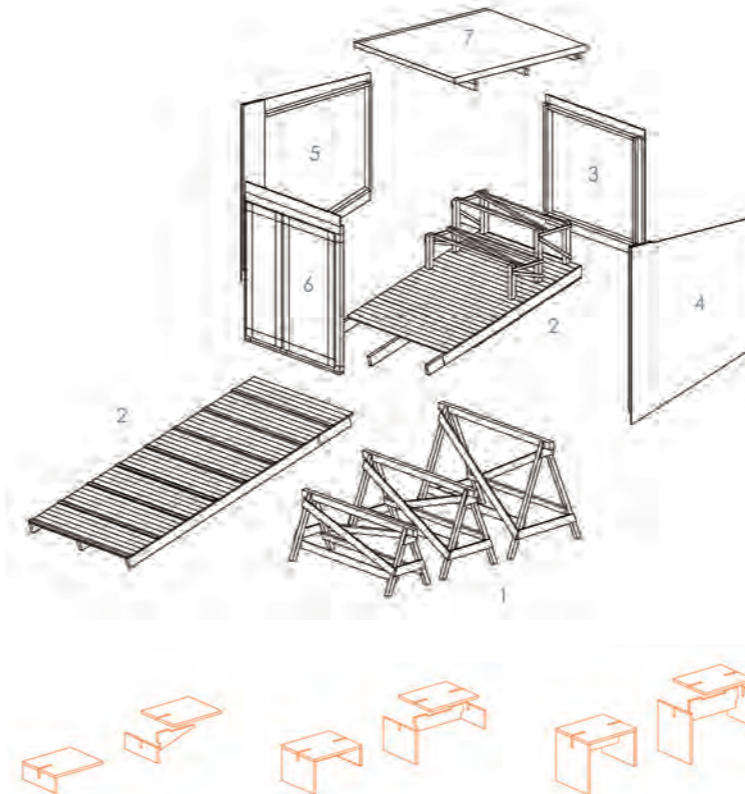
Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építés OLLÉ GELLÉRT, VÉGH GYULA,
SZABÓ ÁRON, KÖMÜVES MÁRTON
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Tervük egy lapraszerelhető, ideiglenes szauna felépítése volt. Ollé Gellért (NYME-AMI), Végh Gyula (BME), Szabó Áron (MOME), Kőműves Márton (MOME) elképzelésével kapcsolatban a Hello Wood Factory (WOOF) tehetség-gondozó program egyik vezetőjének, Pozsár Péternek egyetlen kikötése volt, hogy ha már tél, akkor legyen tél, ergo sajátos állatáldozat gyanánt: építő iparkodásukat kössék össze egy disznótórral is. Így vált az immár Architizer A+ Awards győztes oktatási program Winterwood nevű aleseménye komplex tájalakító projektté, lokális alkotói folyamattá.

Maga a szauna lapra-szerelhetőségéből fakadó szerkezeti logikája okán, egy rámpán közelíthető meg, mert a lépcsőt összehajtogatni nehezebb volna. Ez a rámpa lényegében folytatódik a szauna terében egy-egy lépcsőfokkal, ezzel a megoldással a szaunázó a hőmérsékletet „szabályozhatja”. Mérete nem több, mint 2 x 2 méter, vagyis pont ideális némi kikapcsolódáshoz, szemlélődéshez két ember számára. A tavalyi teraszépület (OCTOGON 2014/4) után Csórompuszta, a Hello Wood építőtáborok szűkebb páttriája újabb objektummal bővült, ami azonban a meleg beköszöntével eltárolható, elpakolható, majd télen újra elővehető.

▲ Költői pozíció a régi ház sziluettjének oromfala előtt

▶ A belső tér valamivel kisebb alapterületű, mint 2 x 2 méter

EGYENSÚLYRA TÖREKVŐ LÁTÁSMÓD

Interjú Turányi Bence építésszel,
a T2.a Építész Iroda vezetőjével

portré: ©Designyours by Bachman Gábor

Nyitott szemléletű alkotói tevékenység rendkívüli tisztaságról és következetességről tanúskodik. Van esetleg olyan irányvonal, amely különösen közel áll hozzád?

Legjobban azok az épületek és tervek érdekelnek, ahol izgalmas kísérletező kedvet, elfogulatlan újrakezdést tapasztalok, ugyanakkor a végeredmény persze szuper-rationális és jól használható. Nagyra becsülöm azokat a kollégákat, akik minden lépésben próbálnak jobbak, mások lenni előző önmaguknál, és soha nem állnak meg a fejlődésben. Az önisméltást, a gondolkodás hiányát ugyanannyira nem szeretem, mint a – nagybetűs – „Megoldás” kinyilatkoztatását, és az egyéni látásmód kiiktatását. Frank Gehry 86 évesen olyan campuszt tervezett a Facebooknak, ami nem a bilbaói múzeum 26. reinkarnációja, hanem valami teljesen új, és amitől a huszonéves IT guruk láthatóan le vannak padlózva. Na, ez a frissesség irigylésre méltó.

Az erzsébetvárosi kollégium tervezése során két 19. század végi műemlék épület, és egy '80-as évekbeli ipari épület kerül egységesítésre. Az új tömegformálás és homlokzatképzés kialakításakor mennyiben jelentett nehézséget a műemléki környezet kötöttsége?

A két műemlék épület inkább viszonyítási pontot jelentett az első lépésben. Ezeknek a régi házaknak olyan kiváló anyagi, fizikai és szellemi alapjai vannak, hogy vígan túléltek 150 évet, és köszönik szépen, de – még mai funkciókkal és élettellel megtöltve is – remekül megvannak, jól használhatók. A koncepciót mégis a 20. század végi ipari épület, pontosabban annak szerkezete generálta. A sűrű pillérváz vasbetonszerkezet a nagy épületmélységgel elsősre nem tűnt jó alapnak a lakófunkció elhelyezésére. Kiindulásként inkább a mai budapesti, huszonéves egyetemisták életmódjának, szokásainak és jelenlegi lakhatási lehetőségeinek a mélyére ástunk. Ez alapján definiáltuk újra az „egyetemista lakás” és a „kollégium” fogalmát. Aztán persze hamar kiderült, hogy a „rég” és az „új” nemhogy ellentmondásban, hanem kiváló viszonyban vannak egymással, sőt, a modern szerkezet kis méretei által generált belsőépítészeti koncepció még jobban élhetővé válik a régi keretek között.

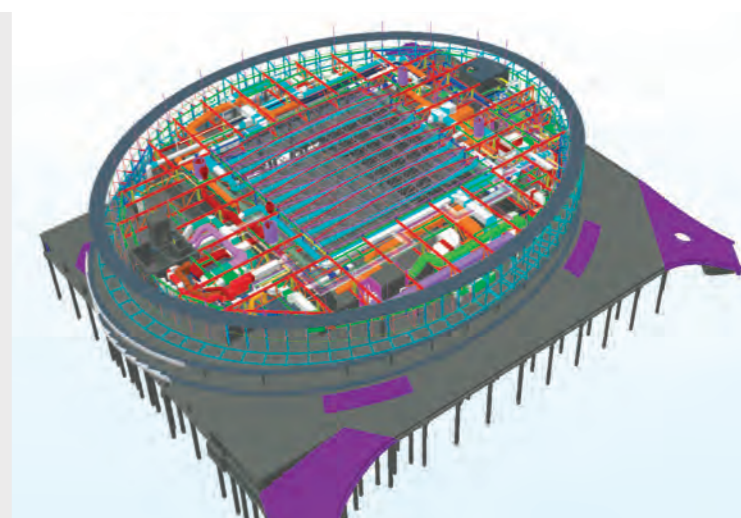
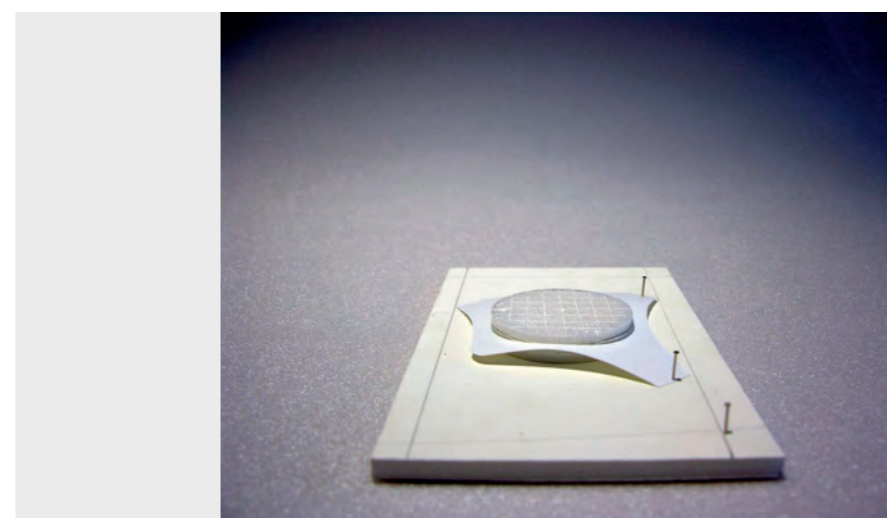
Milyen térszervezés és anyaghasználat jellemzi a koncepciót?

A térszervezés és az építészeti koncepció alapja a kisméretű, 25 m²-es lakóegységekben zajló mindennapi élet tereinek minél jobb helyzetbe hozása volt. Nem szállodai szobákat akartunk létrehozni, ahol a „nappaliban” az ágyat kerülgetve kellene élni. Szétválasztjuk az „alapvető” életfunkciókat, a „tanulás” és a „szabadidő” zónáit. Ahhoz, hogy ezt a meglévő szerkezet által létrehozott szűk és hosszú lakóegységekben (unitokban) megteheszük, az alapvető funkciókat bútor jellegű, tipizált egységekbe, „lakó-dobozokba” sűrítettük és mélyre helyeztük. A homlokzatra szintén bútorszerű „tanuló-dobozokat” illesztettünk, így a kettő között létrejövő térben kényelmesen lehet „lenni”, és nem kell a bevetetlen ágyat kerülgetni. A doboz-élet szerkezeti- és anyaghasználati szempontból továbbgondolva egy előregyártott, konténer elvű lakótornyot is elhelyezünk az udvarban, még több lakóegységgel kiegészítve a koncepciót.

4 InBudapest nemzetközi kollégium, várható átadás: 2016

Multifunkcionális Közösségi- és Sportközpont Rákosmente, várható átadás: 2017

Nagyobb léptékben durva, ipari anyagokat és szerkezetek alkalmazunk, ezek az anyagok aztán finomra hangolva megjelennek a műemlék épületeken is. A kézzel fogható, érinthető felületek minden esetben bútor minőségűek, jó tapintásúak.

Az építészeti, műszaki és gazdasági szempontok egyensúlyára törekvő látásmód egyik remek példája a Rákosmentére tervezett Multifunkcionális Közösségi- és Sportközpont épülete, amely maximálisan a fenntarthatóság elveinek figyelembevételével születik. Mesélnél erről egy kicsit részletesebben?

A munka kezdetekor, már a pályázati szakaszban igyekeztünk a lehető leghatékabban és legmélyebben értelmezni az – egyébként mára elcsépelet – fenntarthatóság szót. Mitől válik fenntarthatóvá egy helyi közösség által használt épület, egy ún. középület? Funkciótól függetlenül a válaszunk az, hogy attól, ha a használják. Sokan, jól és sok időt tudnak és akarnak benne eltölteni, miközben jól és természetesen érzik magukat benne. Ehhez elsősorban jó program és jó helyszín kell. Rákosmentén mind a kettő adott volt. A kerület évek óta nagyon tudatos városfejlesztési stratégiát valósít meg lépésről lépésre. Ennek a folyamatnak a legfontosabb mozaikja lesz az új közösségi épület, aminek mind a programja, mind az elhelyezése

Amplio Automatika K+F és gyártóközpont, Székesfehérvár, várható átadás: 2016

Fotó: ©Amplio

T2.a Építész Iroda Kft.
Vezető tervező: Turányi Bence
Projekt építészek:
Balla Gábor: Kollégium
Papp Máttyás: Amplio Automatika
Multifunkcionális Csarnok: Regőczy Dénes
Látványtervek: ©T2.a"

professzionális módon lett előkészítve. Nekünk szerencsés módon már „csak” az építészeti kifejezésre és a műszaki tartalomra kellett koncentrálnunk. Minden irányban azonos módon nyitott, befogadó és barátságos épületet szeretnénk létrehozni, nem egy zárt dobozt. Kiemelten fontos a belső felületek és a csatlakozó külső terek közötti kapcsolat és az egyenértékű használati érték. Építészeti- és műszaki szempontból öt különálló üzemeltetési egység és fő funkció elhelyezését kellett egy épületben megoldanunk úgy, hogy a lehető legalacsonyabb üzemeltetési költségű megoldást hozzuk létre. A kompakt épülettömeg hűtési- és fűtési energiaellátását szinte teljesen megújuló energiából fedezzük.

Az építészeti érték és minőség nagymértékben függ a megbízó hozzáállásától, nyitottságától. A székesfehérvári Amplio Automatika tervező-, gyártó- és szerelő épület kialakítása egy ilyen szerencsés találkozás eredményeként a szerkezeti racionalitásával tiszta megjelenésre törekszik. Mennyire kaptál szabad kezet a tervezés során?

Soha nem kérek „szabad kezet” a Megbízótól. Bizalmat és teret kérek ahhoz, hogy megfejtsem a feladat lényegét. Ebben az esetben is megtalált bennünket a „jó megbízó” és a testhez álló feladat. Azért tervezzük mi ezt az épületet, mert a Megbízó is komolyan veszi a saját hivatását, és nem rövid távra tervez. Az építészeti koncepció kialakítását egyfajta jövőbe nézésnek tekinttük. Itt a Megbízóval közösen ki kellett találnunk, hogy milyen céget szeretne irányítani úgy kb. tíz év múlva. Ehhez jó apropót jelentettek az építészeti vázlatok, modellek, amik tulajdonképpen ennek a sokkal tágabb kérdésnek a leképezései lettek. A megoldás ebben az esetben az lett, hogy minél flexibilebben alakítható, igény szerint berendezhető és átalakítható, nagy fesztávú belső tereket kell létrehozunk, miközben határozott arculatot is adunk a cégnek. Ez az arculat szorosan kötődik az általuk megalkotott termékekhez, az egyedi, automatizált célgépekhez. Ezek az elképesztően összetett műszaki tartalommal bíró robotok önmagukban nézve is különleges esztétikai élményt jelentenek. A lecsupaszított célszerűsége törekvés magas minőségű fém alkatrészek, vezérlő processzorok és kábelek által ölt testet. Ezt a szemléletet szeretnénk az épületben is elkapni és csúcsra járatni. Egyébként kifejezetten jó volt látni, hogy a célgépek tervezése és gyártása kísértetiesen hasonlít egy épület megalkotásának folyamatához, azzal, hogy nálunk irigylésre méltóan közvetlen és direkt a kapcsolat a tervezés és a fizikai megvalósítás, a kivitelezés között. Úgy érzem, hogy az építész, az építés is ebbe az irányba fejlődik, roham léptekkel.

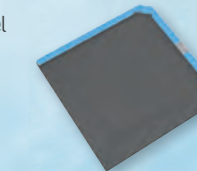

TETŐFEDŐ ROMBUSZ

Nem ismer kompromisszumot az esztétika és a minőség területén

PREFA TETŐFEDŐ ROMBUSZ MŰSZAKI ADATAI

Alapanyag	0,7mm vastag bevonatos alumínium ötvözet, kétrétegű beégetett lakkozás, vagy RAL, illetve NCS szerinti porszórás
Méret	290 x 290 mm fedett felület
Súly	2,6 kg/m ²
Tető hajlásszög	min. 22° = kb. 40 %
Alátétszerkezet és elválasztóréteg	min. 24mm vastag teljes deszkázat; 3,25kN/m ² feletti karakterisztikus hőteher, illetve a 0, I és II területi kategóriába tartozó épületek esetén a beépítés deszkázatra és bitumen alapú elválasztó rétegre történik.
Rögzítés	Minden tetőfedő rombuszt 1db hafterrel kell rögzíteni = 12 hafter/m ²

Termék: Tetőfedő- és homlokzatburkoló rombusz
Szín: P.10 antracit
Épület: Völkermarkt, Ausztria
Építés: halm.kasching.wührer Architekten
Kivitelező: Dachservice Gautsch

A déli félteke megvárosai

AZ URBAN THINK TANK VÁLASZA
A NYOMORNEGYEDEK KÉRDÉSEIRE

Szöveg **MEZŐ VIOLA**
Fotók **DANIEL SCHWARTZ/U-TT MEDIA**

Az Urban Think Tank (U-TT) egy 1993-ban alakult csoport, melynek tagjai főként építészek, mérnökök és a civil szféra képviselői. Megvárosok informális részeivel, vagyis nyomornegyedekkel és illegális telepekkel foglalkoznak Caracastól Fokvárosra át Mumbaiig.

A város ezen részei nem építészek által megálmodott közigazgatási tervek mentén alakultak, hanem organikusan fejlődtek, ennek eredmé-

nyeképp sajátos, az itt élő közösségre jellemző városrendezés alakult ki. A föld és az azon épült házak tulajdonjoga tisztázatlan, így ezek a városrészek a legkiszolgáltatottabbak a politikának és az ingatlanfejlesztő cégeknek, holott pont ezek közömbös hozzáállására jelentenek választ milliók számára. A társadalom marginálisnak tekinti a város ezen részét nem csak földrajzi, de szociális szempontból is, és szemet huny problémái fölött. Nincs működő infrastruktúra, közrendészet, sokszor közműhálózat sem.

Van azonban egy olyan faluközösségre emlékeztető szociális háló a déli félteke ezen megvárosaiban, mint amilyen Mumbai vagy Caracas, aminek mozgásba hozatalával lehetőbbé válhatnak ezek a helyek. Az Urban Think Tank a helyben felmerülő mindennapos problémákra keres egyszerű, fenntartható megoldásokat a lakóközösségekkel együttműködve.

Az ideai Építészeti Filmnapok kutatási munkatársukat, Daniel Schwartzt látta vendégül. Schwatz 2009 óta felelős a labor filmes és fotós

Mumbaii hétköznapok, részlet a Mumbai Maximum City Under Pressure című filmből (rendezte: Markus Kneer)

megjelenéseiről, valamint a világ számos országában tart előadásokat, hogy ismertesse a csoport munkáját, jelenlegi projektjeit. A filmnapokon a BMGE adott helyet a prezentációnak, később pedig két, Schwartz által jegyzett film is bemutatásra került a fesztiválon, melyek a nyomornegyedek közösségeinek és épített környezetüknek kapcsolatára reflektáltak.

A Mumbai Maximum City Under Pressure (Mumbai: Nagyváros nyomás alatt, 2014) című film arra keresi választ, hogy mi lehet az épí-

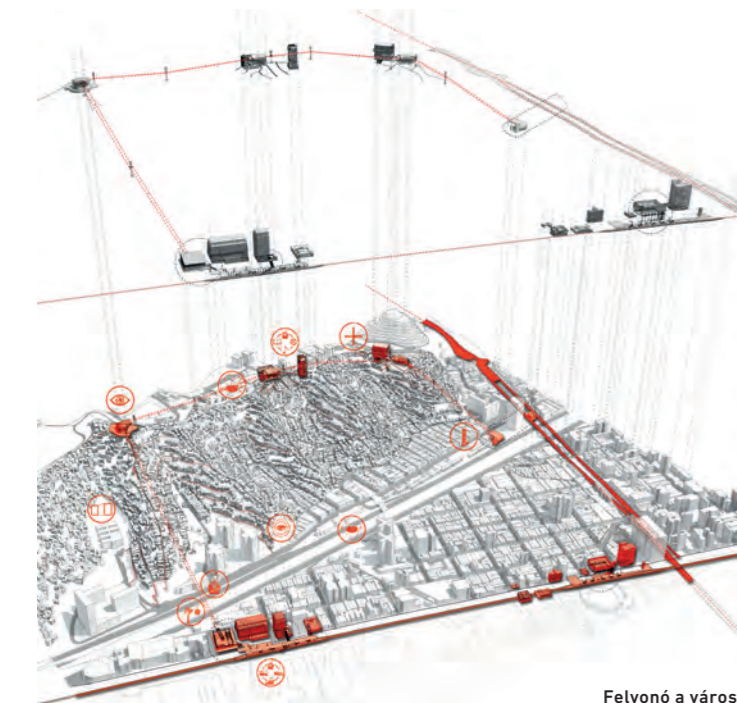
tészet szerepe az olyan posztmodern megvárosokban, mint Mumbai. A hivatalos vezetés válasza a falvak mélyszegénysége előtt a városba menekülő milliók számára az, hogy vertikális nyomornegyedeket alakítsanak ki. Mivel a falura emlékeztető horizontális telepek sok helyet vesznek el a területért ténylegesen fizető ingatlanfejlesztőktől, a kormány megoldása az, hogy panelházakba költözteti ezeket az embereket, megölve ezzel a nyomornegyedek belső, szociális rendszerét.

Kép a Markus Kneer rendezte filmből

Schwartz előadásában elmondta, hogy az Urban Think Tank mindig humanista módon közelít a nyomornegyedekben felmerülő problémákhoz. A csoport szemlélete, hogy a helyiek mindig pontosan tudják, mire van szükség, de mivel a városvezetés szintjén nincs megfelelő képviselő, a vezetés sokszor fájdalmas, brutális, modernista eszközökkel próbálja megoldani a felmerülő problémákat. A mumbai panelházak mellett, példa erre az U-TT eddigi legsikeresebb projektje, mely egy sífelvonót

A Mumbai Maximum City Under Pressure című film részlete, a nyomortelep széle

Felvonó a város és a telep között, Caracas

Részlet a Grand Horizonte: *Around the Day in 80 Worlds* című filmből (rendezte: Daniel Schwartz), fokvárosi pillanatot

telepített a caracasi nyomornegyedbe (*favela*) 2010-ben, hogy így oldja meg a sokszor 45-50 percig tartó ingázást a városba vezető metró és a telep között. A városvezetés egy autótúttal és állandó buszjáráttal akarta orvosolni a bajt, mely a favela házainak 30%-át (!) rombolta volna le, míg az Urban Think Tank által javasolt sífelvonós rendszer csupán kettőt-hármat (melyeket máshol újjáépítettek). A felvonó a favela három dombjának mindegyikén megáll, felveszi a „formális” városba igyekvőket, akiket aztán 10-15 perc alatt a metróhoz szállít.

Az építészek lakossági fórumokon találkoznak a nyomornegyedek lakóival, majd a helyhez igazodó tervek készítenek. Minden terv *open source*, azaz ingyen elérhető és letölthető a csoport honlapjáról – azt bárki tetszése szerint módosíthatja, így segítve a saját lakó-

helyén élőket. A csoport egy úgynevezett *urban toolboxot*, vagyis városi „eszköztárat” akar létrehozni a mélyreható szociális kutatások és esettanulmányok segítségével, amik azonnali választ nyújtanak egy-egy problémára, viszont elég rugalmasak ahhoz, hogy a helyi igényekhez alakítsák őket. Ilyenek például a caracasi száraz WC-k, vagy a fokvárosi mobilházak, melyek mind helyi, újrahasznosított alapanyagokból megvalósíthatók.

A filmnapokon bemutatott másik film, a *Gran Horizonte: Around the Day in 80 Worlds* (Gran Horizonte: egy nap alatt 80 világ körül, 2014) az U-TT archívumból összeállított montázs videó, mely egy napot mutat be a világ különböző nagyvárosaiban. A film megpróbál hidat verni a formális és informális város között, ahogy a nyomornegyedek lakói beáramlanak

reggel a formális városba dolgozni, délután haza igyekeznek, este pedig saját környezetükben töltik szabadidejüket.

Az Urban Think Tank feladatának tekinti ennek a hídaknak a megteremtését. Projektjeiket „megrendelők”, azaz a nyomornegyedek lakói nem tudják finanszírozni, így a csoport együtt dolgozik vállalatokkal és politikusokkal egyaránt. Schwartz elmesélte, hogy ez néha nehézségekkel is jár. Caracasban a favelában végzett rengeteg sikeres munka szemet szűrt a városvezetésnek, akik választás elé állították őket: vagy csatlakoznak a Párthoz, vagy hátra kell hagyniuk eddigi projekteiket. Így történt, hogy a zürichi műszaki egyetem vette szárnyai alá a csoportot, akik 2010 óta innen irányítják városrendezési kutatásaikat és indítják útnak aktivistáikat a világ különböző pontjaira.

Filmkép Daniel Schwartz filmjéből, a helyszín: Johannesburg

„Formális” város és a telep, Caracas

„A film a teóriához képest másik nézőpontot ad”

INTERJÚ JANA PAVLOVA, MARTIN HRUBÝ, ERIC BEDNARSKI FILMRENDEZŐKKEL

Jana Pavlova

Martin Hrubý

Eric Bednarski

Az idén hetedik alkalommal megrendezett Építészeti Filmnapok minden évben különös figyelmet szentel a közép- és kelet-európai filmeknek. A márciusi szemlén bemutatott alkotások a közösség és építészet kapcsolatát feszegették. A szervezők arra is lehetőséget adtak, hogy intim közelségben töltsünk el egy szombat délutánt szomszédjaink társaságában. A *Kelet-európai mesék* című blokkban négy, egy lengyel, egy osztrák és két cseh rövidfilmet nézhetett meg a közönség, ezek után pedig egy cseh és egy lengyel dokumentumfilmet vetítettek le az este folyamán.

A vetítések előtt rögtönzött kerekasztal-beszélgetésben kérdeztem a két cseh rövidfilm, *A pénz templomai* (2013) és az *Üdülő* (2014) rendezőit, Jana Pavlovát (1989) és Martin Hrubýt (1987), valamint a kanadai-lengyel Eric Bednarskit (1976), aki *Neon* (2014) című dokumentumfilmjével érkezett a fesztiválra. A pénz templomai (2013) egy komoly építészettörténeti munka, mely a rendszerváltás után újonnan kialakult kapitalista piacra betörő bankok épületein keresztül mutatja be az 1990-es évek elején történt társadalmi és gazdasági változásokat. Az *Üdülő* a cseh kommunista vezetés titkos üdülőhelyének épült vistrkovi nyaralókomplexumot veszi górcső alá, mely eredeti-

Képláírás, képláírás

leg a külföldi vendégek és a párt tagjai számára készült. Az ötvenes évek leghaladóbb szellemű építészeti dolgozata rajta, ám a politikai környezet változásával az építkezést leállították. Az építészeket bebörtönözték, az iratokat és tervek titkosították, s az elkészült

nyaralóépületek létét is csak a rendszerváltás utáni évek elején hozták nyilvánosságra. A *Neon* a varsói fényreklámok segítségével mutatja be a lengyel szocialista propaganda visszasságit, ugyanakkor kísérletet tesz az akkori városrendezés koncepcióinak bemutatására is.

Mező Viola: *A filmfesztiválon jól megfigyelhető a kétféle építészeti filmrendezés: az esztétizáló és a dokumentarista. Az első arra törekszik, hogy az épületet, mintegy kiemelve a környezetéből csupán formailag mutassa be, míg a második inkább a történeti és társadalmi hálót szemlélteti. Szerintetek miért jó a film, mint médium, az építészeti bemutatására, és miért választottátok ezt a formát?*

Eric Bednarski: Mint filmes, el kell mondanom, hogy a két építészeti film, amit említesz nagyon más közönségnek szól. A populárisabb filmek mindig jobban kifejtették egy épület szociológiai oldalát, a bennük lakók történeteit, ezek inkább dokumentaristák. Személy szerint azt gondolom, hogy a jó építészeti film képes egyesíteni a művészi megvalósítást a történetmeséléssel. Ezt majdnem lehetetlen megvalósítani, de mégis ez lenne az ideális. Én először történelmet tanul-

tam, és csak azután filmmezést. Azt gondolom, a városok lenyűgöző helyek, a filmjeimben különösen Varsóval foglalkozom. Maguk a házak egy építészeti filmben olyanok, mint a karakterek, szereplők, amiken keresztül megelevenedik a történelem.

Martin Hrubý: Én nem vagyok filmes, nem vagyok rendező. Képzőművészetet tanultam, de valahogy mindig mozgóképekkel dolgoztam. Ezeket keresztül tanulmányoztam az épített környezetet, majd idővel a film és az építészet iránti érdeklődésem összeért. Ez egy teljesen természetes folyamat volt. Az *Üdülő* kapcsán az érdekelt, hogy hogyan tudnám egy hely történetét művészi módon kifejezni mozgóképen. Előtte már írtak az üdülőről művészettörténeti tanulmányt, de én voltam az első, akit a különböző emberi történetek érdekelttek.

▲ Filmkép Martin Hrubý
Údülő (Resort) című filmjéből

Jana Pavlova: Igazából teoretikus vagyok. Egy építészeti jelenséget akartam bemutatni, nem csak elméleti, de képi formában is. Én a narratíva irányából közelítettem meg a kérdést, egy történetet akartam elmesélni, ami azonban sok szállal kötődik vizuális kultúránkhoz. A film a teóriához képest másik nézőpontot ad.

A filmjeitekben közös a kelet-európaiság, a szocialista múlttal és propagandával való szembenézés. Gondoljátok, hogy az épített környezetben megvalósult propaganda jobban kifejezi az aktuális érdekkör üzenetét, mint, teszem azt, a szépművészet?

MH.: Ha a filmet vesszük, ezt az üdülőt eltitkolták a nyilvánosság elől, úgyhogy az kevésbé játszott szerepet a propaganda terjesztésében. Ha azonban általánosságban nézzük, akkor azt gondolom, hogy igen, az építészet és a formatervezés sokszor jobban átadja a rezsím üzenetét, mert ezek a mindennapi életbe ágyazódnak. Jobban kifejezik a „törődést”, azt az ábrándot, hogy a párt „gondoskodik” az emberek szükségleteiről, például a szociális házak építésein, de akár infrastrukturális épületeknél, mondjuk vonatpályaudvaroknál is. A másik dolog ezzel kapcsolatban az, hogy az építészetet háromdimenziós természetéből fakadóan sokkal könnyebb volt uralni. Egy épület látható, helyet kap a térben, míg a szépművészet „elrejtendő”, azt sokkal kevésbé lehetett a rendszerbe beilleszteni.

EB.: A varsói neonok esetében is ez a helyzet. Sokszor semmit sem lehetett kapni az üzletekben, ezek a művészi, igényes neonok mégis ott voltak a homlokzaton, mint egyfajta hirdetési felület – természetesen nem hirdettek semmit, hiszen a szocializmusban az effajta reklámnak nem a bevétel növelése volt a célja. Ezeket a neonokat a rendszer tervezte, kivitelezte és tartotta fenn azért, hogy sokkal előbbnek mutassák Varsót, gazdaságilag sokkal fejlődőbbnek, mint amilyen valójában volt.

JP.: Csehországban a rendszerváltás előtt a posztmodern építészeti stílust mindig „politikailag korrekt”, szocialista módon próbálta értelmezni és kivitelezni a rezsím. A rendszerváltással betörő kapitalizmus, és az ezt jelképező bankrendszer már egészen másra használta a posztmodern építészetet. A bankok a tőkét és a gazdagságot próbálták kifejezni az újonnan épült létesítményeikkel. Nem a funkció, hanem a forma került előtérbe. Drága alapanyagokat használtak és gazdagon díszített, csillogó belső felületeket alkottak. Főlöleszen túlzó hatást keltettek, csupán azért, hogy a „pazarlás”, a pénzszerzés lehetőségét kifejezzék.

Hogyan látja a helyi közönség ezeket az épületeket és ezzel kapcsolatban a filmjeiteket? Nosztalgikus volt a reakció vagy inkább indulatos?

EB.: Általában pozitív volt. Persze az idősebb generáció, akiknek emlékeik vannak a '60-70-es évekből, nosztalgiával tekintenek a varsói fényreklámokra, de a fiatalabbak is elismerik őket, mint gyönyörű design tárgyakat és mint urbanisztikai örökséget. Persze a neonokat a kommunista rendszerrel azonosítják, de manapság már könnyebb lehántani róluk ezt a fajta asszociációt. A neonreklámok egy illúzió részei voltak: fényt, színt és energiát vittek az egyébként szomorú, szürke Varsóba.

MH.: Mindkettő. Az emberek általában gyűlölik az *Üdülőt* mert a kommunista elnyomásra emlékezteti őket, ugyanakkor esztétikai szempontból tetszenek nekik az épületek és sajnálják az elítélt építészeket. Ez egy nagyon gyakori jelenség a mai Csehországban. Rengeteg csodás épületet egyszerűen lebontanak, nem a minőségromlás miatt, hanem csak mert a szocialista építészet maradványai.

JP.: Igen, azt gondolom, hogy a legtöbb esetben a cseh közönség nem fogadja el ezeket az épületeket. Nagyon nehéz őket meggyőzni arról, hogy a '70-80-as években épült „szocialista” épületek értékesek és érdekesek. Reményt adhat viszont, hogy fiatal művészettörténészek egy csoportja komoly kutatásba kezdett, ők talán megváltoztathatják a közvéleményt.

Egy pillanat
Eric Bednarski filmjéből,
a *Neonból*
▼

Részletek tükrében

HÁZGYÁRI KONYHAPROGRAM 1972–1975

NOVÁK PIROSKA *Szöveg*

A Házgyári konyhaprogram a magyar designtörténet olyan egyedülálló és – már a saját korában is – progresszív kísérlete volt, amelyet érdemes fel-eleveníteni, tanulságait megismertetni és továbbadni a mai generációknak. Többek között ez a cél vezérelte a MOME Design- és művészetelmélet alap-, illetve Designelmélet mesterszakos hallgatóit, valamint oktatóikat arra, hogy a Ponton Galériában életre hívjanak egy kiállítást és egy arra épülő szimpóziumot, melyek részleteiben tárják fel a konyhaprogram körülményeit és következményeit (2015. március 17–27.). Apropó! szolgáltattott számukra egy kerek évszám is: 40 éve, 1975 őszén mutatták be a Budapesti Nemzetközi Vásáron (BNV) a Házgyári konyhaprogram kutatási és tervezési eredményeit: körülbelül 400 tárgyat, köztük közel 200 új, a program során kialakított termékkel és prototípussal (*nyitóképünk ezen a kiállításon készült - szerk.*) Míg a kiállítás az egyetem elmélet, menedzser és tervező szakos hallgatóinak közös munkájaként – Zwickl András kiállításrendezési kurzusának gyakorlati feladatként – valósult meg, addig a tárlatot kísérő négynapos előadássorozat a MOME Elméleti Intézetének hosszú távú kurzusos tematikájába illeszkedik, amely az 1950-es, 1960-as és 1970-es évek művészetét és designkultúráját vonja interdiszciplináris vizsgálat alá, az elmélet szakokat vezető Ferkai András és Horányi Attila szervezésében.

A MOME Ponton Galériájában rendezett tárlat négy egységet fogott össze, melyeknek feladata, hogy szó szerint testközelből érzékel-

tessék az 1972 decemberében – Borz Kovács Sándor, Pohárnok Mihály, Soltész György vezetésével – indult Házgyári konyhaprogram által vizsgált probléma komplexitását. Ennek részeként kiállították a Dunaújvárosi Épületelemgyárban készült panellakások makettjeit, melyeket az Intercisa Múzeumból kölcsönöztek. Az öt makett kicsinyítve is szemléletesen mutatta be a világháborús pusztítás és 1956 eseményei után fellépő, súlyos lakáshiány enyhítésére bevezetett, paneles technológiával készülő típuslakások szűköségét, lecsökkent helyiségmértékeit. A makettező alapanyagai és azok sokszor esetleges, ironikus mosolyra készítő felhasználása – a valódi, még ma is bántóan színes padlószőnyeg darabok, a *Technokol Rapid* márkájú ragasztó piros kupakja falra szerelt lámpatestként, utazási katalógusból kivágott téli tájkép poszterfalként vagy a panelház homlokzatát utánzó szürke temperával lefestett smirglipapír – pedig megidézték a házgyári lakások tipikus és uniformizált hangulatát. A makett-világból egy rendkívüli részletességgel rekonstruált, másfélszobás házgyári lakásba léphettünk be, melyet a korszak jellegzetes tárgyaival rendeztek be. Az üveges vitrinben és a dohányzóasztalon az Iparművészeti Vállalatban forgalmazott dísz-tárgyak jelentek meg, kiegészülve a *Gondolat Zsebkönyvek* sorozatának kötetivel és Korda György bakelitlemezeivel. A félszobát gyerekszobának alakították ki: íróasztallal, ágyneműtartós heverővel és figuratív kompozíciójú falikárpittal. A legfontosabb rekonstruált helyiség

mégiscsak az ablaktalan konyha volt: alsó és felső konyhaszekerénnyel, egymedencés mosogatóval, keskeny közlekedőrésszel, amelyben ha a háziasszony süttött-főzött, étkezni – helyhiányában – már nem lehetett. Eredetileg nem is a kétféle tevékenység ellátására tervezték a házgyári konyhákat, hiszen az ételkészítésnek és étkezésnek a lakásokon kívül, a közétkeztetés rendszerében, hétvégén pedig éttermekben kellett volna történnie. Ám a szocializmus mindennapjainak szürke valósága nem váltotta be ezeket az elképzeléseket, így a lakók számára maradt a használhatatlan, szűkös és túlszűfolt konyha, amely a Házgyári konyhaprogram résztvevőinek megoldandó feladatot kínált, és egyben lehetőséget sajtát, kutatáson, igényfelmérésen alapuló, rendszerelvű tervezési szemléletük gyakorlati alkalmazására.

A rendezők a megépített enteriorkonyhát kor-dokumentum-értékű, kinagyított és kivetített fotókkal egészítették ki, melyek a Házgyári konyhaprogram egyik közvetlen eredményét mutatták be: egy válogatást abból a több száz felvételtől, amelyet a Magyar Iparművészeti Főiskola építész hallgatói készítettek az Újpalota lakótelep konyháiban 1973-ban, probléma-feltáró és adatgyűjtő terepmunkájuk során. A tárlat utolsó egységében pedig néhány, a Házgyári konyhaprogram keretében elkészült tárgyat állítottak ki: Kovács Júlia nátronüveg-ből préselt citromfacsaróját és almareszelő-jét, melyeket a Salgótarjáni Öblösüveggyárban vettek gyártásba. Továbbá olyan, szintén a rendszerelvű tervezés szellemében megvalósult tárgygyűjtéseket, amelyek a korszak ikonikus darabjaivá váltak: Horváth László 1972-ben tervezett *Saturnus* étkészletét hófehér porcelánból és a Városlódi Majolikagyár barna mázas kerámiaedényeit.

A szimpózium első két előadása a paneles technológiával épülő házgyári típuslakások, ezeken belül pedig a konyhák, építészeti és belsőépítészeti sajátosságaival, történeti előzményeivel foglalkozott. Előbbit Ferkai András építészettörténész, utóbbit Geiger Diana belsőépítész, doktorandusz előadásában hallgathattuk, aki a kiállítás koncepciójának kialakításában és a rendezésben is jelentős szerepet vállalt. Az előzmények – egyben a tömeges lakásépítés alternatívái – között mindketten megemléstettek az 1958-ban induló Óbudai Kísérleti Lakótelepet, amely hasonló alapterületű lakásokat, mégis sokkal élhetőbb otthonokat foglalt magába, bennük Kovács Zsuzsa belsőépítész többfunkciós, a praktikum elve szerint tervezett beépített konyhájával.

A második napot S. Nagy Katalin művésztörténész, szociológus előadása nyitotta, aki kiemelte, hogy a lakótelepi lakások és lakásmód sok ponton megkérdőjelezhetőek, az azonban fontos tény, hogy legtöbb lakója vidékről, paraszti sorból származó, elsőgenerációs városlakó volt, akik számára hatalmas civilizációs ugrást, életmódbeli szintemelkedést jelentett az összkomfortos házigyári otthon. S. Nagy azt is megosztotta, hogy bár a lakótelepeken végzett terepmunka, interjútatásból, fotódokumentáció és a tárgyak inventáriumának elkészítéséből állt, ő gyakran eredeti hivatásának szemüvegén keresztül – művésztörténészként – képként szemlélte ezeket a tereket. E sajátos módszernek köszönhető például az

a felfedezése, hogy a parasztházak díszes szentsarkának helyét a panellakásokban a televíziókészülék foglalta el, tetején felhalmozott dísz- és emléktárgyakkal. A lakótelepek képi reprezentációjának – többek között – a hivatalos kánon és propaganda által megszabott szakaszait előbb Cs. Plank Ibolya fotótörténész, majd Ady Mária, az ELTE BTK doktorandusz hallgatójának, a lakótelepek mozgóképes megjelenítéséről szóló előadása ismertette.

Pohárnok Mihály személyes emlékeken alapuló előadása mutatta be magát a Házigyári konyhaprogramot, amelynek közvetlen előzménye az 1972 októberében rendezett *Magyar Design (10 kísérlet)* című tárlat volt a Fészek Művészklubban. A nyolc tervező kiállítása óriási visszhangot váltott ki, melyet Pohárnok abból mért le, hogy az azonos napon, az Iparművészeti Múzeumban Mai magyar iparművészet I. címen nyílt kiállításról (1972. október 17. – 1974. október 13. A kiállítást, amely a múzeum alapításának 100 éves jubileumát ünneplő eseménysorozat részeként nyílt meg, Batári

Ferenc és Sz. Koroknay Éva rendezte – NP.) a látogatók visszajöttek a Művészkлуб tárlatára. Ezt a visszhangot kihasználva hívták életre a Házigyári konyhaprogram roppant vállalkozását, amellyel nem csupán a házigyári konyhák zavartalan működését szerették volna biztosítani, hanem a design és a designer szerepének összetettségét is demonstrálni kívánták a szakma, az ipar és a fogyasztók előtt. A házigyári konyha, mint a kísérlet helyének kijelölése probléma-centrikus, szociálisan érzékeny választás volt, gyakorlatilag önmagában is átgondolt tervezés eredménye. A programban addig soha nem alkalmazott tervezési módszereket próbálták ki, a résztvevő tervezők új szerepköröket töltöttek be, tovább-

bá más szakmák képviselőit is bevonták a munkába. A házigyári konyháról való komplex adagyűjtés részeként kérdőíves felmérést és fotódokumentációt is készítettek. Az adatok kiértékelése után az igényfelmérés és a funkciószámok kialakítása a rendszerelvű tervezés vagy, ahogy a kísérlet dokumentációiban nevezik a „koordinált” tervezés elvei alapján készült, ahol nem a késztermék mutat a folyamat irányába, hanem éppen fordítva, az adott konyhai folyamat jelöli ki a funkcióra tervezett optimalizált és többféle felhasználást biztosító termékek sorát. Ahogyan akkor Pohárnok Mihály megfogalmazta: „A házigyári konyhaprogram megszervezésével arra törekedtünk, hogy egy konkrét tervezési feladat megoldása során köz-

Fotó: MOME

vetlen, gyakorlati tapasztalatokat gyűjtünk a szükségletek komplex kutatása és az erre épülő »koordinált« tervezés szakmai, módszertani problémáiról, ennek gazdasági, személyi, szervezeti feltételeiről.” (Pohárnok Mihály: *Egy tervezési kísérlet dokumentumaiból* - NP.) A tervezők elsősorban nem formatervezőként működtek, hanem teoretikusként és designmenedzserként is felléptek, hiszen a program a tervezői kollektívák, az ipar és a kereskedelem képviselőinek sikeres együttműködésének megszervezését is céljával tűzte ki. Az a tény pedig, hogy a munka más szakmák bevonásával valósult meg, lehetővé teszi, hogy multi-, sőt akár interdiszciplináris kísérletként is értékeljük a programot.

A Házigyári konyhaprogram az elvégzett hatalmas munka ellenére csupán csekély mértékű közvetlen eredményeket ért el, ez azonban nem a szervezőkön múlt. Ugyanakkor a program számos közvetett eredményt hozott. A designerképzésben például, a folyamatelmzés, az analitikus tervezés és a gyakorlati tapasztalatot adó terepmunka, alapmódszereként épültek be a tervezésméletbe – ezt már Szentpéteri Tibor designer hangsúlyozta, a kísérletben résztvevőket megszólító beszélgetés során.

A zárónap előadásainak témája a rendszerelvű tervezés volt. Ernyey Gyula professzor a rendszerelvű tervezés történeti fejlődését vázolta fel a tégláépítészettől a *Shaker* építészetten és tárgykultúrán át, egészen *Jay Doblin* híres ábrájáig. Szentpéteri Márton esztétikustörténész, design-kritikus a rendszerelvű tervezés államirányításban történő alkalmazásának chilei kísérletét mutatta be, míg Hosszú Gergely designer a Co&Co tervezőiroda designkommunikációs és rendszerelvű szemléletét ismertette.

A jövőre nézve a szervezők többször, több ponton hangoztatták, hogy a márciusi rendezvények eredményeit egy nagyobb, szélesebb körű kutatás és kiállítás részének tekintik, amelybe a MOME többlépcsős oktatási rendszerén túl (BA, MA, DLA/PhD képzés), már társintézmények bevonását is tervezik. E jövőbeni tervek fontosságát és a most megvalósult események jelentőségét az a tény is jól mutatja, hogy a közelmúltban nem született olyan átfogó kutatás, publikáció vagy kiállítás, amely összefüggéseiben tárgyalta volna a Házigyári konyhaprogramot. Mind a kiállítás, mind pedig az előadásorozat erénye részletekre fókuszáló tulajdonságában rejlik, hozzátéve, hogy utóbbiban a számos szakterületről meghívott előadók személyes élményei és közvetlen visszaemlékezései olyan mozzanatokkal gazdagították a programról összegyűjthető ismeretek körét, amelyet az Oral history módszerén kívül, más forrásokból nemigen szerezhettünk volna. Utóirat: A Házigyári konyhaprogramról mindezidáig három jelentős, összefoglaló tanulmány jelent meg – kettő magától a program egyik szervezőjétől, illetve teoretikusától. Pohárnok Mihály: *A Házigyári konyhaprogram. In Ipari Művészet. 1974/1., 3-11.*; Pohárnok Mihály: *Egy tervezési kísérlet dokumentumaiból. A Házigyári konyhaprogram négy éve. In Művészet. 1977/8., 2-10.*; Vadas József: *A házigyári konyhaprogram. In Nem mindennapi tárgyaink. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1985, 341-360.*

Janus-arc

DESIGN
ÉS AFRIKA

MOLNÁR SZILVIA Szöveg

Errefelé mítoszok és hiedelmek keverednek, rosszabb esetben ütköznek a modernitással, különösen így van ez az 1960-as évek, vagyis a gyarmati évszázadokkal szakító mámoros évtizedek óta. Persze a megosztottság ma is állandó: példának okáért hiába a döbbenetes fejlődés Nigériában, mégis az ország északi részén alakul meg a kétezres évek elején a már-már megállíthatatlannak látszó Boko Haram iszlamista terrorszervezet. De Janus-arcú a kontinens legprospezálóbb országának, Dél-Afrikának gazdasági, társadalmi, politikai fejlődése is, hiszen a több mint 50 milliós köztársaság lakosainak közel 60 százaléka még ma is szegénységben, ebből 20 százalék mélyszegénységben él. A fejlődés kulcsát

Divattervező, alkalmazott és művészi sorozatokat készítő fotográfus a dakari születésű Victor Omar Diop. Modelljei gyakran nők, akik tradicionális átiró ruhakreációkat viselnek, ezeket nem ritkán maga Victor Omar tervezte. Bővülő „The Studio of Vanities” sorozatában afrikai hírességek portréit láthatjuk, itt éppen Aminata Faye szenegáli modell látható, jelenleg a Vitra Making Africa kiállításán. (Fotó: 2013 ©Victor Omar Diop, 2014, Courtesy Magnin-A Gallery, Paris)

az ipari nyersanyagok kitermelése és a mezőgazdasági gyarmatárak megtermelése és értékesítésük jelentik a kontinensen, mégis az új évezredet átlépve, éppen mint jó száz éve, az afrikai művészet szót és helyet kér az *art world*-ben. Amíg 1900 után közvetve (hiszen nincs *Avignoni kisasszonyok* az afrikai maszkok hatása nélkül), úgy mostanság ragyogó tehetségű képző- és iparművészei, valamint designerei révén közvetlenül hódít Afrika. Az aspiránsok elsői érthető módon (olcsó alapanyag, egyszerű infrastruktúra, de magas hozzáadott szellemi érték) a divattervezők voltak és eseményeik, mint a *Dakar Fashion Week*, az újabb érkezőkről első kézből pedig a kiállításokat, művészeti vásárokat szervező, print, majd online magazint kiadó *Design Indaba* platform tudósít. És idén Afrika többször is ellátogat Európába. Mert miközben jelen számunkon dolgozunk a Vitra Design Museumban a képzőművészetet, design, filmművészetet is érintő átfogó kiállítás látható *Making Africa* címmel (2015.márc. 14. – szept. 13.), az idei őszi, szám szerint 56. Velencei Biennále/Art (2015.szept. 5. – nov. 22.), egyik vendége pedig Dél-Afrika lesz.

Andile Dyalvane és Zizipho Poswa afrikai öseik kerámiatechnikáival modern díszű, többszörösen díjazott dísz tárgyakat készítenek. Hol a vibráló színek, hol pedig a lendületes forma ragadja meg a tekintetet. Művészi hitvallásukhoz passzolón kerámia-stúdiójuk neve: *Imiso*, ami a bantu etnikai csoportba tartozó xhosák nyelvén holnapot jelent. (Fotó: ©Imiso)

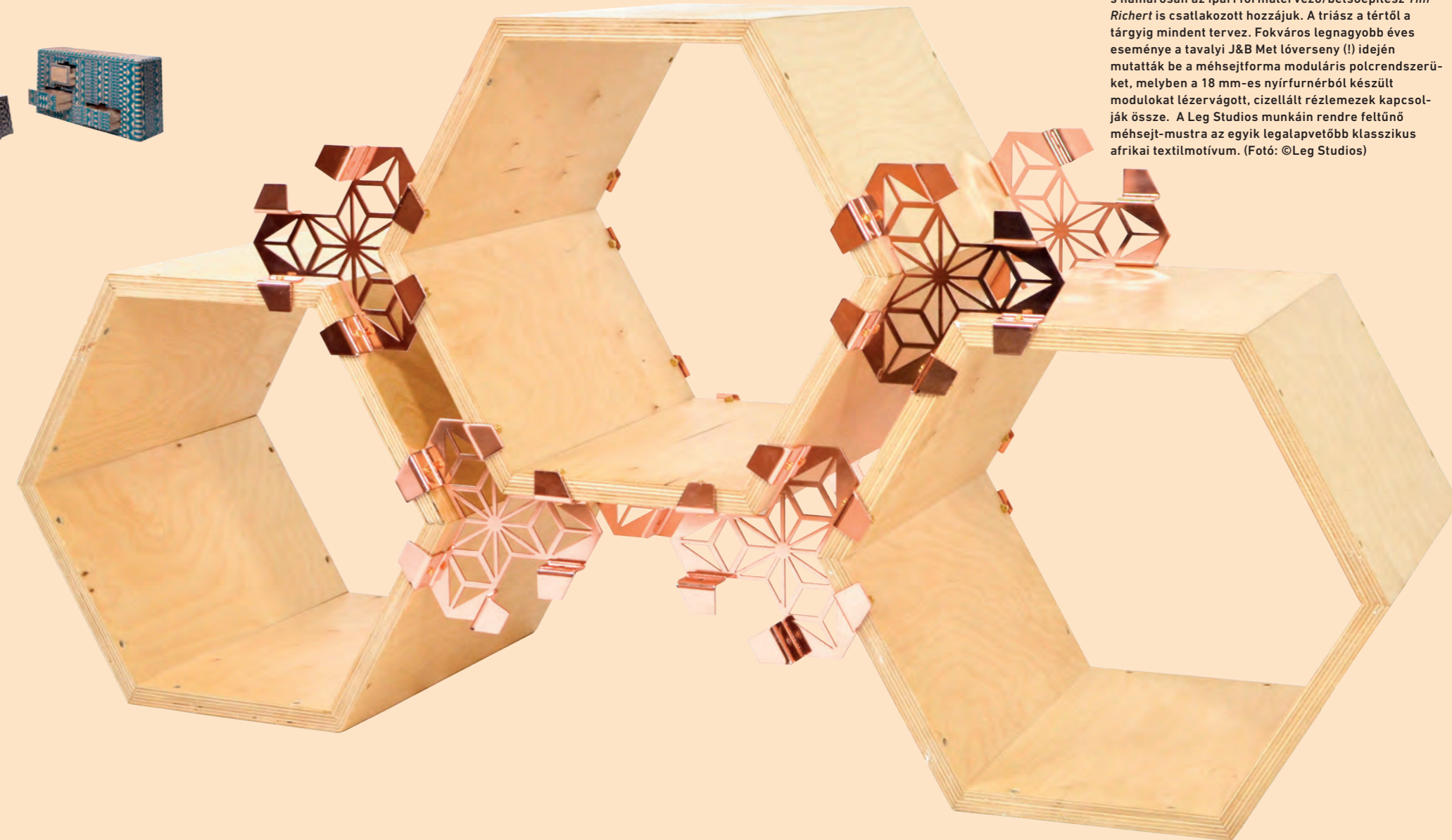

A bamakói (Mali) születésű, sokáig Párizs és szülővárosa között ingázó Cheick Diallo egyike a legismertebb afrikai tervezőknek. Az elsősorban építészként és bútortervezőként jegyzett Diallo stúdiója, a Diallo Design Studio tagjaival jórészt újrahasznosított anyagokból egyedi bútorokat és használati tárgyakat készít. Szoborszerű, fémháló-szerkezetű székekből álló sorozatának, így a Vitra *Making Africa* kiállításán látható *Fauteuil Sansa bleu*-nek (2011) is, ihletői a hagyományos mali halászhálók. (Fotó: © Cheick Diallo)

Maputóban (Mozambik) él és szobrászkodik Gonçalo Mabunda. Diallóhoz hasonlóan ő is készíti szériákat, esetünkben „trónokat afrikai királyok” számára. A régi korok törzsi trónjait aktualizálja, ironikus, ugyanakkor végtelenül szomorú darabokat hozva létre: a Vitra kiállításán és kollekciójában látható, mint számos darabja a trón-sorozatnak, az afrikai városokban, falvakban eldobott, tönkrement kézfegyverek „újrahasznosításával” készült. (Fotó: ©Vitra Design Museum, Jürgen Hans)

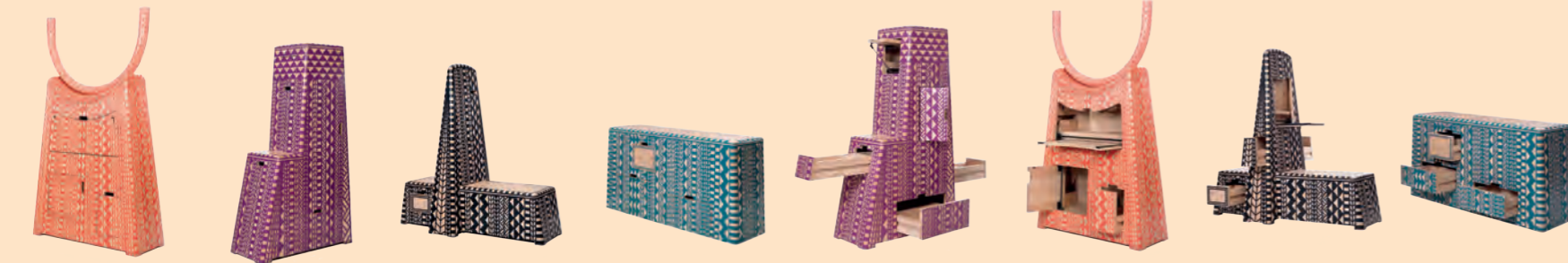
2006-ban Fokvárosban alapította a Leg Stúdiót Leon Erasmus, építész és Giulia Odendaal, dizájnert, s hamarosan az ipari formatervező/belsőépítész Tim Richert is csatlakozott hozzájuk. A triász a tértől a tárgyig mindent tervez. Fokváros legnagyobb éves eseménye a tavalyi J&B Met löverseny (!) idején mutatták be a méhsejtforma moduláris polcrendszerüket, melyben a 18 mm-es nyírfurnérból készült modulokat lézervágott, cizellált rézlemezek kapcsolják össze. A Leg Studios munkáin rendre feltűnő méhsejt-mustra az egyik legalapvetőbb klasszikus afrikai textilmotívum. (Fotó: ©Leg Studios)

A Burkina Faso közeli Dagbon királyság területén élő kasseneiak hagyományos, tapasztott falú, geometrikus mintákkal díszített házai inspirálták a johannesburgi művészpárt, Doktert és Misses. A választás nem véletlen: évszázadok óta a kassenei férfiak dolga az építés, a nőké a homlokzatok kifestése. Dokter és Misses egy egész tároló/komód-várost építettek (*Kassena Town*), az egyes darabok fantáziánéve: *Home* (a kék színű), *Horseman* (barna), *Watchtower* (ciklámen), *Sleep* (narancs). (Fotó: VATIC)

Botswanai születésű, jelenleg Londonban él Sindiso Khumalo, aki eredetileg építészeknek tanult Fokvárosban, majd egy ideig David Adjaye stúdiójában dolgozott. Elkötelezett a slow fashion irányában és az újrahasznosítás terén, önmagára szenvedélyes textilőrültként tekint, minden kollekciója, így az itt látható legújabb is, egy-egy újabb elem egy egyéni grafikai rendszer, textilnyelv kialakításához, melynek alapjai a dél-afrikai zulu és ndebele törzsek motívumrendszerei. (Fotó: ©Khumalo)

A mix-media hatókörén belül is elhelyezhető, de egyúttal használható, egyedi bútorokat hegeszt a Burkina Fasó-i Hamed Ouattara (Studio Hamed), a már sehová sem kell fém alkatrészek és olajoshordók újrahasznosítója – mint azt a képkönlön látható *Croissant de Lune* (Félhold) tároló bútor is szemlélteti. (Fotó: ©Studio Hamed)

Manapság Londonban él és tervez a lagosi (Nigéria) *Buki Akib*. *Fela* férfindivat-kollekcióját (2011) Nigéria legendás, első afrobeat muzsikusa, az emberjogi harcos Fela Kuti emlékének szentelte. A kollekció feltűnő, ősi nigériai ünnepi öltözékekre emlékeztető darabokból áll, s mint Akib szinte minden munkáján, úgy ezeken is fel-feltűnik a Nigériában élő Jorubák *Aso-oke*ként ismert kézi szövőtt, hagyományos felsőruházatának inspirációs hatása. (Fotó: ©Anne Vinogradoff)

A dél-afrikai *Justin Plunkett* grafikai munkák, ritkábban tárgyak és gyakran digitális fotók, leginkább manipulált fotók készítésével foglalkozik. Külön sorozatot szentelt a dobozvárosok és a vertikális modern városok közötti (építészeti, társadalmi) feszültségek művészi megközelítésének. A limitált szériás *Skhayscraper* (2013, 590 x 840 mm) a Vitra kiállításán is látható. (Fotó: ©Justin Plunkett. Courtesy The Cabinet, Cape Town)

Dél-Afrika KwaZulu-Natal provinciájában alkotó *Fee Halsted* négy művésztársával közösen alapította meg az *Ardmore* stúdiót, melyben/ mellyel tudatosan a globális piac felé törekednek. Tárgyaikon, divat-ki-egészítőiken rendre felismerhetőek (sajátos naiv stílusban előadva) Afrika flórája, faunája és hagyományos dekorumok. Az egyedileg rendelhető *Qalakabusha* szófa (a szó a zulu nyelvben valami új kezdetét jelölő) formára nem túl izgalmas, ámde kézzel festett lenvászon kárpitján pompásan hozták össze a kontinens természeti és művészeti gyöngyszemeit (Fotó: ©Ardmore)

01

Földet ért a fagy

Egy napon a FISE Kálmán Imre utcai kiállítóterének kirakatában különös tárgyakra figyeltünk fel: a rózsaszín-kék „objektumok” a FISE új belépőinek csoportos tárlatán (Fresh FIShEs 7.1) foglalták el a vitrint. Hulljon le a lepel! Leginkább a Space Age bűvöletében fogant Jetson család televíziós rajzfilmsorozat repülő közlekedési eszközeire emlékeztet Knetik Dóra *Fagy* az *Úrból* című, 2013-as diplomamunkája. A porcelánból, transzparens mázzal, öntött technikával készült fagylaltos készlet, mely fehér színben is létezik, limitált sorozat, elsősorban megrendelésre készül, de néhány darabját a Sugar! shop is árulja. Fotó: Boldog Anita

Trófeamustra

02

Április 14-én, a MOME Auditóriumában mutatták be hivatalosan az Európai Kézilabda Szövetség, a Magyar Kézilabda Szövetség és a MOME közös, kézilabda trófea tervpályázatára kiírt győztes terv alapján elkészült műtárgyat. A terveket Ádám Krisztián és Sipos Balázs jegyzik. A tervezők szerencsésen szakítottak a korábbi köz- helyes „klasszikus” kupaformákkal, designkonceptiójuk bázisa a kézilabda-játék dinamizmusa (passzok, dobások ritmusa), avagy az első alkalommal majd május 10-én, a Papp László Budapest Sportaréna-ban megrendezendő Női EHF Kupán a győztes áttal égbe emelt trófea alakját lényegében a labda levegőben való mozgása inspirálta. (Fotók: Gosztom Gergő/MOME)

Magyar tervező sikere Dubajban

03

Közösségi terek bútorai lehet a jövőben a Dubajban designmenedzserként, forma-tervezőként tevékenykedő Szőnyi Anna *Boomerangra* keresztelt padja. Anna bútor-terve a Dubai Design District és a dubaji Kulturális és Művészeti Minisztérium közös, köz- téri installációkra kiírt ötletpályázatára készült el és 128 pályamű közül végül egyetlenként választották ki a megvalósításra. A DesignDaysDubai-on kiállított acélvázaz (a prototípus mérete: 3,5 m hosszú), elneve- zéséhez hűen bumeráng-forma, burmai tikkfa- elemekből kialakított, legyezőszerűen moz- gatható, így szoborszerű darabhoz szinte elsőként, Twitter-üzenetben Kas Oosterhuis gratulált. És most mi is megteesszük! (Fotó: 5thcut photography)

04

Oroszlánszív

A SEAT legújabb modellje a sokoldalúság teljesen új dimenzióját kínálja: a *Leon X-PERIENCE* összekerekelt hajtással és all-road felszereltséggel kategóriája legszebb kombijaként a vezetés élvezetes élményét biztosítja minden úton. A nagyszerű Leon modellcsaládját egyedülálló formai nyelvezete még hangsúlyosabb formában jelenik meg a X-PERIENCE designában. Ez esetben is plasztikusan kiformált oldalsó élek gondoskodnak a feszültséggel teli fényárnyék játékról, miközben a határozott vonalak és a precíz hegesztési varratok az all-road kombit is az energia és a vitalitás kisugárzásával ruházzák fel. A küszöböknek és a kerékjáratok robusztus védőburkolatainak, valamint a nagyméretű légbeömlő nyílásoknak, kanyarodófény-funkciót is kínáló ködfényszóróknak és az alumíniumhatású légtelrelökkel kialakított erőteljes frontoldalnak köszönheti sajátos karakterét az autó. Hátulját szintén alumíniumhatású betéttel készült, új lökhárító határozza meg. „A Leon X-PERIENCE jelentősen kibővíti a mindennapok lehetőségeit, s ehhez kívántunk igényes, elegáns, egyben sportosan dinamikus megjelenést társítani” – hangsúlyozta Alejandro Mesonero-Romanos, a SEAT Design vezetője.

Soha nincs meg
a tökéletes!

05 ←

Bőr, poliuretán, olajfesték alkalmazásával, egyedi kiegészítők hozzáadásával hozza létre újabb és újabb örületes, a konsumerizmust kifigurázó táskáit a montreali születésű, New Yorkban élő Chloe Wise. Izgalmasak, gusztustalanok? Döntse el az olvasó, mindenesetre nagy sikerük van a világhálón.

06 →

Moholy és Michelin

A magára valamit is adó vendéglátó-ipari hely számára nagyon fontos a tálalás, különösen áll ez egy Michelin-csillagos hely, így Tanti étterem esetében is. A csúcsgasztronómia világában egyre gyakoribb, hogy maguk a séfek is szót kapnak a szerviz kiválasztását, hovatovább megtervezését illetően. A Tanti esetében a Pesti István séffel folyamatosan konzultálva készültek el a MOME Tárgyalkotó tanszékének MA hallgatói által készített egyedi tányérok (és kisebb kiegészítők). A Kondor Edit és Orlai Balázs vezette Fine Dining kurzuson négy hallgató: Ábel Tamás, Németh Nóra, Sággy Eszter és Zeller Abigél vettek részt.
Fotó: Novák Piroska

Salone
del Mobile

MILANO 2015

Néhány nap különbséggel járni a MAXCity-ben és a Salone del Mobile bútor-világkiállításon telis-tele van üdvös felismeréssel. Például megállapítható, hogy a bemutatóterek, „show roomok” belső elrendezése, bevilágítása semmiben sem marad el a világ élvonalától, ráadásul az is megállapítható, hogy a Fiera multi-brand világa, ahol a top design és a klasszikus stílusú tömegbútor, az irodabútor és a világítástechnika jól megfér egymás mellett karnyújtásnyi távolságban. Színes, gazdag, kreatív világ mindkettő, aminek léptéke, volumene nyilván nem vethető össze egymással, de ki akar minden este osztrigát vacsorázni. mj

← Égbeszökő Bocci installáció az Eurolucén

↓ Az Edra Piero Mussi építésszel közösen tervezte meg a Red Lounge-re keresztelt VIP-részleget

↑ A milánói Gorlan szőnyegkészítő és forgalmazó szeglete

→ Vibráló Kare eklektika

↓ Michele de Lucchi designer La passeggiata (A séta) című installációja

↑ A magyar Manooi márka éteri bemutatkozója

↑ Az olasz Arper ebben az évben így gondolta el standját

→ A spanyol Vibia világítástechnikai és designstúdió kiállítóhelye

↓ A Villari dekadens világa

← Missoni Home bemutató vidám színekben

← A Kartell izgalmas installációja

Lounge-sarok a kiállításon →

Játékos MeToo kollekción a Magistól ↓

↓ Központi válogatás a SaloneSatellitén

↑ A Vitra raklapokból kialakított, raktár hangulatú összeállítás

→ A Foscarini-stand, néhány Allegro függesztékkel

↑ Madártávlatban a SaloneSatellite 2015

↓ Pillanatkép a Riva 1920 ideji kiállításáról

Axor Starck V

Az Axor Starck V üvegből készült kifolyóval rendelkező csaptelep működő állapotban megtekinthető a Caracalla bemutatótermében. Caracalla Fürdőszoba Stúdió, 1076 Budapest, Dohány utca 27.

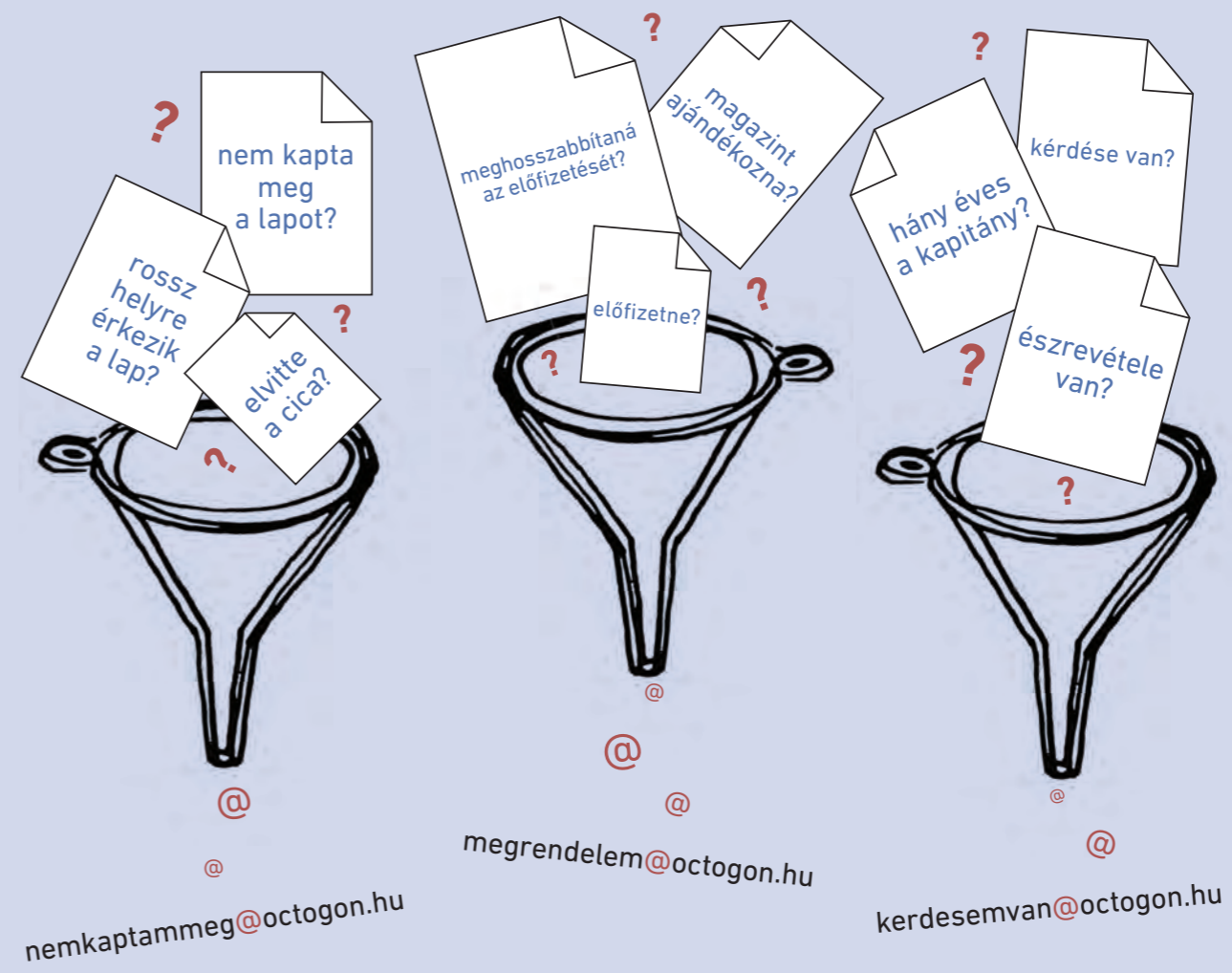
www.caracalla.hu
www.hansgrohe.hu

facebook.com/caracalla.budapest
facebook.com/hansgrohe.hungary

CARACALLA

AXOR®
hansgrohe

OCTOGON HELPLINE: +36 30 510 8888

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN

joskoszalon.hu

JOSKO
Fenster&Türen GmbH. képviselet

- ADH-SOFA Projekt Kft.
- 1138 Budapest, Népfürdő u. 3/a
  - Tel.: +36 1/445 4600
+36 30/430 8064
  - info@joskoszalon.hu
  - www.joskoszalon.hu

josko
FENSTER & TÜREN

ABLAK-AJTÓ-ÁRNYÉKOLÁS-BELSŐ AJTÓK

Kiment a ház az ablakon

PORTÓI MŰVÉSZHÁZ

Stúdió/üzlet, lakótér és kicsiny „wunderkammer” is található abban a nem egészen 150 m² összterületű házrészben, amelynek legnagyobb erénye egy olcsó anyagú, ámde látványos belsőépítészeti elem.

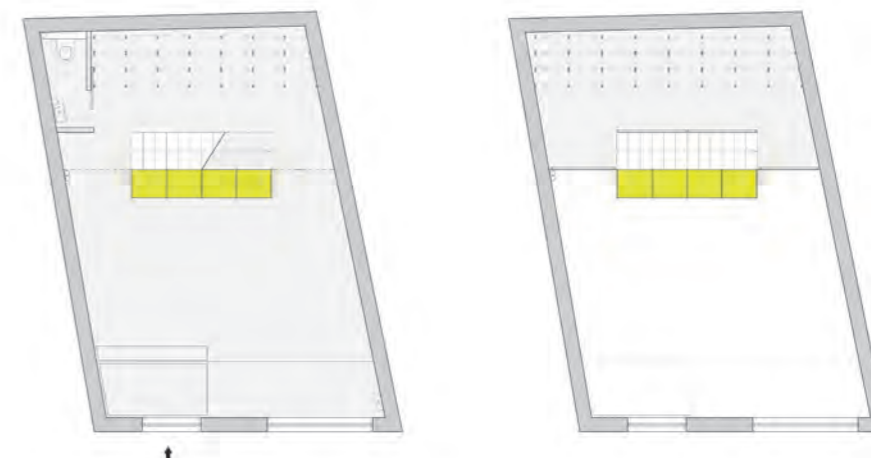

Szöveg: MOLNÁR SZILVIA
Építész/belsőépítész: NUNO ALVES DE CARVALHO
Fotó: JOÃO MORGADO

Az előző lapszámunkban bemutatott, a Batlab stúdió alapító-építészei által megrajzolt galérialépcső nagyszerű példa volt arra, hogy a gondosan, szakember által megtervezett belsőépítészeti egység mennyi funkciót és milyen dekoratív értéket nyújt egy kicsi lakásban. S éppen a Batlab-féle belsőépítészeti munka bemutatató szövegének megírása idején küldte el nekünk Nuno Alves de Carvalho portugál építész legutóbbi projektjének fotósorozátát. Így, ha e két munka alapján nem is lehet hosszú távú designprognózist felállítani, mindenesetre a nemzetközi szaklapokat és -szíjtokat böngészve kitűnik, hogy mostanában, mikor a kisházak, kislakások számának gyarapodása tapasztalható, mind jobb, ötletesebb multifunkcionális megoldásokat kínálnak a kis alapterületekkel dolgozó tervezők.

Portó történelmi belvárosában található, négy lakóegységből álló, valamikor a 20. század elején épült blokk egyik lakásának építészeti és belsőépítészeti felújítására kapott megbízást egy képzőművésztől de Carvalho. A lakás két, egymástól elszeparált egységből áll, funkciójuk is eltérő: üzlet/stúdió, illetve lakótér. Előbbi a földszintet foglalja el, az első szint, valamint a tetőtér alkotja a lakótérrel – a lakótérhez egy korábbi épületrész „maradványa” is kapcsolódik, ezen keresztül közelíthető meg a blokk megemelt patiója.

A lakás felújításakor a külső renoválás során de Carvalho tudatosan törekedett az eredeti állapot visszaállítására (homlokzat: falburkolás a megmaradt eredetiek után legyártott

▲
Van valami furcsa, valami megmagyarázhatatlan

csempével /azulejo/, nyílászárócsere). A belsőépítészeti tervezést meghatározó alapszituáció a galériaszintekkel kialakított vertikális struktúra volt. A lakást ugyanis kis alapterületű, egy légtérű, ámde egymás felett elhelyezkedő egységek sorozata alkotja, mind az üzleti, mind a lakórész megközelítőleg 5-5 méter belmagasságú – ezeket osztják önálló terekre a galériák. Összekötő, mégis elválaszt ez a beltéri rendszer, ezért lépni kellett. Homogénné olcsó, szemrevaló praktikák tették a lakás belvilágát: de Carvalho egyrészt a hőhár falak, – konyhasziget járólapjait kivéve – az egységes látszóbeton-burkolat, a galériákon alkalmazott költségkímélő csirkeháló-mellvéd használatával, natúrfa-lépcsők beépítésével érte el ezt. Valamint a főszeplő, az OSB-lapból épített bútorkorpusz kialakításával, ami a földszinti térből indulva, a legkülönbébb átváltozásokkal – hol konyhapult, hol polcrendszer – halad töretlenül fel-felé, optikai csalással: hatol át a földemeken, szinte ki a ház téréből, egészen az égig.

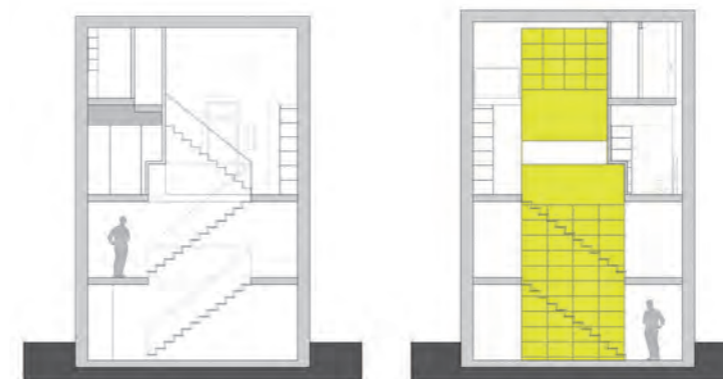
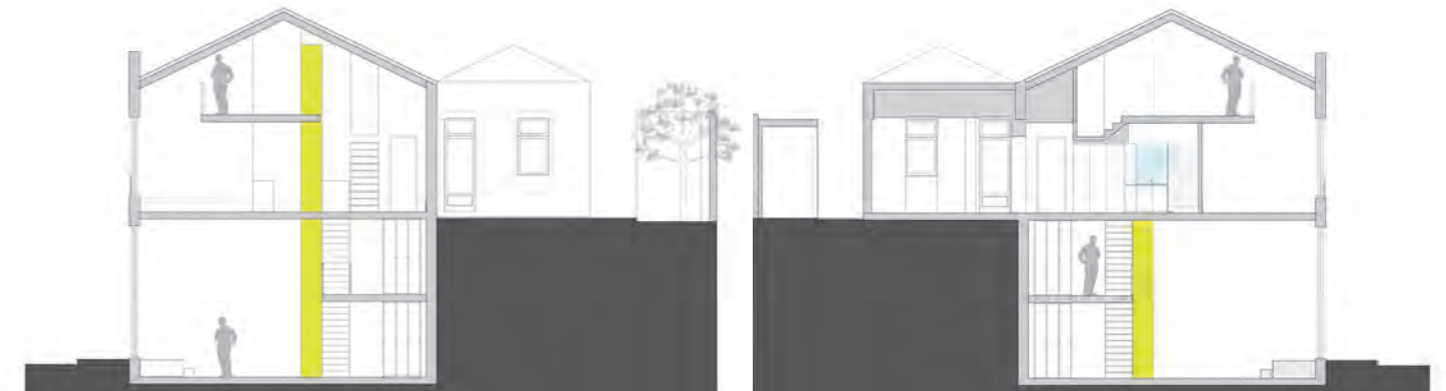

Hol konyhabútor, hol polc korpusza az OSB-lapokból rótt struktúra
A tetőtér, itt ér véget az OSB-torony

A hófehér háttér előtt, galamszürke betonpadlón minden bútordarab ünnepélyessé válik

Az emeleti fürdőszoba szeglete

Puritán háló részlete az első emeletről

Építész és belsőépítész tervező:
Nuno Alves de Carvalho (URBAstudios)
Tervezés éve:
2014
Átadás éve:
2015
Beépített terület (nettó):
148 m²

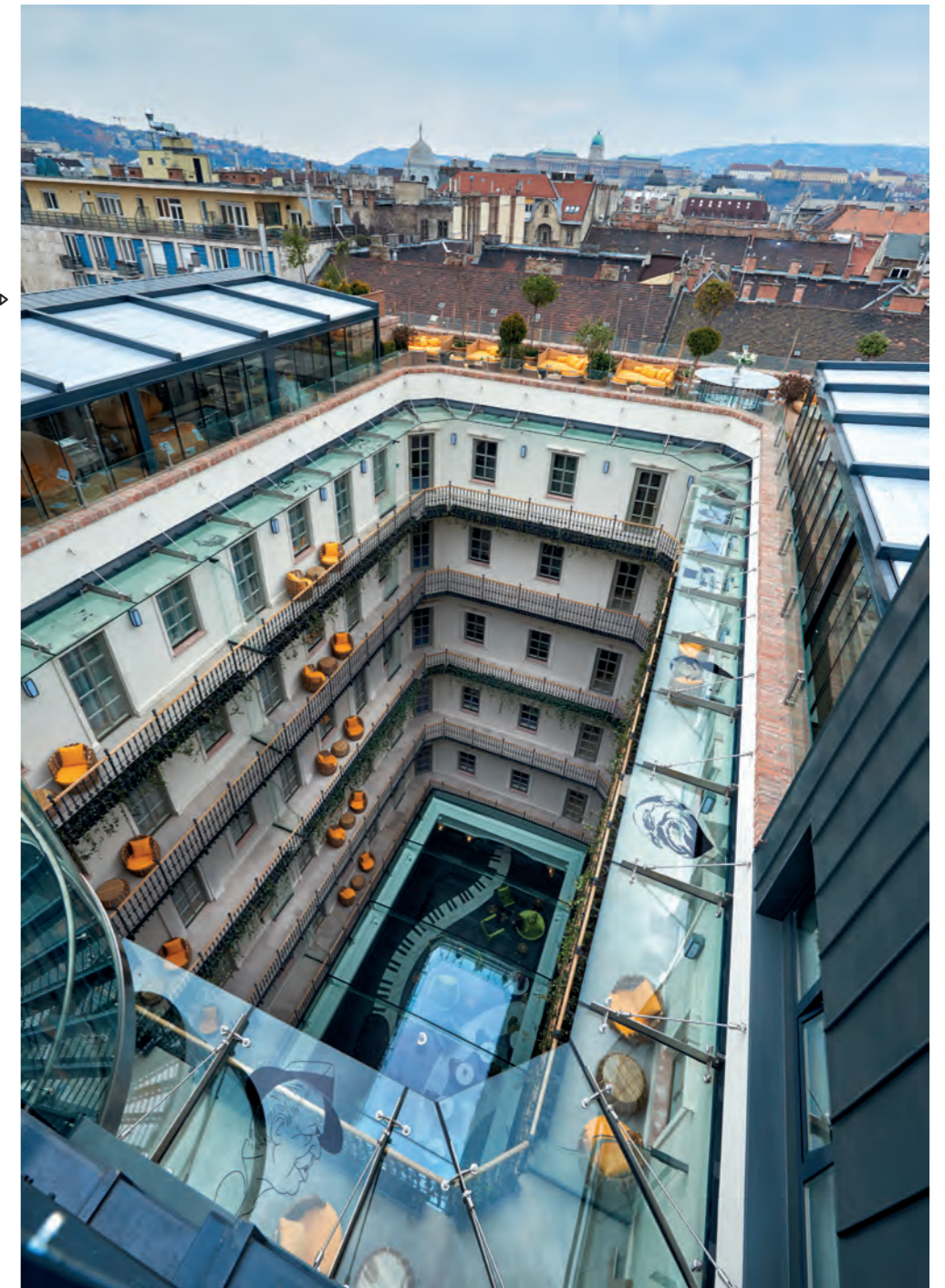

Egy jó hotel a belsővel indul

ARIA HOTEL, BUDAPEST

Régen a vendégek a hotelláncoktól azt várták, hogy a világon bárhol ugyanolyan környezetet teremtsenek a számukra. Ma már inkább az újdonság a legfőbb vonzerő. Ilyen élményszívet a nemrég megnyílt Aria Hotel is, amelyről Varró Zoltán designer mesélt.

Szöveg **PETRIK RITA**
 Építész **SZÉCSI ZSOLT (ÖRÖKSÉGVÉDELMI TERVEZŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.)**
 Belsőépítész **VARRÓ ZOLTÁN (VARRODESIGN)**
 Fotó **DARABOS GYÖRGY**

Az okosan elhelyezett lifteknek köszönhetően a belső körfolyosó lezárható privát teraszokká alakítható

Henry Kallan, a Library Hotel Collection tulajdonosa, 2008-ban megvásárolt egy éveig üresen álló házat a Herceg-prímás utcában, azzal a céllal, hogy szállodává alakíttassa át. Szécsi Zsolt építész készítette el a felújítási tervet, ügyelve az épület értékeinek megőrzésére. A kivitelezés során azonban súlyos szerkezeti problémákra derült fény, végül az egész épületet le kellett bontani. A restaurátorok által lementett homlokzati és belső díszítő elemek a szerkezetépítés után

visszakerültek az eredeti helyükre, a lépcsőházi korlátokat újra kellett gyártani a régiek alapján. A kívül-belül megszépült házban sikerült újraéleszteni és kortárs felhangokkal gazdagítani a korabeli miliőt (részben a generálkivitelező: LAKI Épületszobrász Zrt. munkájának köszönhetően). Az eklektikus stílusú külső homlokzat megnyugtatóan simul bele az utcaképhe. A tulajdonos a zenei témájú exkluzív belső terek megtervezésére Varró Zoltánt (VARRODESIGN) kérte fel, 2009 óta tart a közös projekt (tervezés:

A neobarokk jellegű bútorok és lámpák kortárs felhanggal gazdagítják az elképzelt korabeli miliőt

Akár a hóesésben is gyönyörködhet a kádban üldögélve, aki ezt a részben üvegtetővel fedett fürdőszobás lakosztályt választja

Íme a Liszt Ferenc lakosztály a klasszikus zenei szárnyban. Az üvegtetős nappali lenyűgözi a vendégeket. A lakástextil anyagok a Jab 2015-ös *Grandeza* kollekciójának termékei

Önt is várja a Marilyn bár, a szép színésznő korának hangulatát felidéző közösségi tér a szálloda földszintjén!

2009-2012). Amerikai divat szerint a hotelbe bárki betérhet enni-inni-szórakozni. A földszint egy különböző hangulatú részekre tagolt, ám funkcióját tekintve egységes közösségi tér, a szolid recepciót oldalt rejtették el. A Marilyn bár az 1950-es, '60-as évek hollywoodi érzetével igazi női budoár, tükörmozaikkal kirakott íves mennyezete akár egy óriási lámpabura. A falburkolat pikáns kékje a színésznő kedvenc színe volt. A nőies pólussal szemközt található a férfias Satchmo (Louis Armstrong) könyvtárszoba. A Stradivari étteremben csobogó vízfal jeleníti meg a zene hullámzását.

Bogányi Gergely „csodazongorája” a hall egyik látványossága. A mögötte álló display hátsó oldala a „selfie point”, egy hatalmas tükör a vele szembe állított karosszékkel. Figyelemre méltó a belső udvar transzparens üvegteteje, ami csupán négy gerendából és

öt üveglapból áll. Európában egyedülálló ebben a méretben ez a fémkatrészek nélküli megoldás. Itt minden a zenéről szól. Napal diszkrét dallamok hallhatók, az esti előadások pedig koncertteremmé varázsolják az előteret. A beépített, rejtett technika segítségével a rendezvények könnyen lebonyolíthatók és nem okoznak felfordulást.

Zenei könyvtár, kisebb konferenciaterem és egy privát mozi-szobává alakítható rendezvényterem teszi teljessé a földszinti funkciókat. A New Orleans-i dzsesszklubot megidéző, luxusszolgáltatásokat kínáló spa az alagsorba került. Az épület négy szárnyát négyféle zenei stílus uralja. Az opera fő színe a lila, a klasszikus zenéé a kék, a dzsessz zöld, a kortárs zene narancssárga színt kapott. A szobákat és a lakosztályokat friss színek és ötletek vidámítják, de a neobarokk jellegű bútorokkal berendezett

összkép mégis harmonikus. A praktikum a legapróbb részletekben is fellelhető. A szobák névadóit Joseph Blecha cseh grafikus művész örökítette meg képein.

A belső körfolyosós ház gangját lezárható saját terasszá lehet alakítani. Mennyezeti stukkók, kandalló, elegancia, valódi ónix burkolat a fürdőszobában – mintha egy pompás régi palotában lennének. A hátsó szobák a fiatalok számára készültek, pop-artos hangulattal, nyitott fürdőszobával. A Liszt lakosztály különlegessége a részben üvegtetős nappali és a hasonló fürdő. Kényelmes bútorokkal, párnákkal, növényekkel rendezték be a tetőteraszt, ahol pihenni és napozni is lehet. A Szent István Bazilika kupolája pazar díszlet esküvőkhöz, partikhoz egyaránt. Télen sem kell lemondani a csodás látványról, ha a fűthető étteremből élvezzük azt.

Az Ariában este is pezseg az élet, a Szent István Bazilika kupolája a tetőteraszok pazar díszlete

Ahol az átgondolt koncepció a kiváló minőséggel találkozik.
 Ahol a közületi projektek terén is egyedi jegyek hozhatók létre.
 Ahol az ötletek megkülönböztetnek a versenytársaktól.
 JAB Anstoetz közület - valósítsa meg velünk az elképzeléseit!

Referenciamunkák 2014 - 2015

Budapest:

- Aria Hotel
- Pesti Vigadó
- Kempinski Hotel Corvinus
- Hilton Hotels & Resorts Budapest
- Grand Hotel Margitsziget
- Radisson Blue Béke Hotel
- Danubius Hotel Flamenco
- Danubius Health Spa Resort Hévia
- Danubius Hotel Arena

Vidék:

- Hotel Aqua Hévíz
- Prónay-kastély Alsópetény
- ALBA Medical Hotel Székesfehérvár
- Tokaj Hotel Tokaj
- Kreinbacher Üdülőház Somlónásárhely
- Butik Hotel Abádszalók
- Duna Wellness Hotel Baja
- Ambient Hotel Aroma Spa Sikonda

Külföld:

- Danubius Hotel Bradet Szováta
- Palace Hotel Zagreb
- Valamar President Hotels
- Hotel Budva Budva
- Hotel Tara Budva
- Aparthotel Hotel Silbersee
- Hotel Chalet Obergurgl

JAB
ANSTOETZ

JAB
ANSTOETZ
FLOORING

CARLUCCI
di chivasso

SOLEIL BLEU
par Wellmann

JEDE WETTE ...
Gardisette
macht Fenster schöner

Gardisette KG Magyarországi Közvetlen Kereskedelmi Képviselet, a JAB Csoport Tagja.
 1051 Budapest, Vörösmarty tér 5. • Telefon: +36 1 235 6050 • Fax: +36 1 235 6058
 E-mail: sales-hu@gardisette.de • Web: www.gardisette.de • www.jab.de

JANKÓ
ABLAK
ALAPÍTVÁ 1987

Jankó_CROSS+

BROAD SYSTEM

WWW.JANKOABLAK.HU

dian studio Kft.
H-1095 Budapest, Soroksári út 48.
Hungária Malomudvar Irodaház
www.dianstudio.eu
dianstudiokft@gmail.com
info@dianstudio.eu

dian studio
f i t o u t
www.dianstudio.eu

ARIA HOTEL BUDAPEST

dian studio
belsőépítészet a luxus útján

SAUTER
Az élhetőbb jövőért.

Energiahatékony megoldások és berendezések az épületautomatizálásban

A SAUTER élen jár a környezettudatos technológiák fejlesztése terén. A cég termékei és rendszerei magas komfortigényeknek megfelelő, kellemes környezetet biztosítanak. A legfontosabb szempont az energiahatékony. A SAUTER nagy szakértelemmel fejleszt, gyárt és értékesít olyan termékeket és teljes rendszereket, melyekkel energiahatékony megoldásokat kínál helyiség szabályozó vagy HVAC rendszerek számára. Az épületek optimális működése érdekében a Sauter szolgáltatások széles tárházát nyújtja. A teljes életcikluson át tartó magas energiahatékony biztosításával a SAUTER a BMS projektek kiemelt partnere. A cég számos referenciával rendelkezik irodaházak és középületek, kutató és oktatási intézmények, ipari épületek és laboratóriumok, kórházak, repülőterek, és szállodák körében, amelyek mind bizonyítják a SAUTER szakértelmét és kiváló minőségét. A felhalmozott technológiai know-how és a több mint 100 év tapasztalatának köszönhetően a SAUTER jól bevált rendszerintegrátor is, működését a folyamatos innováció és a svájci minőség jellemzi. Termékei és rendszerei minden esetben biztonságos befektetéseknek bizonyulnak.

SAUTER Épület Automatikai és Rendszertechnikai Kft.
www.sauter.hu

BAMBUSZMÁNIA

EXKLUZÍV TAPÉTA ÉS LAKÁSTEXTIL

- exclusive tapéta és lakástextil forgalmazás
- lakberendezési tanácsadás
- teljes körű függönyözés
- kárpitozás
- festés, tapétázás

1054 Budapest, Aulich u. 3.
 +36 70 38 44 103
 shop@bambuszmánia.hu
 www.bambuszmánia.hu
 facebook.com/bambuszmania

ALHAMBRA

ALHAMBRA

RUSTIC POP COLLECTION

MEGA-Glass Kft.

Ön megálmodja - mi megvalósítjuk

- CNC üvegmegmunkálás
- üvegipari kivitelezési munkák
- hőszigetelő üvegszerkezetek
- sorozatgyártás
- zuhanykabinok, lépcsők, korlátok...

Internet: www.megaglass.hu
 E-mail: megaglass@megaglass.hu
 Tel./Fax: 003628488270
 Mobil/Viber: 0036703179909

Belsőépítészeti kivitelezés

enteriör design

+36-30-638 2841
 +36-30-638 2671
 info@entiorpluszdesign.hu
 9023 Győr, Mester u. 1.
 www.entiorpluszdesign.hu

EXCLUSIVE HANDMADE LIGHTING

EST. 1981

Az Ária Hotel Art-deco lámpái is a Patinas Lámpától

Az elmúlt 30 évben néhány ezer lámpát gyártottunk kicsitől a nagyokig. Számunkra a tökéletesen elégedett ügyfél és a tökéletesen elkészített lámpa a legfontosabb. 700 terméket gyártunk Magyarországon, melyek 32 ország előkelő helyeit díszítik.

Az egyik ilyen az Aria Hotel Budapesten.

www.patinas-lighting.com
 Budapest, 1062 Bajza utca 62. Tel: 312-6232

Szöveg RÉZ LOLA
Építészet GYÖNGYÖSSY GYÖRGY
(ARX ÉPÍTÉSZIRODA KFT.)
Belsőépítészet VARRÓ ZOLTÁN (VARRODESIGN)
Fotó DARABOS GYÖRGY

Alice a Rózsadombon

ÉMILE

Kényeztető, szórakoztató
és kissé pimasz a Gerbeaud legújabb,
budai egysége.
Az Émile-ben egyértelműen kiderül,
hogy az elegancia és a játékoság
nem mond ellent egymásnak.
Porcelános,
kárpitozott,
színes mesevilág
az ipari és a *shabby chic* sivatagában.

Megérte várni a Gerbeaud első budai egységének megnyitására, ha sokáig tartott is. Már Tokióban és Szőulban is nyitottak üzletet, most átértek végre a Duna másik partjára is. A cél egy igazi budai törzshely létrehozása volt, ahova beülhet az egész család egy vasárnapi reggeli-re, de el lehet tölteni egy egész napot is üzleti tárgyalásokkal vagy a laptop fölé görnyedve, egészen az esti vacsoráig és a jól megérdemelt konyak elfogyasztásáig. A Gerbeaud nevére utaló Émile-ben minderre dedikált tereket hoztak létre, azok megjelenését finoman igazítva a funkcióhoz a nem toladóan, de egyértelműen elvárásolt hangulatú térben.

A nem túl nagy alapterületű, klasszikus villaépületben minden szuperkomfortos és éppen akkora, hogy nem szűkösen, de otthonosnak

A félhomályos bárban az oversize dominál
A kávézóban a teáskanna- és csészemotívum a hangsúlyos

A klasszikus budai villa jellegzetes arányai szinte változatlanok

érezzük. Az épület jellegzetes arányai szinte változatlanok, csak a bejáratú részhez került modern kiegészítés. Az üveg és műfű felületű részbe lépve a „semmibe” – vagyis a borospince sokméteres mélységét megmutató üvegpadlóra – érkezünk. Merész megoldás, sokan megtorpannak néhány pillanatra a belépés előtt, mindemellett kiválóan alapozza meg az egész tér hangulatát.

Odabenn folytatódik a „felfordított világ”, köszönhetően az üvegpadló melletti műfűves belső falburkolatnak és betonmennyezetnek. Mindez a tömegben belógatott mozgalmalms kristálycsillárokkal kellemesen meséssé teszi a teret.

A légies és tarka kontrasztjára épít a földszinti étterem, ahol üveglapok mögé rejtett hófehér függönyök és átlátszó plexik társa-

ságában harsány virágos, sötét patchwork-mintás darabok, illetve a vendégtér felé nyitott konyhát keretező, egy luxusdiszkó díszletének beillő üveglapokat kaptak helyet.

Az emeleti terekben az angol klubok könnyedebb, légiesebb változata jelenik meg, a reggeliző részben kecses fotelekkel, süppedős padlószőnyeggel, halvány lilákkal és szürkékkel, valamint a tapétától a csillárig mindenén végig-

A tárgyalásokra dedikált tér angol klubot idéz

Egy elvarázsolt kastély hangulata a mosdókban is. A tükörben az Axor Starck Organic mosdócsaptelepe látható

▲ Talán kissé „kilóg” a modern kert, de a kényelem adott

vonuló, a briteket és Alice-t egyaránt idéző teáskanna és csészemotívummal. Egészen más, mégis kapcsolódó világ az ettől csak egy nyitott átjáróval elválasztott intim és félhomályos bár is. Ennek oversize csillárja és asztala is a mesevilágra rimel főként, hogy az asztalba a család régi porcelánjait építették be.

Még a mosdók sem hétköznapiak. A tükörűveges ajtók mögött inkább szekrényeket, sem-

mint mellékhelyiséget sejtene az ember. Érzésem szerint az egyetlen, a varázsvilágból némiképp kilógó elem az impozáns kert. A modern bútorokkal benépesített területen cserébe minden kényelem adott a nyári időszakra.

Pontosan kiszámított sokféleségével, szórakoztató részleteivel igazi felüdülés az Émile, különösen a vendéglátásban manapság tapasztalható ipari és *shabby chic* dömping mellett.

▲ A légiés és tarka kontrasztjára épült a földszinti étterem

FOLYAMATOS NÖVEKEDÉS

JAB Anstoetz KG Magyarországi Képviselet

Abielefeldi központú JAB Anstoetz Group, azaz a JAB csoport Európa egyik legnagyobb cégcsoportja a lakberendezést érintő termékek területén. Az 1946-ban alapított családi vállalkozás ma is a család tulajdonában, annak vezetése alatt áll. A JAB megfelel a legváltozatosabb igényeknek, a 3-tól a 6 csillagos hotelkategoróriák elvárásainak is. A belső terek teljes felöltöztetését tűzve ki célul a JAB széles kínálatot nyújt a szőnyegek, szőnyegpadlók, tapéták, mobil bútorok, kárpitanyagok, függönyök és mindenféle egyéb lakástextil terén.

A 2008-ban történt direkt piacralépés után Magyarországon a kezdeti sikereknek és a folyamatos növekedésnek köszönhetően 2013-ban megnyitottuk belvárosi bemutatótermünket a Vörösmarty téren, hogy márkáink kiemelt minőségét ahhoz méltó helyen prezentálhassuk. Ekkor kezdődött intenzív kapcsolatunk a Gerbeaud-val. Felismerve, hogy prémium termékeinkhez prémium vendéglátást kell kapcsolnunk, kollekciónk bemutatóján hagyományosan a Gerbeaud szolgáltatásait vesszük igénybe. Bemutatótermünk megnyitása óta egyre több belsőépítéssel kerülünk kapcsolatba, akiknek már a tervezés kezdeti szakaszában segíteni tudunk. Fontos előny, hogy gyári képviselet vagyunk, teljes áru-palettával és tervezői háttérrel, aminek segítségével a belsőépítészek különleges, egyedi formavilágokban gondolkodhatnak.

Kiemelkedően fontos kapcsolatot ápolunk Varró Zoltánnal (VARRODESIGN), aki a JAB különleges Grandezza kollekciónak vizuális világát álmodta meg. A grandiózus prospektus-fotózás sikerén és látványos eredményén felbuzdulva a JAB és a designer között hamarosan további együttműködés valósul meg. Bízunk

benne, hogy e remek csapat, Varró Zoltán különleges világa, a Gerbeaud kifinomult eleganciája és a JAB termékek szépsége olyan páratlan eredményt kovácsol össze, amelynek sokan csodájára járnak majd!

JAB Anstoetz KG
Magyarországi Képviselet
1051 - Budapest,
Vörösmarty tér 5.

JAB
ANSTOETZ

Családi házak építése, passzív házak és könnyű szerkezetes házak építési állunk megrendelőiing rendelkezésükre. Épületek generál kivitelezési munkálatainak lebonyolítása, belső és külső építészeti munkák kivitelezése, mint például, festés, gipszkartonozás, burkolás, Homlokzat hőszigetelés, térkövezés, kőműves munkák, szerkezet építés.

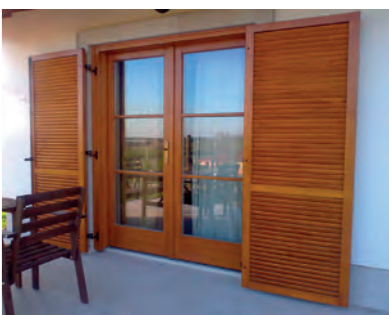
Működési filozófiánk az iparág igényeihez elengedhetetlen gyorsaságra és a rendkívül magas szintű minőségi munkára épül. Ehhez alapvetően fontos a megfelelő műszaki és technikai háttér valamint a szakmailag képzett fizikai, műszaki és gazdasági munkaerő.

Bízunk benne, hogy társaságunk múltja és szakmai felkészültsége, technikai és műszaki felszereltsége meggyőzi önt és hamarosan megrendelőink között köszönhetjük!

Wayet Service Kft
1114 Bp. Bartók Béla Út 76
Tel.: +36703303746
E-mail: wayet@wayet.hu
www.wayet.hu

Szikra Ajtó-Ablak Kft.
3346 Bélapátfalva,
Petőfi Sándor utca 1.
E-mail: info@szikra-ajto-ablak.hu
Telefon: +36 36 554 090
Fax: +36 36 354 291

szikraajtóablak

www.szikra-ajto-ablak.hu

dian studio Kft.
H-1095 Budapest, Soroksári út 48.
Hungária Malomudvar Irodaház
www.dianstudio.eu
dianstudiokft@gmail.com
info@dianstudio.eu

dian studio
f i t o u t
www.dianstudio.eu

ÉMILE
dian studio
belsőépítészet a luxus útján

ÚJ TECHNOLÓGIA TELEPÍTÉSE

A TRP-Terenye Kft „komplex biohulladék feldolgozó és fűtőanyag előállító” üzem megvalósítását tűzte ki céljául. Az üzem gyártócsarnoka március hónapban átadásra került. Jelenleg a hulladékfeldolgozó technológia elemeinek helyszínre szállítása és összeszerelése zajlik. Az összeszereléssel a technológia beszállítója várhatóan május első heteiben végez. Az berendezés összeszerelésével párhuzamosan a TRP-Terenye Kft megkezdte az üzemeltető személyzet interjúztatását, melyet elsősorban a helyi lakosság köréből kíván felvenni. Az üzem első ütemében 25 főt foglalkoztatni, de későbbiekben a termelés fokozásával a foglalkoztatottak létszámának növelése is a tervek között szerepel.

FOR THOSE WHO WANT TO BREAK THEIR OLD SITTING HABITS.

brunner ::

Waiting area and temporary office space. Oasis of calm and communication spot. It's all in plot, the modular loungescape from Brunner. Its three levels can be used individually; the square base module can be freely expanded, adapting to any space or communication situation. One space, boundless possibilities.
www.brunner-group.com

Design: osko + deichmann

INTELLIGENS VÉSZVILÁGÍTÁSI RENDSZEREK

TERVEZÉS   KARBANTARTÁS   BEÜZEMELÉS

www.lumentron.eu

Authorised Brunner dealer in Hungary: Do work Kft., Budapest 1025 Szépvölgyi út 146.
Phone: +36 1 489 3860 E-mail: dowork@dowork.hu Web: www.dowork.hu

A pompa becsülete

PRESTIGE HOTEL BUDAPEST
A VIGYÁZÓ FERENC UTCÁBAN

Cavalli bútorok, egy *Masiero* óriáscsillár a Hild József tervezte klasszicista épület fekete-fehérjében, faszínek, Tom Dixon lámpák és kortárs magyar képzőművészek Csiszér Zsuzsától Mulasicson át Tarr Hajniig.

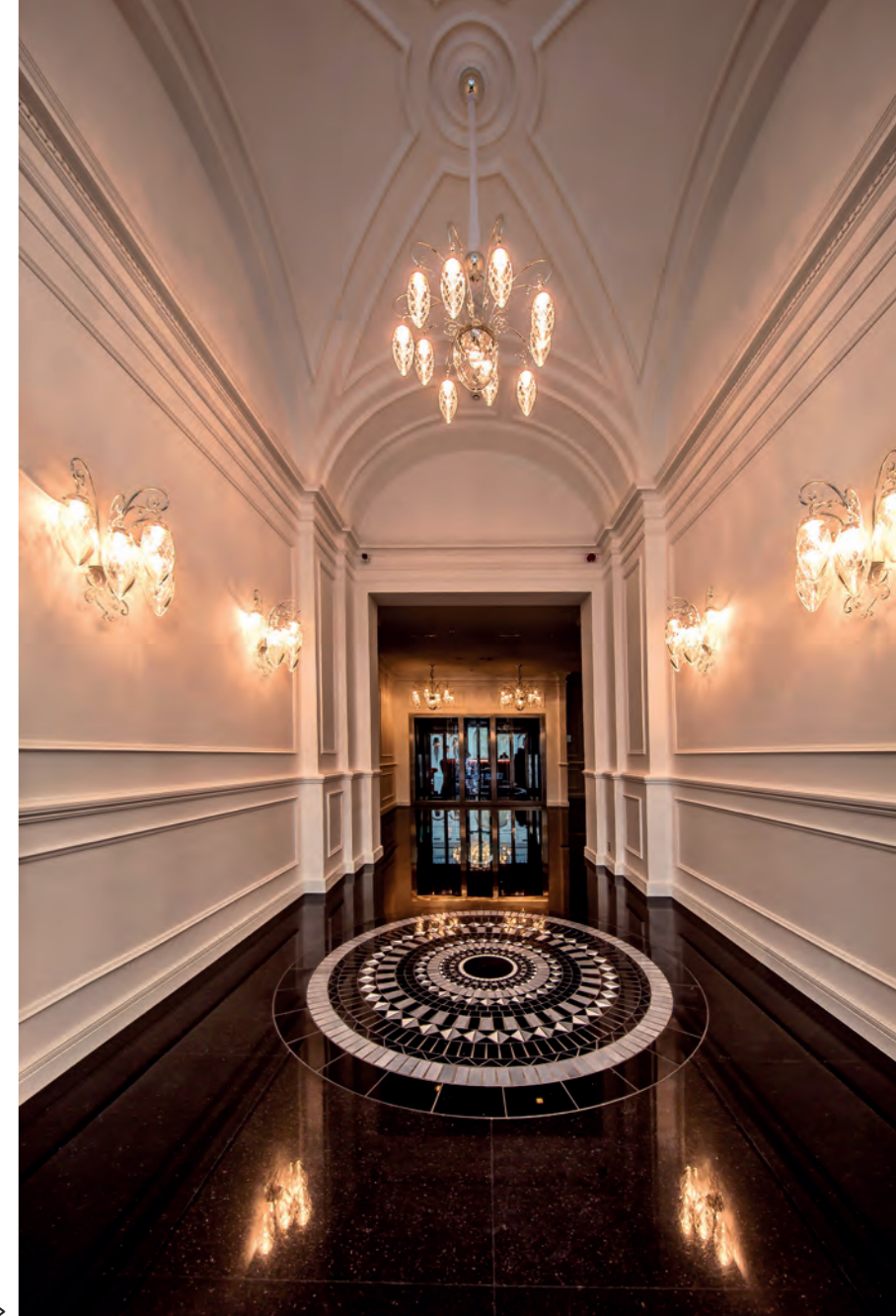
Előbbiek az új szálloda ékei, utóbbiak Gerendai Károly Costes tulajdonos gyűjteményéből valók – nehéz eldönteni, a szálloda belső képe erősíti-e majd az új Costesét vagy fordítva.

Szöveg TORMA TAMÁS
Építészet HEGEDŰS PÉTER, BOLYÓ ÁGNES (PETUR STÚDIÓ)
Belsőépítészet SÁFRÁNY CSILLA, VÖRÖS VIRÁG
Fotó ERDÉLYI GÁBOR

A Vigyázó Ferenc ideális mellékutca egy menő szállodának, mert a Belváros közepén van, a jól kijárt turista gyalogutakhoz és a Dunához közel. Másrészt a reformkori Pestnek is itt volt a központja, ahol a legszorgalmasabb pesti építész számos épületet tervezett, így azt a körfolyosós, korai eklektikus lakóépületet is, ami a feltételezések szerint valamikor 1860–1861 körül készülhetett – vele szemben Hild lakott is, az akkori Béla utca 3-ban.

Az időközben leromlott állapotú lakóház átépítését nagyjából tíz éve kezdték meg (Porcsalmi Zoltán fel.terv./KÉSZ Kft.), végül csak a homlokzat maradt meg belőle. A tulajdo-

Egykor romos épület
merész felújítás után ▶

A szobák négyféle változatban, különféle stílusban követik egymást

A szálloda lobbija és meghatározó tere. Némi angol, konzervatív klubbeütés találkozik a szertelen olaszossággal

nosnak, Mazen Al Ramahinak volt már némi rutinja a régi romos épületek merész felújításában: a Dohány utcai Hungária fürdő és Continental Hotel egykori épületéből is csak a homlokzat állt már, amikor 2010-ben a végső megsemmisülés helyett elkészült a 272 szobás Continental Hotel Budapest (OCTOGON 2010/6.). A felújítást díjeső kísérte – többek között 2010-ben a Média Építészeti Díjat is megkapta –, így a tulajdonos és tervezői csapata (Hege-dűs Péter építész, Sáfrány Csilla és Vörös Virág belsőépítész) érezhetően nagyobb önbizalommal állt neki az új feladatnak. A klasszikus, gangos

épület belső udvara üvegtetőt kapott, a ház ezzel hat emelet magasságban, kifordítva mutatja meg magát, a szálloda halljában nappal a napsugarak köszönnek be, éjjel olykor a csillagos ég.

Ez a szálloda lobbija és meghatározó tere: fekete gránitpadló és fehér falak, középen egy hatalmas Masiero csillár lóg be, a recepció pult pedig csábosan élénk karamellszínben veri vissza/tükrözi a ráeső fényeket.

Nagypolgári elegancia – bármit is jelentsen is ma ez. De a finomság a részletekben lakik: a korábbi körfolyosó diszkrét rácsmintázatában, a fali lámpák csillogásában, ahogy melleleg kar-

csú, csillag alakú árnyékot is vetnek maguk mögé, a szintén IPE Cavalli bútorok már-már dekadens iróniájában. (Némi angol, konzervatív klubbeütés találkozik a szertelen olaszossággal: az egyik kanapé karfáit például tollakkal övezett bőrcsíkok díszítik.) A szobák négyféle változatban, markáns vintage stílusban követik egymást, a modern itt is szinte ironikus, ahogy a klasszikus eleganciával és komfortossággal találkozik, különösen a tapéták és a bútorok ket-tősei barokkosan érzelm-gazdagok. A szobákat a belső oldalon kialakított új folyosókra fűzték fel, az ablakok legtöbbször befelé néznek,

a korábbi körfolyosó látványerkélyként szolgál.

És akkor jöjjön az új Costes Downtown, ami a földszint jobb oldalát foglalja el (a cikk születése idején a tér még alakulóban, fotózás előtti állapotban volt – szerk.). A tulajdonos és séf (Gerendai Károly és a portugál Miguel Rocha Vieira) párosa

A finomság a részletekben lakik

változatlan, de úgy tűnik tanultak az első Costes kissé túlhájpolt designjából – ez a mostani jóval barátságosabb igyekszik lenni, eleganciájával nem akarja agyonnyomni a vendéget. Természetes barnák és egy fali függőkert zöldje ötvöződik szerencsésen Gerendai kortárs képeivel, a spanyol diófa székek nemcsak gyönyörűek, de kényelmesek is – az új helyszínen sokkal oldottabb stílusban képzelik a vendéglátást. Az étterem a Michelin-csillag megőrzésének érdekében még egy ideig tovább működik majd a Ráday utcai eredeti helyszínen is, de a szállodában nyíló Costes Downtown étterem lesz a márka új zászlóshajója.

GERECSE HOUSE KFT.

Valóra váltani
a legkülönfélébb elképzeléseket

Gerecse House Kft.

2051 Biatorbágy Kölcsey u. 1.

Web: www.kobarlant.com

E-mail: gerecse@kobarlant.com

Tel./Fax: +36 23 310 013

Cégünk szakgárdája lakóépületek építésében, felújításában vagy bővítésében már több mint 20 éve működik együtt. Az utóbbi években a növekvő igények kielégítése érdekében a természetes és a műkövek alkalmazásával bővítettük szolgáltatásainkat. Saját műhelyünkben korszerű gépi felszerelés mellett a kézműves munka gondosságával váltjuk valóra megrendelőink legkülönfélébb elképzeléseit. Partnereinkkel az ajánlattevéstől a kulcsrakész kivitelezésig és azon túl is szaktanácsadással, egyedi tervező kapacitással mindig készen állunk az együttműködésre.

Cégünk vállal műemlék felújítást, családi és társasházak generál kivitelezését, szerkezetépítést, homlokzat felújítást, fürdőszobai-, konyha- és bárpultok gyártását gránitból illetve márványból, belsőépítészeti munkákat, kandallók, lépcsők, párkányok készítését, kézi ötvösmunkával készült kovácsoltvas termékek exkluzív kivitelezését.

PRESTIGE HOTEL BUDAPEST

A jó világítás az építészet része.
Ergonomikus, környezettudatos és az embert helyezi a középpontba.
Értéket teremt.

Világítástechnikai tervezés
Látványtervek készítése
Világításvezérlés és programozás
Világítótest értékesítés

be light!

www.belight.hu

S O L I N F O

since 1990

Lighting & Home

PRESTIGE
HOTEL BUDAPEST

VILÁGÍTÁSTECHNIKAI TERVEZŐJE ÉS BESZÁLLÍTÓJA

LIGHTING & HOME · 1077 BUDAPEST, WESSELÉNYI U. 6. · +36 1 267 0444 · INFO@SOLINFO.HU

WWW.SOLINFO.HU

BUSINESS SUPERBRANDS 2014 DÍJAZOTT

CEILING & WALL SYSTEMS

Between us, ideas become reality®

Hasznosítsa Európa első
Cradle-to-Cradle minősítésű
Silver álmennyezeti lapját.

Legyen fontos szereplője az élet körforgásának.

Hozzon pozitív változást
a jövő generációinak.

Ne érje be
kevesebbel
mint **teljesen**
megújuló,
biztonságos
megoldásokkal.

We make **green solutions**

bright

Az Armstrong bemutatja Európa első cradle-to-cradle álmennyezeti rendszerét. Ez a fejlesztésünk újabb bizonyítéka makacs elkötelezettségünknek a szigorú fenntarthatósági szabványok felé, a biztonságos egészséges és újrahasznosítható anyagoktól a hatékony vízgazdálkodáson át a társadalmi szerepvállalásig.

Bővebb információ:
+3630 455 6655
www.armstrong.hu

Armstrong®

Sakáltanya

BAD GIRLZ, BUDAPEST

BAD GIRLZ

Szöveg **MARTINKÓ JÓZSEF**
 Belsőépítész **BARA ÁKOS**
 Grafika **KISS MIKLÓS**

Korunk urbánus folklórjának meghatározó része lett a tetoválás. Noha szinte az emberi civilizációval egyidős önkifejezési, identitásképző vizuális eszközrendszerrel van szó, sokáig a szubkultúrák része volt a testfelület illetén díszítése. Nem csoda tehát, hogy Budapest egyik legújabb szórakozóhelyén, a Bara Ákos belsőépí-

tész és munkatársai által tervezett, illetve Kiss Miklós grafikus koncepciója alapján „felöltöztetett” Bad Girlz-ben is meghatározó szerepet kap a tetoválás, ami motívumkincsének bizonyos elemeihez Borbás Róbert és Müllner Csaba tetoválók szolgáltattak alapanyagot. A grafikus felületek, montázsok, „varrott” betűtípusok mellett, a tér lehangsúlyosabb eleme

BOYZ & GIRLZ

Nyers, iparias hangulat, rácsszerű szeparék (fotó: Batár Zsolt)

kétségtelenül a hosszan végigfutó bárpult, ami a hely karaktere okán gyakran táncszínpadként is funkcionál, hiszen a pultos lányoknak ezen a helyen a pulton-táncolás is a munkakörük része. A vadság, rosszaság további metaforikus elemei a nyersbőr ülőfelületek, a hegesztett csövázak, illetve az urbánus han-

gulatot, de az alvilágiságot is erősítő metró-csempe. Mivel éjszakai bárról van szó, ezért a megvilágítás is szót érdemel, ráadásul a függőleges síkokat, a bárpultot, DJ-pultot és a falmezőket olyan méhsejt-alakzatú burkolólapok fedik, amik ki-bebillenve különös effektet eredményeznek. A téri belső tagoláshoz kör alap-

rajzú, áttört szeparék járulnak hozzá, ezek tovább erősítik a nyers, lendületes, impulzív hangulatot. Minderre azért is szükség van, mert az álmennyezet nélküli, a gépészetet őszintén megmutató belső tér határoló falai a helyiség üvegportáljai, ezeken át a Széchenyi tér biedermeier világa kandikál be.

A hosszan végigfutó bárpult táncszínpadként is funkcionál (fotó: Batár Zsolt)

A vadság, rosszaság további metaforikus elemei, mindenütt (fotó: Jaksa Bálint)

Napsütötte Toszkána

PURA VIDA DINE, TAPOLCA

Szöveg CHILEMBU KRISZTINA
Építész ÁRKOSI ERIKA ÉS ÁRKOSI ATTILA
Fotó TYUKODI LÁSZLÓ

Éppen útba esik, ha a Tapolcai-tavasbarlangtól a Malom-tóhoz tartunk. A családi vállalkozásban működő, 2014 decemberében nyílt étterem tulajdonosai Spanyolországban töltött éveik és olaszországi utazásaik idején sajátították el a mediterrán fogások elkészítését. Az enteriőröket saját ötleteik alapján alakították ki, az inspirációt az Amalfi-part és Toszkána kis vendéglői, valamint a korábban szálláshelyként működő falusi házuk, a Dolce Vita Villa stílusa adta. Mediterrán hangulat, gyertyák és tükrök, rusztikus hatású kőburkolat – vidéki romantika pazar dekorációval, átgondolt és tökéletesen összehangolt részletekkel. Mégsem csordul túl a nosztalgia.

Az étteremnek otthont adó egykori püspöki kasznárház a 18. században épült, a pincék labirintusát rejtő város múltjáról a szegmensívek és a szabadon hagyott, eredeti kőfal tanúskodnak. Nem kizárt, hogy ez a fal részben

a középkorban elbontott tapolcai vár kőanyagából épült. A falfelületet uraló kék pinceajtót a Liliomkert („tóti”) piac régiségei között találták. Nem titkos folyosóra vezet, az eredeti elképzelés szerint egy LCD TV-t rejtett volna.

Az étterem részére készítettett asztalokat a tulajdonosok saját kezűleg festették és antikolták. Ívek, pasztell árnyalatok, a giccshatáron innen maradó glamour, ahol még egy erős olasz kávé elfogyasztása is hétköznapi ünnep.

A konyhafőnöknő, Erika mindent a vendégek előtt készít a látványkonyhában. Semmi sem marad rejtve – a vendégtérbe integrált konyha őszinte gesztus, ráadásul így nem kellett leválasztani még egy helyiséget. A pult rusztikus vakolatot kapott, és itt is visszaköszönnek a bejárati és a „pinceajtó” előtti lépcsőbe épített bontott kerítésvasak. Még jó, hogy csak pár lépés innen a Malom-tó, a város másik mediterrán szigete.

Mediterrán hangulat, tükrök, rusztikus hatású kőburkolat

Összehangolt részletek

Vidéki romantika pazar dekorációval

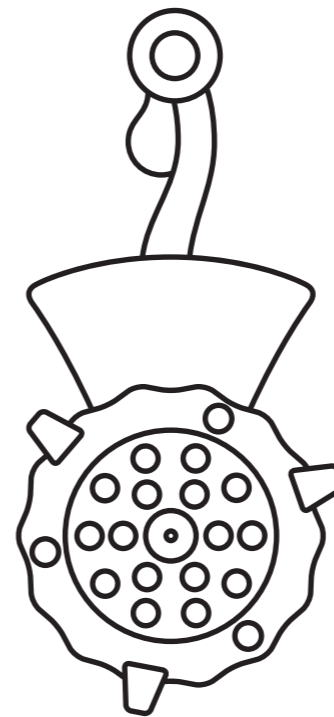

Hús. Vér. Kolbász.

FASZALÁDÉ

Szöveg CHILEMBU KRISZTINA
Vezető tervező SZENDRŐ PÉTER DLA,
 BAJOR ÁDÁM
Társtervező LŐCSEI GERGELY
Grafika POLGÁRDI ÁKOS
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

A prémium kolbászozó – ahol minden minőségi alapanyagokból és frissen készül, mócsing nélkül – új irányvonal az egyre szélesebb street food kínálatban. Az Október 6. utcai Faszaládé önálló részleg az Innio borbár-étterem szimbiózisán belül.

A Szendrő Péter vezető tervező által kialakított tér nem kívánja elterelni a figyelmet a gasztronómiai élvezetekről, kolbászok maradnak a főszereplők, melyet a pult felett található hatalmas neon HÚS felirat is egyértelműsít. A steril és egyszerű anyaghasználat felidézi a hentesüzletek hangulatát: fehér csempe, tisztaság, vas és fa felületek, de azért elegendő vizuális ingeret kapunk ahhoz, hogy rövidebbnek tűnjön a várakozás.

Bár csak a faszénre kerülő húsokat láthatjuk, a grafikai elemek folyamatosan, kendőzetlenül utalnak a véres előzményekre. A lakkozott, nyers vaslemezpadlón a Polgárdi Ákos által tervezett logó, a húsdaráló szerepel. A fehér mozaikkal burkolt falfelületeket vaslemezszávok osztják számozott fakkokra, az „ez elment, ez meglötte” kezdetű mondóka sorai fekete mozaikcsempéken köszönnek vissza – mindenki tudja, mi lett a vége a történetnek.

A húszem-életérzés folytatódik: a könyöklők a vágódeszkákat, illetve az egykori húsvágó tönköket idézik, a nyersvas pedig az üvegfelülettel részben lezárt pult frontján is megjelenik. A laborkellékként használt lombikból készült lámpák (Jánosi András, Lumoconcept) hatásos kiegészítők a nagy belmagasságú térben. A pult mellett futó csövekre szerelt csapból nem víz, hanem kézműves sör folyik a trükkösen elrejtett hordókból. Minden egyszerre nyers és kifinomult, akárcsak a véres hurka, ami nem bélbe töltve, hanem a geometrikus kompozícióként, almakompóttal értelmezi újra a műfajt.

A lakkozott, nyers vaslemezpadlón a Polgárdi Ákos által tervezett logó, a húsdaráló szerepel
 Az egyszerű anyaghasználat a hentesüzletek hangulatát idézi

Következő lapszámunk tartalmából

Aprilis közepén a MOME Építészeti Intézete meghívta és tiszteletbeli doktorrá avatta az Aalto utáni évtizedek legismertebbnek tartott finn építészét, Juha Leiviskát (1936), aki „My vision of Architecture” címmel előadást is tartott a MOME Auditóriumában. A más műfaj mellett számos nagyszerű szakrális teret alkotó Leiviskä, a táj-ház-társadalom egyensúlyát építészetében mindmáig hangsúlyozó alkotó az előadást követő napokon az Octogon magazinnak exkluzív interjút adott.

Meglepő, megosztó a győri Dunakapu térre épített Delikát Ház (kereskedelmi/szolgáltató ház), ami az egykori Brády-ház (pinceterületén a sajtóhírek szerint bontáskor 18. századi téglákat is találtak) helyén áll. Az új épület elsősorban épp a Brády-ház lebontása okán, de meglepő külalakja miatt is bírálat tárgya manapság. Építésze, egyben a megújuló Dunakapu tér tervezője, Kádár Mihály szerint viszont menthetlen volt a Brády.

Weiler Péter festő, író *Hamis kötvény* akciója okán került be legutóbb a hírekbe. A különösen a szociális érzékenységű printjeiről ismert alkotó újabb területen próbálta ki magát: egy kislakás enteriőrjét tervezte meg, a végeredmény: Weiler-grafikák 3D-ben. (Fotó: Filep Krisztina)

Rahofer.

exterior

INSPIRATION

#186 Lie in the grass
to see things
differently.

NATURE 0927 Creek

FUNDERMAX®

for
people
who
create

NATURE 0930 Phoenix

NATURE 0929 Antique

A TERMÉSZET EREJE

Az erőteljes textúráktól a finom erezetig: az új Max Exterior kollekciónak részét képező NATURE a Föld legjellegzetesebb természetes anyagait idézi.
www.fundermax.at

Szerelem első látásra...
Daikin Emura

A Daikin Emura kívülről kifinomult és belülről intelligens. Beépített intelligens és innovatív funkciói alacsony energiafogyasztást biztosítanak. Intelligens érzékelői optimális teljesítményt és egész évben tökéletes komfortot nyújtanak otthonában. Egyszerűen szabályozható akár infrás távirányítóval, akár okostelefonján keresztül távolról is. Bárhonnan, bármikor... Ugye, hogy nem túloztunk...az új Daikin Emurának mindene megvan ahhoz, hogy szerelem legyen első látásra!

Tudjon meg többet: www.daikinemura.hu

DAIKIN
emura